WZB 08

ROLAND VASILIEVICI

TAINA CELOR PATRU NIMFE

Coperta : IULIU MARTIN

ROLAND VASILIEVICI

TAINA CELOR PATRU NIMFE

EDITURA FACLA – 1976

Dedic acest volum colegilor mei,
apără lori ai ordinei şi liniştii publice,

ENIGMA „CAPETELOR ALBASTRE”

Afară era o noapte albă, frumoasă. Razele lunii se jucau în oglinzile camerei, se alungeau pe clapele sidefii ale pianului rămas deschis, curgeau în cascade aurii de-a lungul mesei lustruite. La lumina timidă a unei aplice, lîngă fereastră, într-un fotoliu capitonat cu piele, un bărbat studia atent un album. în spate, peretele era ocupat de o bibliotecă masivă, cu vitrine de cristal, cuprinse într-o dantelărie’ de aramă. Biblioteca plină de cărţi, legate în mătase, masa grea, sculptată, fotoliile şi comoda, cele cîteva covoare car- mine, uzate de timp, toate dădeau interiorului o notă de fast rece.

Bărbatul, un om trecut de 60 de ani, purta un halat de casă din velur, garnisit cu mătase. îşi sălta mereu ochelarii cu lentile deosebit de groase nouă— zece dioptrii, ar ii precizat un oculist), în timp ce, cu o lupă se străduia să deosebească ceva dintr-un clasor. Aliniate cu meticulozitate, în spatele benzilor de celofan, o mulţime de figuri – busturi, portrete –

stăteau în nemişcare, în clasorul mare, legat în piele. Era un tezaur de „răbdare” în care se umbla numai cu pensa, o aglomerare de valori, nu atît prin conţinutul lor concret, cit prin aureola pe care le-o dădea timpul şi „pasiunea”, această pasiune incurabilă care cere energie şi bani. Ca nonsensul să fie total, aproape de absurd, valoarea maximă în acest univers al căutărilor filatelice e dată uneori de greşeala poligrafică strecurată în fagurele unui raster tipografic. Interesantă pasiune !

Dar şi mai ciudat este spiritul omenesc care, fără rezerve, a investit sume fabuloase în asemenea lucruri inocente. Incursiunile în istorie, geografie, artă, biologie, sport, mai nou în astronautică, apoi în electronică, cibernetică erau cele mai plăcute clipe din viaţa inginerului Caliary Oproiu. Dar fiind extrem de miop, omul savura imaginile miniaturale mai mult cu ochiul minţii, avînd reprezentarea lor anterioară. Vorbea de culori, nuanţe, de mărimi şi valori fără să mai vadă aproape nimic din ele. Era un colecţionar care se putea lăuda că are cîte ceva din emisiunile de 27 parale (negru pe roz), de 81 parale (albastru, albăstrui) datate cu 1858, „tête-bêche” de 80 parale (hîrtie albă) din 1859 şi alte multe comori.

Totul începuse de la o expoziţie. Purtînd corespondenţă cu colecţionari celebri,' a fost invitat să participe la o expoziţie filatelică organizată la Chicago. Caliary, care poseda toate timbrele omologate cu ani în urmă, în speranţa unei medalii de aur, a scos, din clasorul nr. 17, una din colecţiile sale de renume numită cu tandreţe şi spirit „capetele albastre”. Timbrele au fost introduse într-un plic care urma să traverseze oceanul.

La poştă însă. .. cînd să le predea ... stupoare generală ! Micuţele mărci albăstrui, cunoscute încă

clin 1926 ca fiind în colecţia particulară a inginerului Oproiu şi omologate la trei concursuri, fuseseră substituite cu nişte falsuri grosolane. Disperat, omul s-a adresat miliţiei.

Dintr-o întîmplare, povesti ofiţerului tinerel, cu vădit trac, am fost numit în grupul celor care au primit misiunea să stabilească unde au fost falsificate şi cum au dispărut celebrele „Capete albastre[1]*. Omul era exasperat. De la poştă, unde funcţionara de serviciu descoperise frauda, veni direct la noi şi numai după ce bău două pahare de apă şi înghiţi o pastilă, putu vorbi :

Prima întrebare adresată omului venit să reclame cazul :

— Cine mai ştie de dispariţia timbrelor ?

— Nimeni !

Răspunsul ne-a liniştit.

— Dar cei din casă ?

— N-am spus nimănui.

— Nici să nu spuneţi. Vă rugăm.

— N-am nici un interes să vă încurc. Cei din casă, sau cea din casă, madam Mironela, nu poate avea vreun amestec în treaba asta. Ea găteşte, iar după-masă e ocupată cu sticlele ei.

— Ce fel de sticle ?

— Să fiu sincer, nici nu ştiu, – răspunde inginerul Oproiu. Trebăluieşte cu nişte plăci de sticlă.

Am cerut să ne spună cine îi sînt prietenii, ce colecţionari l-au vizitat în ultimele luni. Cînd anume şi de ce natură au fost aceste vizite ? Unde ţine timbrele ? Am aflat astfel că cele mai valoroase colecţii le păstrează în cîteva clasoarc, aranjate în sertarele unui secretaire, iar cele mai puţin valoroase, în clasoarele din bibliotecă. în privinţa vizitelor, lucrurile se încurcau. Sâptăminal, în fiecare joi, casa devenea

foarte animată. Se organizau serate, cu participarea mai multor prieteni şi prietene.

După audierea filatelistului, am pus casa sub observaţie. Căpitanul Ştcfănescu şi eu ne-am împrietenit cu unul dintre colecţionarii din anturajul lui Caliary şi am ajuns astfel să fim invitaţi la serată. Casa masivă, din cărămidă, a inginerului se află în mijlocul unei livezi. Totul era sever şi fără poezie. Peisajul se însufleţea în luna mai cînd înfloreau merii, cireşii şi caişii.

în joia cu pricina, cum se întunecă, începu un veritabil pelerinaj. Sosiră mai mulţi bărbaţi, la braţ cu femei elegante, toţi în ţinută de scară. Numai ştrass-uri, imitaţii de perle, dantele, broşc, lac, rimei, ruj... Revederea lor slîrni o dispoziţie deosebit de antrenantă. Veselie, schimburi de priviri în oglinzile holului, un ultim retuş cu pudră ... Camerele, destul de numeroase şi spaţioase, se umplură cu zgomotul specific unor asemenea întîlniri. între cei mulţi şi noi...

Ultima invitată a sosit cu intirzierc. Totuşi, în scurt timp, deveni animatoarca grupului. Se îmbrăţişă îndelung cu madam Mironela, menajera inginerului Caliary Oproiu, se pupă zgomotos cu citeva cucoane, întinse mîna în stingă şi în dreapta cu dezinvoltură, se prezentă cu o volubilitate greu de descris.

într-o altă încăpere se întinse o masă de joc şi pocherul îşi mobiliză adepţii. După cum am putut observa, doamna frumoasă, care venise cu întîrziere (Elinuş sau Elinuţa), se străduia din răsputeri să-i

îmbete pe toţi. îndeosebi, avea grijă de inginerul Caliary. I se aşezase pe genunchi şi il hnbia cu şampanie. Ii muia saleuri în coniac, îl săruta pe nas şi afişa şi alte expresii ale simpatiei sale.

Stăteam în espcctativă, protejaţi de anturajul zgomotos şi priveam cu interes la ceea ce se petrecea în încăperile luxos mobilate. Ştefăncscu încerca să numere vizitatorii, în timp ce cu socoteam în gînd preţul unui asemenea zaiafet.

Pe la ora patru au început să plece cu mare hărmălaie. Femeile mergeau înainte, gălăgioase, bărbaţii în urmă, tăcuţi. Luînd exemplul altora nc-am întins la întîmplare, 0c nişte comode, mimînd că sîntem ..obosiţi" de atîta vin, ca şi ceilalţi adormiţi pe unde au apucat. Madam Mironela şi frumoasa Elina îl culcaseră pe inginerul Oproiu, ameţit bine, şi, cînd s-au convins că doa'mc dus, şi noi aşijderea, ne-au servit cea mai teribilă surpriză a nopţii. Elina stinse toate luminile, în afara becului de la aplică, şi luă de pe unicul perele liber al bibliotecii un tablou. în locul lăsat gol apăru un mic seif. Femeia roti uşor un mecanism cu cifru. Blindajul cedă cu o vădită uşurinţă şi din interior a fost scoasă o legătură de chei. Folosind una din ele, deschise sertarele frumosului sccretaire. Din primul sertar scoase un album voluminos. Frunzări împreună cu madam Mironela paginile, oprindu-se la a patra sau a cincea filă. Elina întrerupse tăcerea :

— Toată emisiunea albastră s-a dus mamă ? întreba în şoaptă.

— Da.

Nu ne venea să credem. Toată emisiunea albastră ? ! Apoi, „mama" ! ?

— Dar trilogia veche, cea franceză ? reluă dialogul Elina.

— Care ?

— Cea despre care se tot vorbea că a fost medaliată la Viena.

— Nu. De aia nu ştiu nimic.

— Care să fie ?

— Cred că asta. Uite, sînt trei.

— Nu. mamă. Scrie englezeşte pe ele.

— Le luăm ?

— încă nu. Caută colonialele. Sînt dintre cele mai solicitate. în 1908, s-au vindut cu 12 000 de lire sterline. De atunci, le-a mai crescut preţul. Giinther mi-a promis 20.000 pe toate şase.

Auzind vorbindu-se despre asemenea sumă, căpitanul Ştefănescu făcu nişte ochi de parcă el ar fi descoperit comorile lui Darius, apoi repede închise ochii şi începu să sforăie.

— Să nu ne tragă pe sfoară Giinther . . .

— Nu are cum. Noi îi dăm numai trei bucăţi. Desperechiate, nu au valoare mare. Cînd aduce banii, le primeşte pe celelalte trei. Nu accept docît dolari. O fi el hoţ. uns cu de toate, dar nu cu noi . . .

După ce trecură în revistă filele albumului, s-au fixat la trei timbre, pe care le-au extras cu pensa din dosul paravanului de celofan. Madam Mironela puse grijulie cele trei comori intr-un plic albastru. Ce n-aş fi dat să le pot vedea numai o secundă, o fracţiune de secundă .. . Dar nu se putea. Trebuia să am răbdare, să „dorm” în pace.

Plicul albastru luă drumul buzunarului Mironelei. Urmă, în ordine inversă, închiderea secre- taireului, depunerea cheilor, închiderea mecanismului şi... aranjarea tabloului. în acest timp, Caliary dormea şi visa probabil „capete *albastre”,* încoronate, cu priviri severe, contemplînd peste decenii universul filelor de album.

— Cind spui câ unnciiză să aibă loc tranzacţia ?

— Gunther pleacă în dimineaţa aceasta, de fapt a şi părăsit ţara, preciză ea după ce îşi consultă ceasul medalion. Se va întoarce exact peste treizeci de zile cu banii. Atunci va ridica şi marfa .. .

Soarele nc prinse cu primele sale raze, trăgînd cu urechea la discuţiile ce se purtau în camera alăturată. Pe la zece a trebuit să plecăm. La ieşire Mironela ne zîmbi cuceritor, invitîndu-ne să mai venim şi altă dată ; iar cînd ne crezu plecaţi i se adresă Elinuşei cu întrebarea : – „Pe ăştia doi cine i-a mai adus ? Abia au venit şi s-au şi îmbătat criţă”. Pe drum ne gîndeam la problemele care cereau o dezlegare : cine falsifică timbrele ? Unde ? Cine este Gunther ? Ce se face cu valuta pe care el o aduce ? Ce hram poartă Mironela şi Elina ? Mai erau şi „sticlele” Mironelei. ..

În dimineaţa care a urmat după petrecerea în casa inginerului Caliary, deci vineri, am dat cîte un telefon la cele două puncte de frontieră mai apropiate pentru a ne interesa dacă în noaptea de joi spre vineri a trecut prin vamă cineva cu numele sau prenumele Gunther. După cercetarea registrelor, răspunsul a fost categoric *nu.*

— Va trebui să ne informăm şi de celelalte puncte, extinzîndu-ne aria căutărilor pe toată frontiera de vest.

— Vest, sud-vest şi nord-vest, completă căpitanul Ştefănescu.

— Sper să obţinem repede legătura. în felul acesta. Gunlher sau cum s-o mai fi numind, ar putea să ne fie semnalat de cum va intra data viitoare în ţară. Ar fi interesant de ştiut dacă respectivul se mai ocupă şi cu altceva în afara scoaterii unor valori din ţară.

— Să fim optimişti, chiar dacă vom afla că azi-noapte sau în cursul zilei de azi au plecat chiar şi patru sau cinci Guntheri. O să-i selectăm noi într-un fel. Mă gindeam că s-ar putea ca respectivul să nu fie decît un intermediar ,,dc meserie", fiindcă un colecţionar care-şi doreşte anumite valori din ţări străine, în general, nu se expune, cunoscute fiind le-gile din fiecare ţară, elaborate tocmai pentru a apăra valorile de artă. Cînd spui colecţionar trebuie să te gîndeşti şi la fanatism. Banii ori metoda la care recurg, pentru unii, nu au nici o importanţă.

— Tot atît de bine s-ar putea ca în persoana acestui Gunther să întîlnim chiar pe unul dintre acei colecţionari fanatici care preferă să-şi ducă singuri treaba la bun sfîrşit.

Căpitanul Ştefănescu insistă în faţa uşii să fie primit de inginerul Oproiu, despre care ştia că se află în locuinţă. Apăsa mereu pe butonul soneriei, însă din interior nu-i răspundea decît ecoul. Se în-treba dacă inginerului nu i se întîmplase ceva, dacă n-ar fi cazul să cheme pe cineva şi, împreună, să forţeze uşa, cînd aceasta se deschise singură.

— Nici în baie nu mai ai linişte, se supără in-ginerul, cu tonul omului care nu simţea în acel moment nevoia vreunei vizite. Văzînd că după o asemenea primire, musafirului îi cam trecuse cheful să spună pentru ce venise, îşi îndulci glasul : „Intră, omule, că n-o să stau dezbrăcat în faţa uşii. Şi, fără alte explicaţii, porni spre interior, bombănind ceva la adresa doamnei Mironela, care trebuie să deschidă, dar care cine ştie pe unde umblă.

Ştefănescu îl urma, zîmbind. Trupul inginerului, învelit într-un imens prosop de plajă, îi amintea de o lămîie stoarsă. în sufragerie, inginerul işi căută ochelarii şi, după ce-i găsi, îl recunoscu pe vizitator.

— S-a întîmplat ceva ? Sau poate au fost găsite timbrele mele ?

— Deocamdată, nu, însă facem totul pentru a le recupera. Am venit să stăm de vorbă, să precizăm unele amănunte şi, cu voia dumneavoastră, să mă uit puţin prin apartament.

— Vă stau la dispoziţie cu cea mai mare plăcere ... deşi mă pregăteam să plec pe la agenţia Rompresfllatelia; unde am o întîlnire, o scurtă întîlnire cu colecţionarii.

— V-aş ruga să-mi permiteţi să privesc puţin prin casă.

Bătrînul dădu afirmativ din cap şl se întinse pe o comodă.

Situaţia creată îl convenea de minune, pentru că tot voia el să se uite „puţin” pe Ici pe colo ... Colonelul NIţu, care-l cunoştea bine, ar fl putut preciza acest „puţin” : din pod pînă în pivniţă, de la ceasul pentru apă pînă la hornuri.

în subsol uşile erau închise. Renunţă să-şl dovedească îndemînarea şl se întoarse în bucătărie, unde nu găsi nimic deosebit în afara unei uşi care, după a lui părere, trebuia să dea în cămară. Ei bine, nici vorbă de cămară. în mijloc trona un şevalet pe care era fixată o placă de sticlă, pe jumătate pictată. O compoziţie gingaşă, executată naiv : pe un verde de smarald, într-un univers luminos şi o risipă de bronz, cîţiva heruvimi incercînd să vestească răsăritul, începutul. Icoană pe sticlă ? De ce ? Cu ce scop ? Lingă şevalet, mai în dreapta, o măsuţă de lucru, plină de vopsele, pensule, borcane, cu apă murdară de vopsea. În mijlocul mesei, fixată pe o bucală de celuloid, o hîrtiuţă de mărimea unui timbru. Sub celuloid, lemnul mesei fusese decupat şi se afla montat un bec. Dacă se aprindea becul, hîrtiuţă zimţată

se lumina de jos. Sursele duble de lumină, de sus şi de jos, se completau ideal formind un cîmp luminos, în care se distingeau pînă şi cele mai mici detalii ale hîrtiei. Pe masă, se mai aflau o mulţime de hîrtiuţe zimţate, unele date cu un fond albastru-violaceu, altele creionate, colorate în parte, sau retuşate, pentru a imita patina vremii. Cîteva rămăseseră în alb, avînd un fagure gălbui, un fel de filigran. Le privi uimit : iată sanctuarul falsurilor ! Icoane pe sticlă şi timbre rare.

Sus – chefuri, jos – falsuri.

Deci, în tăcere, cu migală, madam Mironela picta „capete albastre”, fura zîmbete, nimicea, distrugea lent un colier de valori, substituind diamantul valorilor autentice cu sticlă ordinară.

Elina a părăsit casa inginerului Oproiu dimineaţa, după nouă. Ştiam de săptămîna trecută că va lua la rînd magazinele din centru, Casa de mode, cofetăria „Violeta”...

Cunoscîndu-i traseul, avînd în vedere şi activitatea mamei ei, ne gîndeam că Elina ar trebui prinsă în flagrant. Uşor de gîndit, dar nu puteam cere să ne arate ce poartă în poşetă. Era clar că după ce mama va termina falsurile, fiica avea să ia timbrele. Nu puteam prevedea cît timp va dura falsificarea şi, deci, ziua cînd Elina va pleca cu originalele.

Femeia, cu doi jderi la gît, a intrat în cofetărie, făcind comanda obişnuită. A fost servită prompt. Ceru şi un coniac.

A aşteptat o jumătate de oră. Apoi, de masa ci se apropie un bărbat. De statură atletică, foarte degajat, avea păr bogat şi o faţă cu trăsături energice şi două cute între sprîncene, buze arcuite, nas uşor acvilin, ochi mari, vestimentaţie sport. Vădit ineînlată de apariţia acestuia, Elina îi întinse

mina pe care bărbatul o apropie de buze.

Conversaţia părea condusă de noul sosit. După puţin timp, ca a plecat iar el a rămas să-şi soarbă coniacul.

în faţa restaurantului „Palace” un tip o acostă şi, nervoasă, Elina îl izbi pe necunoscut cu poşeta în cap, gest care stîrni un scandal de toată frumuseţea. Din intersecţia aflată la cîţiva paşi, îşi făcu apariţia un miliţian care încercă să calmeze spiritele.

Formidabil ! O şansă unică !

— Ştefănescule, poşeta !

M-a înţeles şi ne-am făcut loc prin mulţimea curioşilor, oprindu-ne lîngă împricinaţi. Miliţianul mă cunoştea şi mi-a înţeles semnul discret. Conform uzuanţei, a solicitat buletinele celor implicaţi. Elina n-avea la ea nici un act. Plutonierul apelă la cîteva persoane aflate de faţă să vină ca martori. Văzînd cum stau lucrurile, Elina întoarse placa şi declară că ea nu mai are nici o pretenţie. Interveni atunci cel care o acostase :

— Cred şi eu că doamna n-are pretenţii ; doar eu am încasat poşeta în cap. Şi, ştiţi, ce grea era . . . Vă jur că-i plină de bolovani. Să se consemneze conţinutul în prcces-verbal...

În timp ce perora, îşi pipăia capul. Apoi scotoci buzunarele şi se opri ca străfulgerat :

— Banii mei !

Elina se înverzi dc necaz şi încercă o altă stratagemă :

— Las’că nc-nţelcgem noi. Pentru o nimica toată să ajungem la miliţie ? Tovarăşii au alte treburi, mai importante . . .

— Auzi la ea ! Mai importante .. . Să-mi dea în cap. mie ? Şi banii mei ! Am mai auzit eu de mironosiţe de astea care buzunăresc oamenii cit ai zice

peşte.

Scena o scoase din sărite pe Elina care căută cu disperare o soluţie de scăpare şi-l eticheta pe celălalt cu epitetul de ,,nătărău". Cînd am ajuns în piaţa apropiată, cu o uşurinţă uimitoare, sări intr-un tramvai ce tocmai pleca din staţie. N-o mai interesa poşeta. Miliţanul opri tramvaiul şî... restul drumului pînă la miliţie a fost parcurs într-o relativă linişte. „Nătărăul" o ţinea una şl bună :

— Aveţi grijă de corpul delict cu care m-a pocnit. Să nu se piardă I Trebuie cîntărit I

în ceea ce-l priveşte pe plutonier, acesta căuta s-o liniştească pe Elina.

Noi mergeam la cîţlva paşi În urma lor Incîntaţl de ocazia ivită.

La miliţie cel doi au fost perchlziţlonaţl sumar. În poşetă s-au găsit douăsprezece timbre, unul din marile colecţii ale lumii orientale, emisiunea a doua „Tropical" *, un adevărat „Mare Mogul" al imperiului filatelic. Aşa, ca între prieteni, valora cit zece exemplare din emisiunea întîia „Cap de Bou" – 27 parale, negru pe roz. Şi un singur „cap" e cotat la 200 000 lei . . . Un colier de 12 valori pe care le visează marii colecţionari, un tezaur intr-un plic banal ! Şi o broască grea, de poartă, pe care intenţiona s-o ducă la reparat.

Iată cu ce încărcătură plecase Elina din casa inginerului Oproiu. în legătură cu „nătărăul" nu sînt necesare prea multe explicaţii. Am aflat că era un scandalagiu cunoscut care proceda adeseori astfel şi uneori reuşea să se aleagă cu 25—30 de lei fiindcă femeile acostate preferau să scape de gura lui şi de penibila situaţie în care erau puse. De data aceasta

* Prima emisiune de timbre orientale.

avusese ghinion prin venirea miliţianului. Nouă, însă, ne dăduse posibilitatea să controlăm poşeta. Ce s-ar fi întîmplat în cazul în care poşeta Elinei era goală ? O percheziţie directă, nu accidentală şi generată de un conflict banal, putea trezi atîtea suspiciuni incit Elina şi mama ei erau capabile să dea foc clasoarelor, să-l otrăvească pe Caliary sau cine ştie la ce s-ai' mai fi gîndit să recurgă pentru a masca sustragerile şi falsurile.

Ziua ne aştepta cu noi surprize.

Fiind în posesia colecţiei *„Tropical”* am dat un telefon inginerului Caliary Oproiu să-l anunţăm că i-a fost sustras acel arpegiu cromatic, dar fiind cum se spune „pe faţă”, am reuşit să recuperăm totul. Caliary lăsă receptorul deschis şi mă rugă să aştept puţin. După patTU-oinci minute mi-a comunicat, cu un calm desăvîrşit, că nu-i lipseşte nici un timbru din această celebră serie.

Pentru a clarifica situaţia, ne-am deplasat la locuinţa lui cu prima maşină găsită în curte. Am luat cu noi doi martori, dintre vecini şi am intrat în casă. Fumîndu-şi ţigara de foi, bătrînul ne pofti agitat în bibliotecă. Secretaire-ul era deschis. Albumele, în număr de douăzeci, format mare, erau pe masă. Ne-am scuzat mai întîi că-l deranjăm şi am trecut la subiect.

— În care album ţineţi „Tropical”-ul, domnule inginer ?

— Aici – şi ne arăta un volum cu coperte negre.

— Şi, chiar le aveţi ?

— Se poate ?! Priviţi-le !

Le-am privit şi am simţit din plin amarul momentului. Ni se dezvăluia o pagină de falsuri grosolane, pe care Caliary, cu cele zece dioptrii ale sale nu le vedea : el le „vedea” în continuare perfecte . . .

Nezărind nici trăsăturile noastre posomorite şi crezînd că tăcerea se datoreşte admiraţiei noastre în faţa timbrelor, continuă :

— Sînt copilele mele. Gingaşele mele copile. „Michelangelo” în filigran, vedeţi ? A cincea din dreapta. Portocalia este blonda diafană. Sub arborele uriaş, în raster, este un punct. O greşeală, chicoti fericit din cale-afară, iar a treia, o capodoperă. Un atol, o dansatoare, un palmier, soarele tropical în zenit, marea. .. Dar să vedeţi colecţia de „artă neagră”. Feerie în abanos, transpusă pe hîrtie mătăsoasă. Nu urmăriţi numai linia naivă a artistului ci şi unghiul din care a prezentat totul...

Ce situaţie ! Cum să-i spui acestui om că tot ce divinizează e fals. N-aş fi putut fără a-l pregăti în prealabil.

Din bibliotecă am trecut prin două încăperi, cu intenţia de a coborî în subsol. într-a doua cameră laterală, unde n-am avut acces cu ocazia chefului, ni se clarifică enigma sticlelor, a falsurilor de icoane. Erau acolo icoane pe sticlă, o colecţie pe cit de frumoasă pe atît de valoroasă. Şi dintre acestea multe fuseseră sustrase şi înlocuite cu copii grosolane.

În subsol totul era după cum ne aşteptam. Madam Mironela dispăruse.

Albumele cu timbre false, mostrele de fals din subsol şi citeva icoane vizibil plastografiate le-am luat cu noi drept probe ; după aceea am încuiat şi sigilat toate uşile. Ajunşi la miliţie, prima grijă a fost să o dăm în urmărire pe Mironela Sotirescu.

La frontieră a fost reţinută o femeie fără nici un act asupra ei. Declara că se numeşte Sida Sofronie. Susţinea că n-are casă, n-are masă, n-are tată, n-are mamă ... O mai făcea puţin şi pe oligofrena şi spu-

nea că se rătăcise ... Interesantă rătăcire cu harta Europei în buzunar, cu 2 000 de dolari ascunşi în cusătura hainei. Spre surpriza ei, cînd am început ancheta, am primit-o cu :

— Doamna Mironela Sotirescu ?

Femeia păli.

— Eu nu sint Mironela Sotirescu şi nici n-am auzit de acest nume. Pe mine mă cheamă...

— Ştiu, doamnă, – am întrerupt-o. Vă cheamă Sida Sofronie.

— Exact.

— Vai, ce confuzie era să fac. Eram la un pas de a vă confunda cu mama Elinei.

— Nu cunosc nici o Elină, domnule. Vă înşeală memoria.

Femeia nu-şi termină fraza cînd Ştefănescu mi-a salvat prestigiul memoriei, aducînd-o pe Elina. Văzînd-o, nu ne-a fost greu să-i obţinem recunoaşterea numelui ei adevărat.

În prezenţa Elinei, Ştefănescu ne întări şi mai mult autoritatea mentală amintindu-i că ne-am mai cunoscut la un chef de zile mari . . .

Ancheta a mai stabilit că Elina, precaută, nu a dat din mînă toate timbrele. Pe cele mai valoroase le-a dosit în apartamentul ei, într-o pendulă defectă, de unde au fost ridicate cu prilejul percheziţiei. Tot la ea acasă am găsit cinci icoane pe sticlă exemplare dintre cele mai frumoase.

TAINA CELOR PATRU NIMFE

Strada Magnoliei se află mult în afara oraşului, la capătul liniei de troleibuz, într-un cartier de vile, locuite mai mult de intelectuali care s-au refugiat departe de trepidaţia oraşului spre a savura în linişte mirosul brazilor, plantaţi în fiecare curte şi al trandafirilor căţărători.

Se pare că nimic n-ar putea tulbura echilibrul perfect, închis în carapacea de fier forjat şi cărămidă, care se rezuma la programe de poker, canastă, audiţii muzicale şi nelipsita cafea cu rom, cu participarea unor vecini aleşi după legile simpatiei. Şi, totuşi, s-a întîmplat ceva care a stîrnit vîlvă printre liniştiţii locatari, ceva care a întrecut cu mult evenimentul cumpărării Fiatului 1800 de către doctorul Simio- nescu. Doamna Zenaida Stratulat, „signora”, cum i se mai spunea, cea de la „Vila Bella” a fost, se pare, asasinată ! Vestea a străbătut în lung strada, alimen- tînd fantezia vecinilor, care înşirau poveşti fantastice la adresa ei. Distinsa şi eleganta Zenaida, femeie plină de şarm, învăluită în mister şi poezie, a fost găsită moartă în salonul ei persan, cu un stilet în mînă ; pe masă un pahar cu urme de lapte.

Văduva arhitectului Artulari Stratulat locuia de peste douăzeci şi cinci de ani la „Vila Bella”, mai mult în compania motanului siamez. După cite se ştie, a tost adusă de arhitect de la Roma, unde a cunoscut-o în timp ce-şi făcea studiile. Pe atunci, „signora” n-avea nici nouăsprezece ani şi era de o frumuseţe irezistibilă. Femeile mai o străpungeau cu ochii. Ea, nepăsătoare şi uşor frivolă, le ignora etalîndu-şi bijuteriile scumpe, blănurile preţioase şi mătăsurile. Neprimind vizitele vecinelor, curioase să cunoască modul ei de viaţă, „signora”, în decursul anilor, s-a înconjurat de aburul violet al misterului, care plana asupra întregii case, împrejmuită cu garduri înalte, de cărămidă. Misterul .era amplificat de dispariţiile ei periodice, de vizitele nocturne, de Mercedesul alb, cu număr de Triest, care apărea din cînd în cînd în faţa portiţei şi, în fine, de aromele curioase ce le simţeai în apropiere de vila ascunsă în verdeaţă.

Femeia zăcea, moartă ; vecinii au aflat că a fost găsită într-un chimono uzat, în salonul din lemn de abanos, iar casa, plină de lucruri de valoare, era răvăşită ... În aceste condiţii am primit dosarul „signorei”, să destram misterul existenţei şi morţii sale. Nimeni n-a putut formula ceva cert în privinţa morţii ; fără să fie suferindă, a decedat subit şi în condiţii curioase : stiletul din mînă, aparenta intoxicaţie, paharul cu un somnifer extrem de puternic şi unica lovitură, în nici un caz mortală, de la cap. Toate acestea pledau pentru doi răufăcători, doi interesaţi. Să fi acţionat independent unul de celălalt ? Care să fie mobilul ? Ce ascunde, oare, casa aceasta, izolată complet de lumea

înconjurătoare ?

întrebările mă asaltau aidoma unui torent; pentru a găsi cit de cit un răspuns, m-am dus la „Vila Bclla”. De la intrare m-a izbit acel miros dulceag pe care-l emană plantele putrezite sau fructele fermentate ; geamurile erau închise bine, cum le lăsasem după prima descindere. Ferestrele dinspre .itradă aveau rulourile lăsate, defecte de mulţi ani. Camera unde găsisem cadavrul purta amprenta unui rafinament oriental ; lămpi forjate, mobilier din abanos – o sofa, patru scaune joase şi o măsuţă pe un Buhara superb. În colţuri, vaze enorme, statuiete, piedestale din marmură neagră, un scrin masiv din lemn de trandafir, iar pe pereţi scuturi, lănci, halebarde, tablouri valoroase, cu tonuri mai mult cenuşii care, în ramele lor grele din bronz, se încadrau minunat în atmosferă prin subiectele tratate : un tîrg persan, o madonă orientală, un port cu zeci de minarete, o copie, se pare după Gauguin, un călăreţ arab şi nişte flori, păsări pictate pe o ţesătură de bambus . .. Unica piesă mai masivă era un fel de dulap mare cu sculpturi şi ornat cu sidef şi ţinte de aramă. Pe aşazisul dulap, care ocupa peretele din stînga, stăteau cîteva vase de aramă, lucrate din ciocan ; un serviciu de cafea, cîteva tave plate, adinei, altele lunguieţe avînd figurine în relief. Camera în care mă aflam fusese mai puţin devastată decît celelalte trei. Doar pernele cu motive orientale erau tăiate ; din dulap, lucrurile scoase şi aruncate pe jos, rupte, tăiate. Scrinul şi lădiţa din colţ, fiind goale, nu au prezentat interes pentru vandalii vizitatori. Sufrageria, în schimb, era într-o dezordine greu de imaginat : oglinda veneţiană spartă, toate uşile şi sertarele forţate. Tablourile scoase din ramă, tăiate,

tapiţeriile scaunelor secţionate, biblioteca răsturnată, cărţile rupte, călcate în picioare. Dormitorul aidoma : pernele şi plăpumile tăiate, tapiseriile smulse, dulapurile deschise, hainele aruncate pe jos, blănurile despicate. Dintr-o altă oglindă a rămas doar rama de bronz masiv cu cîteva cioburi groase pe margini. A patra cameră era un tezaur de obiecte scumpe, un veritabil muzeu, plin cu picturi şi mobilă stil, cristaluri, bibelouri, porţelanuri, statuete de marmură de Carrara, bronzuri, vase şi cupe de Sevres. Tavanul căpăta valoare printr-un enorm candelabru de Murano, lucrat cu mult gust. Cîteva fotolii florentine din lemn masiv, punctat cu plăcuţe de fildeş, te făceau mai mult să le admiri decît să sesizezi dezordinea în care se aflau. în mijlocul încăperii trona o măsuţă cu ornamentaţii rustice, o dantelă din lemn de trandafir, imagini de grote şi stînci. Alături, două scaune tapisate cu atlas portocaliu. M-am oprit mai mult asupra unei statuete aflată pe masă, o culme a modelării caolinei, un simbol al simetriei şi al frumuseţii cu patru nimfe albe în jur, aidoma nudurilor lui Gior- gione.

Fascinat de atâtea splendori am uitat pentru moment ce vreau şi de ce am venit. Admiram rezistenţa fotoliului ce mă primi fără icnete, candelabrul cu aglomerarea de nestemate, statueta cu patru nimfe... Privirea mi se opri pe cele două scaune, al căror atlas sclipitor avea lumina şi culoarea talgerelor de aramă din camera orientală. Unul dintre ele avea mătasea tăiată ; pe covor cîţiva fulgi albi. Celălalt rămăsese intact. Scăpase de bisturiul căutătorului. Totuşi, cum şi de ce totul era tăiat cu meticulozitate ? Pînă şi tabloul care înfăţişa un bătrîn cu o faţă brăzdată de riduri. Numai

scaunul din dreapta scăpase. Curios : – ce-o fi ascunzînd scaunul intact ?

Fără să acord importanţă scaunului nesecţionat am continuat să mă plimb prin încăperile casei ; apoi, din cămara de alimente m-am urcat în podul ticsit de mobilier vechi, degradat, cu lăzi masive pline de ţesături de păianjen şi acoperite de praf. Nu ştiu cum şi de ce, dar la un moment dat am fost ispitit să privesc mai îndeaproape lăzile acelea voluminoase la care nu se umblase, cred, de zeci do ani. Le şi neglijasem cu prilejul primelor cercetări. Rupind o bucată din husa unui scaun vechi am început să şterg praful de pe marginea primei lăzi şi am descoperit nişte inscripţii vechi. Un nume şi o adresă : Stratulat Luigi – Hong Kong. Era expeditorul. Numele destinatarului, în schimb, era şters cu mare grijă. împins de curiozitate am şters o altă ladă şi am găsit o nouă adresă : Stratulat Luigi – Singapore. Uimit de cele descoperite am şters toate cele unsprezece lăzi, pră- fuindu-mă straşnic. Şi iată că, în final, am intrat în posesia unei liste cu localităţi de expediere, repro- zentînd diverse porturi asiatice : Rangoon, Madras, Bombay, Karaci – 1928, 1930, 1933, 1936 . . .

Reconstituind itinerariul unei sau unor călătorii, asociindu-l cu moartea signorei, cu valorile din „Vila Bella”, cu enigmatica ei existenţă, cu vizitele noc- turne şi, poate, cu straniile figuri pictate, mi se păru că sînt un actor distribuit intr-un film poliţist, unde trebuie să fie o moartă frumoasă, nişte colete formi- dabile, expediate din Asia, cu obiecte de cult din Africa, cu capete de om mumificate, botezate sonor Calaveras.

Lăzile puneau pentru mine multe probleme că- rora trebuia să le găsesc dezlegarea. în primul rînd era vorba nu de un Artulari Stratulat, ci de un Luigi

Stratulat. Apoi, bătrînul arhitect decedat nu a fost numai prin Italia şi Elveţia, unde se spune că, după moartea părinţilor, prin 1936, a topit o avere enormă – moşiile din Lunca Dunării. Cu acest aur plecase în Elveţia şi, la întoarcere, în loc de bani venise cu Zoni, cu Zenaida Stratulat, devenită mai apoi signora cu zimbet şi privire de Giocondă. De unde aceste lăzi ?

M-am întors în „camera minunilor”, cum am botezat în gînd încăperea în care erau depozitate valorile de interes muzeistic şi mi-am reluat locul în scaunul florentin. Aruncîndu-mi privirile în lungul încăperii am sesizat că scaunul intact, din dreptul mesei, este puţin mişcat din loc. Întîmplâtor ? în favoarea acestei depoziţii de deplasare pleda şi covorul Buhara în carminul căruia se conturau locurile celor patru picioare, imprimate cu putere, de nemişcare, în adînciturі pătrate. Şi-apoi o altă nedumerire : în casa asta a locuit o femeie care primea vizite importante şi, totuşi, scaunele nu au fost mişcate cu anii ; poate de zeci de ani.

M-am apropiat de scaunul mutat din loc şi că-ruia, în ziua precedentă, nu-i acordasem prea multă importanţă ; am aprins lanterna de buzunar şi tapi-seria de mătase căpătă reflexe de oglindă. Pe atlasul orange se contura o urmă de praf fin aşezat. Un pi-cior realizase o urmă de stratificare, ceea ce, în termeni de specialitate se numeşte „o sedimentare a prafului de pe talpa încălţămintei”. După formă şi mărime era o urmă de pantof bărbătesc. Am dese-nat-o. Cine şi de ce s-a urcat pe scaun ?

Am pus o foaie de ziar pe atlas şi apoi, imitîn-du-mi înaintaşul, care nu putea fi altcineva decît unul dintre căutători, m-am urcat pe scaun spre a contempla încăperea de sus. Era să mă lovesc de dantelăria de cristal a uriaşului candelabru. Am

cobo- rit glonţ la întrerupătorul electric. Insistenţele melc fură zadarnice ; becurile candelabrului nu se aprindeau. Candelabrul nu era conectat la reţeaua electrică. Deci, o piesă aşa rară a stat neiolosită. Camera nu avea o altă sursă de lumină în afară de razele palide care puteau pătrunde prin vitraliul verandei şi perdelele ferestrei. Foarte curios !! Ruloul netras, candelabrul neracordat la circuit electric, un picior de bărbat pe un scaun, care a căutat poate ceva în rozele de Murano, lăzile din pod, dezordinea din casă, stiletul din mînă . . .

O întrebare aştepta un răspuns : a găsit căutătorul (sau căutătorii) mult rîvnitul lucru ? Dacă nu, cu siguranţă vor reveni, acceptînd riscurile vizitei. Cine a riscat o crimă comisă cu precauţii – cauza morţii nu o elucidasem, folosind poate otrava sau exploatînd sensibilitatea unor aşa-zise „zone reflexogene” unde cea mai mică lovitură produce o blocare la nivelul organelor vitale care îi pune în imposibilitate şi pe medici – cine uzează de asemenea cunoştinţe, nu se lasă intimidat cu una cu două.

După aceste speculaţii profesionale am deschis vitraliul verandei şi am încuiat pe dinafară uşile, aplicînd mai multe sigilii. Apoi, escaladînd peretele verandei, am revenit în casă, am închis vitraliul şi, calm, numărând orele, am aşteptat venirea nopţii.

Există undeva, în subconştientul omului, ceva nedefinit care, uneori, se numeşte providenţă sau prevedere : atunci raţiunea pare foarte voalată şi-l ţintuieşte într-un anumit loc şi timp, şi-i şopteşte parcă să facă sau să nu facă, să acţioneze într-un anumit fel, spre a realiza ceva. Cred că acel „ceva” îl minase pe Champollion spre bucata de granit care avea să destrame secretul hieroglifelor . .. Acelaşi ceva, în condiţii mult mai modeste, m-a ţinut şi pe mine locului în casa defunctei Zenaida Stratulat şi

îmi şoptea că secretul acestui caz dificil se ascunde într-o vizită nocturnă care urma să fie făcută în noaptea care se apropia.

Trebuie să mărturisesc că fiecare criminalist visează marea cauză a vieţii sale ; moartea signorei îmi creau impresia – prin coloritul şi fastul interioarelor, al persoanelor bănuibile – că mă aflu în prezenţa unui mare mister căruia îi voi găsi o dezlegare pe mărimea problematicii primare. Oare să fie aşa ? Sau nervii mei obosiţi îmi joacă o festă şi fantezia alimentată de colţul acesta de lume, în care se îngrămădesc atîtea frumuseţi, mă inhibă şi-mi servesc o farsă ?

Oricare ar fi situaţia – am deliberat – rămîn pe loc în fotoliul florentin şi aştept dimineaţa ! Ca atare am pregătit pistolul, aparatul de fotografiat şi, privind capodopera, mă jucam distrat cu brelocul cheii de contact. În faţă, pe jos, pictura bătrînului tirolez cu pipă. Ridurile adînci, cearcănele pronunţate din jurul ochilor, dungile gurii erau redate atît de fidel îneît mă aşteptam să mă întrebe ceva din- tr-un moment în altul : „Ce cauţi în această cameră ? De ce-mi tulburi bătrîneţile ?”. Faţa bătrînului se contura luminoasă, dintr-un univers pal, negru pe alocuri, avînd o prospeţime izbitoare. Cu cît îl priveam mai mult mă fascina, mă convingea că pictorul, acel titan al culorilor, acel magician al volumelor şi echilibrelor, a lucrat la lumina lunii, noaptea, prin- zînd fantastic de bine paloarea de aur pe chipul inundat de fumul violet al pipei, care ascundea o mare linişte lăuntrică.

Miraculoasa pictură mă zgudui. Iată un tablou care ar putea fi pictat de un mare maestru ! Dar dacă e numai o impresie ? Nu ! în nici un caz nu e o copie. M-am uitat, indreptind fasciculul de raze al

lanternei spre colţul drept, şi am descifrat o semnătură : „CARIERA”. Ţine-te bine, căpitane ! – am exclamat citind numele, amintindu-mi de una din capodoperele furate de la Bruckentalul sibian care purta aceeaşi semnătură. Numai că aceea era o tempera pe fildeş pe cînd „moşul” era pe pînză. Dar, poate fi acelaşi pictor ! Deci o cunoştinţă mai veche. . .

Aceste emoţii plăcute mi-au fost deranjate de un zgomot de uşă deschisă, mai precis, uşa primei camere. De la emoţia contemplării trecui la încordarea aşteptării. Cine să fie? Mi-am îndreptat privirea spre vitraliul verandei cu sclipiri fluorescente şi înţelesei de ce în lăcaşurile de cult lumina creează o ambianţă de mister. Pe vitraliu se contura o umbră, silueta uriaşă a unui bărbat, eram total transpirat.

Ascuns după vitrina încărcată de bibelouri, simţeam cum inima îşi accelerează ritmul şi că trec prin momente de îndoială : să acţionez, sau nu ? în fond, îl aşteptam. Dar n-am prevăzut ce anume voi face. Să-l imobilizez cu o lovitură în plex ? Dar dacă lucrurile se complică mai rău ? Sau ratez definitiv cercetările ? Totuşi, trebuia să fac ceva imediat ! Nu puteam sta cu sufletul la gură, în timp ce în camera vecină a pătruns un străin, poate cel care despicase tot şi cotrobăise printre lucrurile defunctei, căutînd ceva, ceva ce reprezintă, după toate probabilităţile, cheia întregii situaţii.

După ezitările de moment, stăpînit de gînduri care făceau să-mi vîjîie capul, m-am decis : îl las să văd ce vrea să facă, ce urmăreşte, ce caută.

De la început am mizat pe participarea a doi căutători care, independent unul de celălalt, „lucrează”. Primul, presupuneam că a introdus în pahar somniferul, iar al doilea a aplicat lovitura la

cap şi a pus stiletul în mînă. Acest din urmă gest e, aparent, opera unui dement dacă se arc în vedere lipsa de sens a stiletului. „Aceşti doi răufăcători nu se poate să nu ştie unui de celălalt” – mă gîndeam. Unul dintre ei este necunoscutul care se învîrtea prin casă, folosindu-se de lumina discretă a unei lanterne cu lupă violetă. Omul căuta . . .

Ceea ce puteam dobindi prin filarea acestuia ar fi solicitat o uriaşă muncă de documentare, investigaţii etc. în posesia acestor date, speram să ajung în postura celui de-al. .. treilea, care cîştigă, cînd doi se ceartă. Iată de ce am recurs la o astfel de manevră. Folosind lanterna cu lupă violetă, a început să studieze conţinutul vaselor de aramă din camera orientală. Vasul central era căptuşit în interior cu faianţă şi conţinea o aglomerare de petale care pluteau într-un lichid vîscos. Mi-am amintit atunci că, în sudul Italiei, femeile ştiu să folosească fermentarea plantelor, a florilor, ca dezinfectant şi aromant. În timpul fermentaţiei miresmele se succed într-o anumită ordine, constituind un calendar, un zodiac parfumat. Fermentarea florei specifice perioadei începe la anumite date : se fac apoi adaosuri cu unele amestecuri capabile să înfrunte, fără alterare, lunga perioadă a iernii.

După ora 5 omul părăsi vila. Se munci mai bine de un sfert de oră cu relipirea sigiliilor rupte după care, grijuliu, plecă.

Nu după mult timp, am părăsit vila. Conform planului conceput în timpul nopţii am Ciălătorit cu el,
în acelaşi autobuz, pînă în centrul oraşului. Din faţa poştei o coti la dreapta şi ieşi la agenţia locală O.N.T. în faţa ghişeului „cazări”, vorbi cu o fetişcană platinată, notă ceva într-un carnet şi părăsi clădirea sobră, cu un aer de extremă mulţumire. Abia ieşit

din agenţie, mă dusei la domnişoara de la ghişeu rugînd-o să-mi spună ce a dorit să afle cel dinaintea mea. Omul întrebase la „cazări” dacă nu a sosit cumva, în ţară, un vechi prieten de-al său, din Occident, care i-a scris cu cîteva săptămîni în urmă despre intenţia sa de a vizita România ; un oarecare Luigi Stratulat.

Primind un răspuns afirmativ, notă adresa, unde era găzduit prietenul şi se aşează la volanul maşinii parcate în apropierea muzeului. Pentru a nu-l pierde din ochi, am cerut aprobarea generalului să-l urmăresc. în scurt timp, am şi aflat că a părăsit oraşul nostru şi s-a oprit la spitalul din oraşul „G” unde lucra ca ginecolog. N-a fost greu. Aveam doar numărul maşinii.

Avînd deci adresa domnului Luigi Stratulat – expeditorul coletelor din Asia – am plecat cu maşina pe strada Panselelor din pasajul Mureş, unde locuia turistul. în faţa casei erau parcate două limuzine : un „Opel-Record” şi o lebădă mare, albă, un „Mercedes”. La colţ, de unde puteam avea sub priviri întreaga panoramă, am oprit motorul. în minutele de aşteptare în strada Panselelor, pînă la apariţia domnului Stratulat, am putut trece în revistă, liniştit şi critic, peripeţiile nopţii. Nu mi-era nici foame, nici sete. Hm ! De ce oare autorii romanelor poliţiste îşi plasează detectivii la mese copioase, în plină tensiune ? Adevărul era că n-aş fi fost capabil să mănînc nimic. Eram un ghem de nervi şi emoţii. Nici de fumat nu-mi ardea ... Cu opt sau zece ani în urmă, investigînd o cauză de omor, am ratat participarea la o discuţie foarte importantă, şi, evident, descoperirea vinovatului, datoritâ ţigărilor. Presupusul criminal, nefumător, a făcut o vizită amantei sale. Totul era bine regizat ; această întîlnire am aşteptat-o în calitate de musafir nepoftit, timp de

patru ore, fumînd cîteva ţigări. Cînd criminalul intră în casă şi simţi miros de ţigară, îşi bătu zdravăn amanta. în loc de destăinuiri începu să facă o percheziţie ca la carte. Jucînd rolul borfaşului sau al amorezului, îmi părăsii ascunzătoarea – o draperie de pluş de lîngă fereastră – într-un mod nu tocmai onorabil şi, pe geam valea . .. Atunci m-am lecuit de ţigări . .

Aşteptarea luă sfîrşit cînd Luigi Stratulat cobori scările blocului, ducînd la braţ o femeie între două vîrste, elegantă, care purta la gît o camee. Unde am mai văzut modelul acesta ? – mă întrebam. Şi nu de mult timp . . . Cum am putut uita aşa repede ! Cameea de la gitul femeii cu părul roşcat, un roşu prea frumos, pieptănată cu coc, asemănător frumoaselor văzute pe antice vase greceşti, sau săpate pe medalioane romane, cameea era o copie după una dintre bijuteriile Zenadei. Şi încă un amănunt : femeia semăna fantastic de bine cu decedata. Asemănarea mi se părea atît de perfectă, încît mă îndoiam de ireversibilitatea morţii biologice. Furat de trepidaţia maşinii angajată în urmărire, de senzaţia curioasă şi voluntară de contractare a muşchilor şi nervilor, am uitat de asemănare şi m-am concentrat numai la volan. „Opelul” din faţă aluneca graţios pe străzi şi o porni, apoi, pe şosea, în afara oraşului.

După o oră de goană, am părăsit judeţul şi zburam spre oraşul „G” unde lucra vizitatorul nocturn al vilei, medicul. (Dovadă că Luigi avea iniţiativa şi era cu un pas înaintea doctorului în de-ale investigaţiilor). Maşina s-a oprit în faţa spitalului. A coborît mai întîi bărbatul, deschise portbagajul, scoase o sticlă de whisky şi o dădu femeii. Ea urcă scările lungi şi intră în spital.

Am avut de aşteptat vreo treizeci de minute pînă cînd femeia reveni ; îşi reocupă locul în „Opel”

şi autoturismul se pierdu în circulaţia oraşului. Ce păcat că nu m-am putut împărţi în două : unul după maşină, iar celălalt în spital. Presimţind gravitatea situaţiei, m-am dus imediat la portar şi am cerut să-mi spună pe cine a căutat doamna cu părul roşu, cea care a ieşit cu două minute în urmă. Portarul m-a condus pînă în faţa cabinetului medicului Dinu Miron şi ceea ce bănuiam şi mă îngrijora se desfăşura în faţa ochilor mei. Ginecologul desfăcuse sticla de whisky şi sorbea agitat dintr-un pahar. Punînd mîna pe sticlă (avînd importanţă şi utilitate după prezumţiile mele, atît conţinutul, cît şi urmele digitale ale femeii) am chemat medicii din cabinetele vecine şi le-am cerut să-i facă imediat spălături stomacale. Surprinşi de tonul meu imperativ, doctorii, mai ales Miron, care acuza o uşoară ameţeală, mă priviră cu uimire. După ce le-am explicat că viaţa colegului, după toate probabilităţile, depinde în mare măsură de îndemînarea lor, s-au apucat de treabă iar Miron nu a mai schiţat nici cel mai mic gest de opunere. L-au otrăvit ?

Mai tîrziu, laboratorul de toxicologie a confirmat că sticla conţinea un narcotic puternic, de natură vegetală, cu acţiune uşor paralitică. Narcoticul (identic cu cel găsit în paharul din casa Zenaidei Stratu- lat), după ce ajunge în organism o ucigător.

.. . Aşa e meseria noastră. De multe ori aştepţi zile, săptămîni ca să se întîmple ceva într-o cauză aflată în cercetare şi, nervos, nemulţumit, constaţi că în plin secol al ciberneticii ai ritmul unui melc, ca apoi, brusc, să vină cotitura aşteptată. Şi, într-un ritm epuizant, alergi, neştiind unde ţi-e capul de

atîtea probleme care aşteaptă o rezolvare urgentă. Arunci o banală piatră care, rostogolindu-se, pune în mişcare uriaşul şi temutul munte. E greu însă pînă găseşti locul, unghiul favorabil de aruncare ca stîncile să o ia din loc . . . Cam aceste gînduri mă frămîntau cînd, de la spital – unde m-am convins că medicul este în afara oricărui pericol, dar e necesară internarea sa pentru cîteva zile – am revenit în oraşul „T", teatrul central al activităţilor.

Tot pe strada Panselelor am parcat maşina şi am aşteptat. De această dată norocul îmi surise mai tîrziu. Abia pe la ora 9 seara coborî din casă un bărbat brunet, agreabil, înalt, care luă în primire „lebăda albă" – Mercedesul. Porni motorul iute şi demară în forţă, luînd virajul cu caroseria puternic înclinată. Veritabil coleric ! În fine, ieşirăm din labirintul de străduţe şi în fluxul circulator urmărirea mergea mai uşor. În faţa hotelului „Carpaţi" frînă forte, apoi coborî trîntind portiera cu neglijenţă. (Asemenea Indivizi nu merită să aibă maşini bune că le termină repede). Ajunse cu cîteva minute înaintea mea în local şi se cocoţă pe scaunul barză din faţa barului. De acolo îi studie pe cei prezenţi. Ceva mai rezervat, m-am tras într-un colţ. încă nu-mi primisem coniacul cînd o fetişcană de vreo 19 ani îl salută ca pe o veche cunoştinţă.

— Ciao, Giuseppe !

— Ciao ! – îi răspunse acesta şi aflai că Giuseppe al meu cunoaşte limba română, deşi „lebăda" purta număr de Milano.

— Am ceva pentru tine – continuă fata – care folosise în faţa oglinzii o cantitate apreciabilă de cosmetice.

— Blondă sau brunetă ?

— Nu, prostule, Marfă !

— A ?! Bene, bene. Şi, ce ?

— Ce ! Ca de obicei ! Nişte tablouri. Am descoperit o babacă în oraşul „D”.

— Lucruri veritabile ?

— Sigur. Toate.

— Atunci, te rog, să serveşti, Mery. Eu plătesc. Chelner : „duo coniac”.

Aşa ajunse Maria Cornescu – o femeie urmărită de miliţie pentru un trecut şi un prezent nu prea etalabil – Mery. După două, trei coniacuri, Giuseppe se urcă cu Mery în „lebăda albă” şi începu cu 120 pe oră să plutească spre oraşul „D”.

Era aproape de miezul nopţii. La un camping făcură un mic popas, încă un coniac, iar Mery redeveni Maria, şi încă una veritaibilă. cu un repertoriu de „Nana de la Brebu” amestecat cu ceva foarte strident în care drept leit-motiv era „Lady i lavy iou”, pronunţat cam anapoda, dar . . .

Era către dimineaţă cînd, pe o stradă cu un nume istoric, în oraşul „D”, au început să bată la un geam. Insistenţele n-au fost fără rezultat şi o bătrînă îşi făcu apariţia cu o tichie a la 1900. Recunoscînd fata, uşa le-a fost deschisă şi au intrat. Din acel moment am trecut pe „post de gură cască” în jurul casei, ris- cînd să fiu luat de guler de vreun confrate plutonier, bănuitor că am pus ochii pe aparatul de radio din Mercedes şi motivez, în caz de nevoie, că nu sini colecţionar de asemenea bunuri culturale.

Printre jaluzele am văzut cum turistul se uita la mai multe tablouri, ceva figuri princiare, un portret de madonă şi cîteva peisaje reuşite. Bătrîna le servi cafele şi, gesticulînd, se duse la o bomboniera din cobalt de unde scoase bijuterii. Ceva foarte sclipitor, un briliant cred, luă drumul buzunarului de la vesta lui Giuseppe. Acesta îi dădu bani şi dispărur ă cu toţii într-o altă încăpere. Din fericire, camerele erau aşezate în stil vagon. în această nouă încăpere,

tînărul arătă spre cîteva tablouri, explicînd cu gesturi largi, apoi începu să dea din miini, să se agite grozav, se lua de cap cu ambele mîini, se ghemuia uşor ; deodată se îndreptă brusc, îşi trecu degetele prin păru-i bogat, arătă ceva spre Maria, iar se apropie de bătrână, o bătu pe umăr împăcuitor mişeîndu-şi palmele ca pe un evantai, în genul copiilor care se joacă „an-dan-ti-no” ... Şi scoase un teanc de bani.

De afară pantomima lor părea hazlie dar n-aveam nici un chef de rîs gîndind că Luigi achiziţionează obiecte de artă şi, după cîte se pare, şi pietre preţioase. Frumoasă afacere ! După ce s-au agitat un timp interveni şi Maria să aplaneze nemulţumirile.

Nu reţin cît era ceasul cînd am părăsit împrejurimile casei. Ziua nu era departe. Tablourile tocmite nu au fost luate cu maşina. Probabil Giuseppe aştepta o altă ocazie. Au revenit iar la camping, încă un coniac, o cafea şi ... la drum.

Pe şosea, recapitulai, mintal, ce văzusem : tablourile bătrînei nu creau impresia unei colecţii de rafinament şi gust. Mai repede o aglomerare de obiecte scumpe, tezaurizate. în fugă, cît am văzut şi am reţinut, nu părea nimic unitar. O masă rotundă – „gheri-don”, cu plăci de porţelan ; ceva stil Biedermayer, un candelabru veneţian, cîteva vase chinezeşti, o statuietă cu muzicieni, două-trei cupe, ceva Meissen, Neu Wien, Melbourne, nişte tablouri, totul incomparabil cu paradisul Zenaidei.

Fără oprire ne-am îndreptat spre un alt oraş mare. „G”. Maşinile au rămas parcate pe centru. O nouă vinătoare de adrese. în strada Gloriei, la numărul 10, Giuseppe şi Mery au intrat într-un bloc enorm, vechi. Au sunat la uşa apartamentului 21, şi pierdui perspectiva urmăririi printre jaluzele. Mă

gîndeam cu ciudă cum fata asta, complet inconştientă, îl plimbă pe acest domn Giuseppe să-i arate obiecte de artă cu care vrea să treacă frontiera şi să le vîndă, să zicem, la Florenţa sau Milano.

După mai bine de o oră au coborît cu un pachet plat, voluminos, legat cu sfoară şi-l aşezară în portbagaj între două pleduri. Cu această achiziţie au revenit la hotelul „Carpaţi". Mery se culcă într-o cameră închiriată de Giuseppe. Afară maşina cu portbagajul ei în care era ceva împachetat bine, legat cu sfori, aşezat între p'.eduri . . . Oare ce să fie ? Nu ştiu cînd voi reuşi să mă debarasez de curiozitate . . . Dar veni „Opelul" şi domnul Luigi Stratulat transbordă pachetul cu pricina în maşina lui după care se întoarse în strada din dreptul pasajului Mureş.

Pentru moment nu aveam nici o şansă să aflu ce conţine pachetul şi mă culcai în maşină. Pînă dimineaţa ce puteam face altceva mai bun ?!

Dimineaţa să-mi muşc degetele. Nici una din maşinile ce mă interesau nu era în faţa casei. Prea mult dormisem ! Cine poate şti unde se aflau şi ce puneau la cale indivizii în timp ce cu dormeam şi visam numai muzee . . . Sucii nervos cheia de contact şi.... repede la hotel. în braserie m-am liniştit oarecum, cînd l-am văzut pe Giuseppe în compania unei femei. Nu era Mery, ci o nocunoscută brunetă, cu faţă de „bebe", distantă, îmbrăcată cochet, cu un fizic proporţionat.

Discret, l-am chemat deoparte pe Mişu, ospătarul, şi am aflat că domnişoara Mia este balerină, încă o achiziţie ? Fata n-a băut aproape nimic în timp ce Giuseppe goli patru pahare cu coniac, devenind tot mai gălăgios. Comandă şi un aperitiv, şi comenta cu gura plină. Epuizîndu-şi sacul cu

poveşti, se ridică repede, o luă de mînă pe Mia şi . . . direcţia la maşină. Conduse fata acasă, îşi luă rămas bun cu o anumită notă de seriozitate şi fast, care mi se păru contrastantă ţinutei lui (devenită familiară pentru mine).

După abandonarea fetei trecu podul medieval şi parcă maşina într-o stradă din cartierul comercial al oraşului. Privi în jur cu interes şi intră iute într-o clădire.

Asta ce-o mai fi ? „Time is money" – şi repede la responsabilul cărţii de imobil să „studiez" locatarii. între timp, cu ochii pe intrare !

Am fost întrerupt din lectură de apariţia lui Giuseppe, trecind prin faţa uşii portăresei, la braţ cu o tînără ciudată, de o frumuseţe, aş putea spune, izbitoare. Un păr bogat, şaten, ochi mari, excesiv de mari. Avea ceva din gingăşia statuetelor eline.

în spatele lor am parcurs o bună distanţă şi am ieşit în dreptul străzii Verdi, paralelă cu marele bulevard. Giuseppe o ducea de braţ, iar ea se oprea din cînd în cînd prin faţa unor vitrine luminoase, cu ma- necliine veşnic surîzătoare, ca să privească în treacăt stofe, mătăsuri sau confecţii. La al doilea, colţ, unde un părculeţ intim face legăturii intre bulevardul central şi strada Vcrdi, intrară intr-o vilă cu exterior ce nu spunea mai nimic. O casă ca multe altele, cu cîteva apartamente confortabile, parchet sau mozaic, lambriuri, imitaţii de şemineu, balcoane asimetrice, încăperi neperechi, mochetă, multă linişte, tabieturi etc. Fata, la braţ cu Giuseppe, intră ca la ea acasă. Au urcat la etajul I şi uşa apartamentului 4 le-o deschise un bărbat.

Cintării situaţia şi mă decisem să folosesc scara de pompieri. M-am urcat pînă aproape de nivelul fe- restrelor luminate dinspre curte. Discuţiile din casă le puteam recepta destul de bine, de data aceasta

auzeam, dar nu vedeam nimic. (La bătrîna cu scufie asistasem la un film mut). în timp ce trăgeam cu urechea, conţinutul unei scrumiere îmi fusese aruncat în cap, de la fereastra cu pricina.

în cameră se rîdea. Giuseppe povestea cum a scos din ţară o majolică mînjită cu un ou fiert, pe care l-a pus în trusa de alimente, lîngă farfuriile de aluminiu ; apoi, cum îi ridicat mocheta care acoperea planşeul maşinii pentru a lua un tablou ceva mai mare (se distrau copios) ; povestea cum a păcălit nişte bă- trîni care i-au vîndut trei icoane pictate pe lemn, un Mcfisto din bronz, cîteva bibelouri roccoco şi ceva foarte frumos, o statuetă din secolul trecut, ceva halucinant, diabolic. Am înţeles că unele lucruri le are la frumoasa lui parteneră.

— Ce reprezintă tabloul mare ? – întreba vocea de bărbat, care făcea pe gazda.

— Lin profesor, explică Giuseppe ; un bătrîn citind o carte sau ceva manuscrise pe papirus.

— Frumos ? – reveni primul.

— Feeric. Minunat. Şcoala germană. în genul lui Amberger, Holbeim sau lorg.

— Dar timbrele merg ?

— De minune. Mai ales în Österreich.

Se auzi un clinchet de pahare şi discuţia continuă pe tema „filatelie!”. Fata nu prea participa la conversaţie, fiind solicitată, din cind în cînd, să-şi spună doar părerea în nişte probleme unde răspundea numai cu un „da” categoric. Intr-un tîrziu, Giuseppe îşi întrebă gazda dacă mai doreşte „acel ceva”, despre care au discutat. Bărbatul aborda subiectul cu deosebit interes şi ceru neapărat să-i procure ceea ce a cerut.

Pentru a-mi satisface, măcar în parte, curiozitatea, am urcat două trepte ale scării şi printre muş-

cate, atîrnînd cu un picior în gol, îmi aventurai privirile prin cameră. Femeia cu fizicul de statuie elină privea în gol. Poziţia ei, între doi bărbaţi care vorbeau despre nişte afaceri, stînd picior peste picior, cu ţigara ţinută elegant, mă iritä. Ce caută Venera asta între doi arlechini macabri, cu capul plin de maşinaţii necinstite ? Cum de se potriveşte perfecţiunea cu ipocrizia, cu speculaţiile ieftine ? Cum a ajuns în compania lor ?

Cu toată atenţia mea încordată, n-am reuşit să înţeleg ce doreşte locatarul vilei...

Spre sfîrşitul conversaţiei au abordat şi o problemă de culoare. După cîte am înţeles, roşie ... Frumoasă şi roşie. în final am mai auzit de cîteva ori cum se ciocnesc paharele. S-a mai vorbit de timp, de moda părului lung, de insuccesul de la Paris al Beatles-ilor şi de alte nimicuri. La despărţire s-a repetat doleanţa : „să fie roşie şi mare". Au urmat strîngerile cordiale de mîini, urările de „drum bun" şi alte formule de politeţe în asemenea situaţii.

Dar eu n-am înţeles ce vrea omul. O licărie de bănuială îmi încolţea totuşi. Rămînea de văzut dacă prczumţia-mi era cea cu pricina . . .

Pinä Giuseppe îşi conduse acasă „venera" cu ochi negri şi reveni la hotel, se făcu ora 22. Cînd s-a stins lumina în camera închiriată de dragul Măriei, alias Mery, era 22,30 ; cînd s-a făcut întuneric, am plecat la „Vila Bella". Apropiindu-mă de clădire pe cărăruia din grădină şi ajungînd la vitraliu, am privit coridorul interior. Uşa sufrageriei era întredeschisă. Mi-am amintit, cu precizie, că la plecare am închis-o. Atunci ? înseamnă că în lipsa mea aumblat cineva prin casă. Poate Luigi cu frumoasa... Şi sigiliul era

rupt!

Precauţia mă făcu să nu mă avînt imediat în casă, ci să aştept „sfertul de siguranţă” în curte.

Timpul se scurgea încet; tare, tare încet. După 10 minute am binecuvîntat obiceiul luat de multe ori în derîdere de a aştepta. Pe uşa sufrageriei ieşi, cu o periniţă din catifea în mîini. frumoasa cu camee care scutură cu grijă praful şi psnele din pernă pe culoar. Femeia purta mănuşi negre, probabil din cauciuc. în semiîntuneric nu se putea distinge totul. Cînd din periniţă nu mai rămăsese decît husa, lucrată cu fir de aur, se întoarse în sufragerie. Dacă mă grăbeam, nimeream direct în braţele lor.

Afară de vitraliu altă modalitate de a vedea în casă nu era. Toate ferestrele erau camuflate cu rulouri. Mi-am reproşat chiar că nu am ridicat eslingul geamurilor orientate spre curte, care funcţiona. Imaginea aceea violetă, roză, galbenă, verde nu mă mulţumea defel. Se adăuga şi faptul că nu percepeam nimic din conversaţia purtată în interior. Cu mîna tremurindă am tras de vitraliu, în locul unde ştiam că 6 ochiuri erau mobile. Din acel moment am desluşit frînturi de cuvinte, rostite în italiană. Fără să cunosc limba am dedus că în interior femeia se certa cu Luigi. După o pauză, el, cu un debit formidabil, îi spuse ceva încurcat, vreo cinci fraze din care am reţinut cuvîntul „sorella” şi iar „sorella”, repetat de cel puţin zece ori, rostit tot mai puternic, cu patos, ură, însoţit de unele violenţe, mi se parc lovirea unor talgere, bronzuri care zăngăneau ... Cuvîntul acela mult repetat, ca o seînteie, îmi sugeră o idee plauzibilă, o dezlegare a unei curioase asemănări. Sorella ! Sigur că da 1 De ce nu ! ? Femeia cu camee putea fi foarte bine sora

defunctei. în acest mod îmi explicam izbitoarea asemănare. Cădea în acest fel ipoteza unei operaţii plastice care era prea de roman poliţist.

În acel moment, cu această dezlegare, mi se con- tură clar şi o a doua enigmă. Am amintit la început că Zenaida primea din cind în cînd, vizita unui bărbat, acele vizite nocturne care se făceau în mare taină. Ei bine, cine putea fi acel bărbat dacă nu ginecologul cunoscut să zicem, accidental sau la nevoie. Bărbatul, fermecat de distincţia rece, de vestimentaţia elegantă, de bijuteriile de mare valoare ale femeii, a căutat să o cunoască şi a reuşit cu timpul să-i cîş- tige prietenia, mai ales după moartea soţului. Pînă atunci, vizitele puteau fi eventual mascate de tratamente la domiciliu, efectuate în deplină intimitate profesională cu doamna. Deh ! Poate nici nu era prea departe de realitate. Iată, deci, două .,tabere" !

Auzind mai departe frinturile de conversaţie, acel neastîmpăr, care nu mă prea lăsa să stau locului, mă îndemnă să acţionez intr-un fel spre a da o nouă întorsătură firului problemelor, una favorabilă mie. Dar ce puteam face ? ... Să aştept cu răbdare. Iată strategia cea mai utilă.

Dar întrebările mă obsedau mai departe : Ce caută ăştia cu atîta interes ? Ce comori mai poate ascunde casa aceasta blestemată ? Bijuteriile puteau fi luate din prima seară, înainte de a le fi predat băncii. Se aflau într-o casetă la îndemîna oricui. După locul şi modul de căutare nu putea fi nici pomeneală de bijuterii. Ce ar putea fi aşa de mic ? Eventual o liîrtie, un înscris. Poate un înscris. Bine ; fie înscris. Totuşi, nu înţelegeam ce ar putea conţine o fiţuică care să provoace o aşa distrugere, un

asemenea risc, plus omorîrea unei femei, drogarea, dacă nu chiar otrăvirea rivalului de căutări ? !

Cam aceste gînduri mă încercau cînd cei doi turişti au părăsit casa, pornind pe poteca grădinii, cu mare precauţie, spre livezile din capăt. Dar nici eu nu eram de ieri sau de azi în meserie şi... nici neprevăzător ca după plecarea lor să dau buzna în casă. Am dedus imediat că recurg la o manevră veche. Simulează părăsirea vilei, ca să revină tiptil, după cîteva minute, spre a verifica de nu sînt cumva urmăriţi de cineva.

într-adevăr, conform previziunii, după nici un sfert de ceas s-au reîntors, folosind cu pricepere terenul şi întunericul ; dar, cu toată scotocirea discretă, n-au găsit pe nimeni. Numai motanul siamez îmbufnat, care îşi căuta stăpîna.

După un sfert de oră au luat maşina. Le-am urmat exemplul. Ne-am oprit în pasajul Mureş. A urmat un schimb grăbit al vestimentaţiei lor după care au demarat „lebăda” lui Giuseppe spre centrul oraşului. Pe bulevardul luminat de firme şi reclame multicolore nu s-au oprit la nici un restauriint. bar sau hotel. Parcurgind strada Victoriei, au ieşit din oraş. Pe drumul asfaltat „lebăda” prinse viteză şi se înfingea în noapte cu două faruri puternice, orbitoare, stînjenind vizibilitatea celor care veneau din sens opus.

Satele rămîneau în urma noastră ca nişte modeste insuliţe de lumină. Am trecut şi prin oraşul „G”, apoi aerul deveni mai rece. Zona muntoasă ne primi ospitalieră. Şoseaua începu să însoţească rîul Germina, ca o panglică argintie, sclipitoare. Aveam emoţii că nu o să-mi ajungă benzina. Priveam bordul neliniştit. Unde alergam cu această viteză dementă ?

De la miezul nopţii lebăda o coti spre stînga, trecu podul de beton şi se avintă spre staţiunea balneară „B”. Defilă ou calm prin faţa vechilor clădiri albe, ocoli statuia de bronz pe sens interzis şi o porni înapoi de-a lungul cheiului pînă în faţa noului complex. Cei doi turişti închiriaseră o cameră, iar eu un „colţ” mai bun de unde să nu pot fi observat. Fiecare cu locul lui.

Cu greu veni dimineaţa ceţoasă, plină de miresmele coniferelor. Pe la ora 9 se însenină ; cerul căpătă un albastru ireal de frumos, iar brazii, intr-o explozie de clorofilă, cochetau cu soarele prin mirajul fotosintezei. Pe un asemenea timp, într-un asemenea loc, e un sacrilegiu să dormi. Cred că şi turiştii mei s-au convins de adevărul constatărilor mele ; s-au sculat.

O mică gustare, un păstrăv, o plimbare prin staţiune, iar o gustare şi timpul trecu. La ora 15 şi ceva „lebăd'a” porni iar să înfrunte asfaltul, făcînd cale întoarsă. În oraşul „G” s-au oprit. Era localitatea de domiciliu a doctorului Dinu. Au parcat maşina în apropierea unui parc. Eu, cu tupeu, am intrat, grăbit, în curtea spitalului şi am fugit în cabina portarului. Fără să dau răgaz bietului bătrîn să priceapă ceva i-am smuls cascheta din cap spunîndu-i, într-un suflet, că sînt de la miliţie, trebuie să mă ajute şi să plece imediat în curte. Omul şovăi cîteva secunde bombănind că „ar trebui anunţat directorul”, dar la gestul meu categoric se supuse. N-am apucat bine să mă instalez în scaunul lui că intră în hol Luigi cu partenera.

— Bonjour, domnule portar, mi se adresă ea, afectată.

— Sărut mînuţele, doamnă – îmi îngroşai vocea,

ca lupul din poveste. Cu ce vă pot fi de folos ?

— Avem un prieten aici – prelua disouţia Luigi. Am dori să vorbim cu el.

— Pe cine, domnule ? Un bolnav ?

— Nu. Un medic.

— Cu toată plăcerea – schimbai tonul autoritar auzind că e vorba de un „domn doctor”, care, pe schemă, era mult înaintea mea... N-am uitat că sînt doar portar. Şi care e domnul acela? am îndrăznit, timid.

— Doctorul Miron.

— Vai de zilele mele. Bietul domn doctor Miron ! Tocmai dinsul ? !

— Dar ce-a păţit ? – se agitară amîndoi, jucîndu-şi de minune rolul.

— Vai de pielea dînsului. S-a îmbolnăvit aşa tam-nesam şi gata. Acum dă şi ortul popii. Cu dînsul nu o să mai puteţi vorbi vreodată.

În timp ce furnizam informaţiile o soră, moaşă, sau aşa ceva, a scos capul pe uşa unui cabinet şi cînd m-a văzut s-a retras încurcată. Asta îmi mai lipsea. Să iasă şi cu scandal. Bănuind că femeia peste cîteva minute îşi va face apariţia în hol cu un medic sau o colegă să mă întrebe ce am făcut cu portarul, am poftit turiştii în stradă, afirmînd tare şi cu forţă că Miron e pierdut, nu poate fi vizitat, are o boală nemaipomenită.

Atît au aşteptat şi ei. Să afle că Miron e pus pe liber. Cu această convingere au plecat. Nu s-au pierdut bine după colţul clădirii cînd se declanşă furtuna. Sora cea spătoasă, cu un medic şi, bănuiesc, un brancadier au venit la mine. Femeia mă luă direct :

— Dumneata cine eşti şi de unde al luat chipiul bărbatului meu ? Unde-i Gheorghiţă, că de nu-mi

spui, te sfîşii ? Ce-ai făcut cu el ?

— Eu sînt ce sînt, dar dumneata cine eşti ? – am luat-o eu la întrebări, negăsind răgaz să-i explic nimic. Avea un debit verbal nemaipomenit.

— Cine să fiu ! Sînt soţia omului, cu chipiul dumitale...

— Stai, femeie – am încercat o nouă intervenţie, ajutat oarecum de cele două persoane care o însoţeau ; opreşte-te că-ţi explic. De azi începînd eşti o martoră bună. Ai văzut pe domnul şi doamna aceea care au ieşit. Află că ei i-au făcut bucata doctorului Miron.

În acel moment apăru în prag şi Gheorghiţă al ei, cu o mutră dc iepuraş tuns şi îngină : dumnealui e de la miliţie. Cind femeia văzu că Gheorghiţă e intact, nevătămat şi înţelese că nu vînd gogoşi, cu un ton ceva mai mieros mă îmbuna :

— Şi dc ce nu mi-aţi spus că dinşii i-au făcut de petrecanie domnului doctor Miron, care-i un om de zahăr, mă înţelegeţi ! Că le arătam eu lor. Puneam mina pe o mătură şi atunci s-o fi văzut pe Veta ce ştie. Aşa-i, Gheorghiţă ?

— Aşa-i, încuviinţă acesta cu toată convingerea.

După ce medicul înţelese despre ce-i vorba, mă scăpă de Veta. Şi-aşa am reuşit să părăsesc spitalul nevătămat ca să pot relua goana după Mercedes. *Ştiam doar că vor vehicula spre oraşul „T".*

La intrarea în comuna „L” i-am ajuns din urmă, de unde, păstrînd distanţa necesară continuam să-i urmăresc.

Deci drumul la „B” a avut un obiectiv pur constatativ ; să afle dacă Whisky-ul îşi făcuse sau nu efectul. Ce noroc am avut ! Dacă o întîlneau pe Veta cu siguranţă le spunea că Miron e salvat, că i s-au făcut spălaturi stomacale, că e în afară de orice peri-

col ; au fost nişte păcătoşi care i-au dat ceva de băut, dar miliţia a aflat, Dumnezeu ştie cum a prins de veste.

Am ajuns înapoi la „Tu ; se întuneca. În apropierea oraşului circulaţia se intensifica. Oboseala nopţilor nedormite începu să-şi spună cuvîntul şi mai că nu moţăiam la volan. „Lebăda” traversă centrul, trecu podul medieval şi se opri dincolo de pasajul Mureş, la locul său obişnuit.

Cind m-am convins că turiştii s-au urcat în apartamentul închiriat, cu toată oboseala, ain pornit pe calea întoarsă, cu viteză de croazieră spre oraşul ,,G”. Era acolo ceva care nu admitea o clipă de întîrziere. Ceva foarte important. înainte de a vă relata ce am făcut, mă simt dator să vă explic că nu am solicitat şefilor mei ajutoare, socotind că nu e nevoie. în multe romane, la un furt banal, găsiţi în acţiune cinci sau şase oameni. Realitatea este alta. Şi aşa e logic să fie.

Primul drum l-am făcut la domiciliul doctorului Miron. Menajera, o femeie distinsă, mai în vîrstă, îmi arătă clasoarele cu timbre, trofee de vînătoare, cîteva păsări împăiate, pumnale. Mă servi cu o cafea („obiceiul casei”) şi îmi furniză cîteva date deosebit de preţioase. Apoi m-am dus la spital, unde se afla internat Miron.

Medicul era palid şi nu putea concepe că, în urmă cu cîteva zeci de ore, a fost otrăvit de arătarea aceea stranie, care l-a tulburat atît de profund încît nu s-a putut abţine să nu bea. Avea halucinaţii vizuale, mai apoi auditive. Da ; vocea aceea ! Umbra acelei femei, aparent rece, îl urmărea. O vedea păşind pragul cabinetului, cu cameea la gît, şi simţea că se sufocă. Se deşteptă în el toată superstiţia bunicii, închipuirile cu care sărmana bătrină îşi umplea zilele plicticoase. Cu greu se reculese, o pofti să ia loc, rosti formula de politeţe mecanic, nici nu-şi aminteşte în ce limbă şi . . . primi sticla. Altceva . . . nimic. Hipnoză ? Apoi a băut cu sete şi lichidul alb îl paralizâ, dezlegîndu-i strînsoarea îngrozitoare a nervilor, destrămînd enorma presiune din occipital. Conturul sticlei se pierdu încet, încet, într-un abur violet şi cineva îi smulse din mîini tonicul. . .

Sesizînd aceste frămîntări m-am gîndit că e momentul să întind uşor coarda şi am servit o „pilulă” ginecologului, amară ca orice pilulă, ceva de domeniul absurdului, dar care, speram, în aceste condiţii speciale de tensiune, să dea rezultat. înainte de a declanşa atacul frontal i-am căutat ochii. Cînd doctorul mă privi rămase pe gînduri, neamintindu-şi unde mă mai văzuse. După citeva momente de nehotărâre se decise să mă chestioneze. Asta şi doream.

— Cine eşti dumneata ?

— Adevărul ! Adevărul încarnat !! Stupidul adevăr !!! Era un răspuns de oligofren, dat unuia aflat în pragul schizofreniei.

— Cum ... adevărul ? mormăi medicul, acceptind absurdul.

— Simplu ! Adevărul care a salvat-o pe Zenaida din mîinile călăilor. Apoi, din milă, sau alt sentiment, ştii, ceva foarte confuz, te-a scăpat de răzbunarea ei dispunînd să ţi se facă spălături stomacale. Ultimele cuvinte le rostisem ca fiind fără importanţă.

— Zenaida?! ţipă doctorul. Totuşi ea a fost?

— Da ! Iată şi stiletul dumitale – şi i-am servit corpul delict cu o spontaneitate uimitoare chiar pentru propria-mi persoană. în faţa acestui argument transpiră brusc, văzînd cu ochii. Faţa i se îngălbeni, mai ales în jurul zigomaticelor, ca pudrată cu polen. Cu ochii nervoşi, ca de nebun, căută disperat ceva, ignorîndu-mă totalmente. Apoi silabisi nişte cuvinte, ca o renunţare şi închise ochii obosiţi, injectaţi, ghe- muindu-se.

Jocul devenea foarte periculos. Era însă unica şansă, unica modalitate de a progresa. Totuşi nu puteam continua la infinit cu acea surescitare. E o lege universală pe care nu o veţi găsi în nici un tratat de

drept penal ; o lege a umanismului ce obligă să abandonezi ancheta, lăsînd timp de respiraţie, cînd interogatoriul îl apropie de pragul demenţei pe vinovat. Simţind că nervii zdruncinaţi ai doctorului nu vor mai rezista mult atacurilor, am vrut să renunţ. Dar în momentul în care intenţionam tocmai să mă ridic, acesta urlă :

— Şiiii ???...

Rămînînînd probabil cu imaginea stiletului de vînătoare, îmi adresă disperat „şi”-ul suprem, aşteptînd deznodămîntul dramei. Să-l cruţ ? Să abandonez totul, şansa care mi se oferea ? Nu puteam. Şi eu sînt un simplu om, unul care-şi iubeşte profesia, aşa că, fără rezerve am aruncat ultima carte.

— Au găsit biletul !

Străfulgerat de spasmele chinului suprem, ginecologul începu să ţipe ca scos din minţi, repetînd în infinit :

— Canaliile ! Canaliile !! Canaliile !!!

Sora de gardă şi întregul personal, rămaseră pe loc într-o vădită derută, comentînd evenimentele de pînă atunci : vizita frumoasei doamne, apariţia şi dispariţia mea, substituirea portarului, tentativa de otrăvire a colegului lor – avînd în vedere cantitatea mare a drogului administrat, – toţi, cu feţe obosite, năvăliră ca după o operaţie grea şi ne priveau curioşi, neînţelegînd ce se petrece.

Ce învălmăşeală de idei şi imagini putea să fie în capul lor ?

Dar n-aveam timp de ei. Mă obseda mai departe biletul. Fantastic ! Totuşi, ce poate ascunde înscrisul acela afurisit, care ucide oameni cu atîta sînge rece ?! Un secret de spionaj ? Vreun mare păcat personal ? ...

încet, încet, doctorul îşi redobîndi calmul dupâ c injecţie. Un timp ne mai privi exasperat, apoi cutele feţei şi-au reluat grima obişnuită, cu o notă de resemnare.

Totul din cauza unui bileţel. Surescitat de conţinutul lui dubios, uitînd de cei prezenţi, am adresat întrebarea medicului :

— De unde aţi ştiut de bilet ?

— De la ea – îmi răspunse simplu.

— Ei o să-l poată folosi ? Ce credeţi ? am încercat cu o nouă tatonare.

— Nu !

Era un „nu” ceva mai hotărît, mai categoric.

— De ce ?

— N-au decît jumătatea biletului. E un act oficial, bancar, cu patru ştampile, care rupt în două nu are valoare.

— Şi, cealaltă jumătate ?

— Nu ştiu . ..

— Să fim serioşi. Ar fi cazul să lăsăm copilăriile deoparte, doctore. Ţi-am găsit urma de pantof pe atlasul scaunului aflat sub candelabrul de Murano. (Amănunt preţios aflat de la menajeră, printre altele şi numărul de pantof). Uiţi că am declaraţia ei ? (Evident, anticipam). Şi . . . te-am văzut în casă ?!

— E clar . . . Totul e pierdut.

— Atunci ce ai de spus ?

— Că ... E la mine *a* doua jumătate. A fost ascunsă în candelabru.

— Dar cu cuţitul cum rămîne ? – am continuat profitînd de momentul destăinuirilor. Menajera dumitale a recunoscut că este din colecţia de vînătoare. (Era tot o încercare).

— Să fie sănătoasă. Stiletul e al meu. Dar bine că n-a murit Zenaida. Asta-i principalul. Deşi totul

pare un vis, cu început urît, de coşmar, dar spre sfîrşit, cu cer ceva mai senin. Dealtfel era firesc să scape. Eram aşa de băut că nici n-o vedeam prea bine. Mi s-a părut că doarme .. .

— De ce ai ales, totuşi, noaptea aceea ?

— E greu să vă explic. Am fost parcă nebun, băut peste măsură. I-a scris Luigi că vine în ţară să-i facă o vizită. Ceva legat de soţia lui, după cîte am înţeles noi din lectura scrisorii. Mie mi-a fost frică să nu-i fure Zenaidei „CIFRUL CONTULUI".

Ce a mai spus apoi doctorul nu am mai urmărit. Cifrul contului mă smulse brutal din minuscula sală de suferinţe şi m-am pomenit, analizînd cele două cuvinte rostite cu o oarecare părere de rău. „CIFRUL CONTULUI !" Iată <11613 crimelor, iată şi . . . dezlegarea dispariţiei uriaşei averi în Elveţia. Banii au fost, în mod sigur, depuşi la o bancă, lucru de care ştia Zenaida şi vărul Luigi.

Signora, îndrăgostită de doctor, cu toată diferenţa de virstă, spera în posibilitatea unui mariaj fericit şi a unei emigrări în Occident unde avea bani, foarte mulţi bani. Pentru a-l atrage definitiv pe Miron i-a destăinuit faptul că este posesoarea unei averi fabuloase, care se află încorporată într-o hîrtiuţă banală, cu patru parafe : un număr de cont. Luigi pe de altă parte, auzind de moartea lui Artulari se autoinvită la signora promiţîndu-i o „mare surpriză".

Care era surpriza ?

Căsătoria lui cu sora Zenaidei ! Ce speculaţii, ce manevre din partea sărăcitului văr ?!

Precaut, Luigi n-a acţionat înainte de a face anumite investigaţii. în acest med, la cîteva zile după sosire, îl descoperi pe doctor şi înţelese că nu va mai avea acces la cont.

Şi recurse atunci la drogarea lor cu doze mortale . . .

Doctorul, la rîndul său, intuind planurile vărului Stratulat, metamorfozat în Stratulatti pe paşaport, i-a propus signoréi, (care, nu prea avea păreri bune despre Luigi) imediat după primirea scrisorii să rupă documentul uriaşului cont în două : o jumătate să ascundă – partea lui – în candelabru, (ascunzătoarea cunoscută şi de el), iar a doua jumătate. . . unde socoteşte ea că-i mai bine.

Aceste prezumţii mi s-au confirmat mai tîrziu şi la anchetă.

Mai apoi, doctorul a „omorît" femeia cu cuţitul, după impresia sa primară, lovind-o în cap. Numai că, băut fiind, a ţinut cuţitul invers, cu lama în mînă şi leziunea produsă a fost superficială. în realitate, în momentul agresiunii sale, Zenaida zăcea otrăvită de aproape 12 ore. Rezultatul ? A vrut să omoare ... un mort.

Pe plan pur penal acţiunea sa urma să declanşeze dispute mari.

Urmă escaladarea scaunului, însuşirea jumătăţii contului din candelabru şi... prima noapte de căutare. Negăsind înscrisul a renunţat după un timp la a mai scotoci şi s-a gîndit că va reveni, după două-trei seri cînd, cu mai mult succes, va continua căutările. La revenire, după două zile, timp în care s-au făcut şi primele cercetări judiciare, doctorul se întilni cu mine, zis la figurat. Spre documentarea sa deplină se duse la O.N.T., iar celelalte... le cunoaşteţi.

Fără să-i spun că signora e moartă, otrăvită cred, iar vizitatoarea frumoasă a fost sora ei, poate chiar o soră geamănă, după cum am dedus din albumul familiei, l-am lăsat pe ginecolog în

compania colegilor nedumeriţi, care au devenit toţi martori, asistînd la depoziţia sa. M-am întors apoi la „Vila Bella” ; ceasul îmi arăta ora 7 seara. Pînă să se întunece complet mai aveam de aşteptat 3 ore bune. Bănuiam că vizita o voi primi numai la noapte. Ce să fac pînă atunci ? Să stau nepăsător ? Nu se poate şi... m-am apucat să caut. Iată că am ajuns şi eu să răscolesc, să mă cuprindă mania scotocirii. Numai că între mine şi ei era o „mică” deosebire. Eu căutam contul nu pentru mine ...

Am început, ca şi predecesorii mei, cu sertarele, tablourile, pernele, dar cu menajamente. într-un tîrziu, obosit, nu atît de căutare cît de foame, m-am aşezat în scaunul florentin să mă gîndesc unde putea fi ascuns în casă un bileţel. Fantezia feminină este inepuizabilă. În dosul tablourilor ? Nu. într-un sertar ? Nu. În cusătura unei rochii. Nu. într-un baston ? Nu. în umbrelă ? Nu. Corset ? Nu. Prin vasele orientale ? Nu. în scaune ? Nu. Fotolii ? Cărţi ? Sobe ? Nu, nu şi nu.

Parcurgînd pe rînd încăperile mi-am revăzut unele cunoştinţe mai vechi : faimosul „Moş cu pipă”, „Călăreţul arab”, acel semizeu sălbatec, cu ochi ca tăciunele, un chip curios de fetiţă surîzătoare într-un interior de Ludovic al XlV-lea, „Ruinele Romei” în amurg, interiorul de mănăstire, – o capodoperă de îmbinare a culorilor – cu patru călugări iezuiţi în- tr-o chilie (aş fi intitulat-o „Răzvrătiţii”), figuri concentrate, admirabil redate care, în mare taina, privesc globul terestru aflat în mîinile unuia care da explicaţii uimit de propriul său curaj. Primul este nedumerit, al doilea devorează cu o plăcere fanatică cuvintele, al treilea, mai tînăr, pare uimit şi, în fine, cel cu globul, decanul de vîrstă, dezvoltă o înţelepciune arabă. Lumina oblică se revarsă triumfătoare

în fascicole paralele, prin minuscula fereastră de chilie asupra globului şi asupra feţelor pergamentate. În ambianţa discretă, de sacrilegiu, cuvintele lui Ga- lilei prind viaţă în inimile celor patru puritani ce vor să rupă, să se descătuşeze de plaga ignoranţei. Privind tabloul am avut senzaţia că aud o odă, un recviem păgîn strecurat din infinit în care se distingeau cuvintele : „Şi totuşi se mişcă ! ...

Intr-un colţ, cîteva icoane pictate pe lemn repre- zentînd feţe ovale şi ochi migdalaţi, mai în dreapta o toamnă, ca multe altele, cromatică, nostalgică, ou apus de soare, alături, un fel de „pluta meduzei” cu doi nenorociţi, purtaţi de valuri pe un catarg sfărî- mat, unul învelit în drapelul roşu şi galben care cucerise într-un timp oceanele lumii : bicolorul conchistadorilor spanioli !

Epuizat de aurore boreale, am revenit să mîngîi din priviri grupul statuar al „zînei nopţii”, acel „capo di monte” feeric. Atunci, fără să ştiu cum şi de ce m-am apropiat de cele patru nimfe, deasupra cărora se ridica somptuos, ca un triumf al tăcerii, al discreţiei, simbolica doamnă a întunericului, înveşmîntată cu fast imperial în stele, planete, curcubee de noapte, comete ... păzită de cele patru nimfe albe. Am ridi- cat minunea aceea colorată spre geamul care aduna diafana lumină a vitraliului din coridor şi... în talpa ei am simţit o fantă, un gen de crăpătură prin care s-au eliminat bulele de gaz rezultate din ardere, iar în fantă găsii, un bileţel. Cu mina tremurîndă am scos hirtia. Era jumătatea contului căutat.

Am pus zîna mea aducătoare de noroc la loc, pe masă, şi mă cuprinse o bucurie fără margini, străină complet detectivilor din romanele poliţiste, care se păstrează într-un calm glacial. Eu aş fi fost dispus să

cint, să dansez în jurul uriaşelor statui lucioase, nude şi albe, din marmură de Carrara, să mă închin în faţa micului Budha din caseta aurită cu toate că, în acele momente, mă puteam declara cel mai puţin adept al renunţării la luptă, la frămîntările şi plăcerile vieţii – idealuri naive simbolizate de stoatuieta aceea, aşezată lingă Brahma, cel cu patru capete.

În acele clipe am simţit din plin cît de mult îl apasă pe om singurătatea, izolarea. Neavînd cui să-i împărtăşesc succesul, care consta în salvarea uriaşei averi, de ordinul milioanelor, mă simţeam cam bolnav. Bucuria se cere împărtăşită, ca să fie cu adevărat bucurie.

La ora 23 am primit vizita domnului şi a doamnei Stratulatti...

Shakespeare a pus în gura lui Hamlet cuvintele : „The rest is silence” ca final al celebrei sale tragedii, spre a sublinia liniştea fără de sfîrşit. După cele cîteva explicaţii cu oare v-am rămas dator.. . voi putea rosti şi eu aceste cuvinte spre a da de înţeles că totul s-a sfîrşit în dosarul celor „patru nimfe”. Pînă atunci, voi reveni la ultima noapte petrecută în „Vila Bella”.

În cele cîteva ore de aşteptare, după racordarea candelabrului la reţeaua electrică, fără, însă, a-l aprinde, am făurit o mie de planuri de anchetă : întrebări, expertize, cu ajutorul cărora să destram pentru totdeauna misterul de la „Vila Bella”, cauză care se încheia, spre regretul meu. Un regret ciudat, straniu.

Am parcurs pentru ultima dată „camera minunilor” şi culoarul. Dacă priveai din dreptul vitraliului

prin uşa deschisă se distingea un fel de Afroditǎ de Capitoliu ; alături un Apollo de Belvedere. între ei, copia Paulinei Borgheze, în ajunsa celebră poziţie romană, dezgolită, relaxaită pe o comodă. Pe colţ, un satir din marmoră rozǎ, încoronînd o bacantă albă ca sideful pur. Mai în faţă, un Adonis – o imitaţie epocală, prin el însuşi creaţie, asemenea traducerilor care întrec originalul. Şi un Hercules încordat, în bronz, de o forţă expresivă. La geam, Marcus Aurelius călare, bronz miniatural. Pe un stativ, un luptător aztec (ceramică roşie) de o manieră naivă. Deasupra, cîteva măşti, scandalos de urite şi groteşti. în fine, un bust de Afroditǎ originală, fără cap, cu marmura uşor macerată la umărul sting. Peretele zugrăvit în „roşu- de Pompei” era .complet acoperit de portretul generalului Jose de San Martin, eliberatorul Perului, dacă nu mă înşel. De unde şi pînă unde acest tablou ? ! Ceva mai jos celebra madam Staël şi Carie van Loo, frumoasa cu diadema de perle, format mic, ramă, ovală. Pe culoar, Maria Antoaneta în juneţile ei, un studiu de Bellini pentru un cap de cucernică şi trei portrete întunecate cu semnături indescifrabile.

Ce n-aş fi dat atunci să fiu expert în obiecte de artă, să pătrund toate sensurile intime ale culorilor, jocul fascinant al nuanţelor, raţiunea luminilor şi a umbrelor, fineţea, graţia interioară care nu se dezvăluie oricărui ochi profan ! ! . . .

După căutări, regrete, analize, planuri, bucurii, gînduri ciudate, am primit vizita nu prea matinală a celor doi. De cum au intrat în vilă, Luigi şi frumoasa lui consoartă, au venit în camera minunilor unde i-am primit cu pistolul în mină, aprinzînd uriaşul candelabru de Murano, lăsîndu-l să se reverse în

torente orbitoare de lumină, spunîndu-le ca o gazdă onorabilă : „bună seara, bine aţi venit” ! Dar, am avut şi eu partea mea de uimire. Candelabrul de sus emana, sclipiri continue de raze albe care străpungeau aerul cu jocuri zglobii. Am înţeles şi eu şi ei că minunea de Murano ascunde diamante.

în privinţa depoziţiilor lor, ele n-au adus nimic nou. Doamna era soră geamănă cu defuncta. Pe vremuri fusese dansatoare de cabaret. El, Stratulattd, şi-a cheltuit averea la curse de cai. Spre a putea stoarce vărului său, arhitectul, ceva parale s-a angajat să-i trimită din Asia – fireşte contra cost – obiecte de cult. Dar n-a trimis decît imitaţii ieftine, falsuri fără valoare pe care Stratulat le-a distrus după ce a consultat un specialist. în schimb, arhitectul achiziţionase, pe cont propriu, adevărate comori de artă, cu o valoare inestimabilă, fără să se cunoască sursa banilor investiţi.

La cîteva zile şi Giuseppe fu reţinut la frontieră. În portbagajul maşinii şi sub mochetă ascundea tablouri valoroase. Lucrările de artă au fost confiscate, iar el avertizat să nu mai aducă din acelea „roşii şi încăpătoare”. Era vorba de autoturisme.

Unii afirmă că, recent, Giuseppe ar fi murit într-un accident banal prin ţara sa ; alţii că-i lucesc ochii metalici în Brazilia. În rest, tot... linişte.

Doctorul nici azi nu se simte, încă, în apele lui. Doza fusese mare, deci...

Şi, în fine, contul : am ridicat de la medic a doua jumătate. Hîrtia era dosită într-o carte, ca-n „... Monte Cristo”. Banca Naţională a cerut oficial confirmarea sumei de la banca deţinătoare şi spre

adincul meu regret s-a primit următorul răspuns : „Contul solicitat de dumneavoastră prin adresa nr ... a existat, fiind la dispoziţia domnului agent bancar Weber von Altdorf din... care, în perioada 1932—1942 a finanţat – din informaţiile neoficiale pe care le deţinem – unele concerne care au fost distruse în timpul războiului. Precizăm că dumnealui, după război, s-a sinucis. Ne pare rău”. Semnătura şi parafa.

încă ceva. Suma nu era cea scontată, ci mai mică. Stratulat, arhitectul, a cheltuit enorm de mult cu achiziţionarea colecţiei de artă. Ca să nu aibă conflicte familiale, cu Zenaida, a pus două zerouri la valoarea contului iniţial spre a o linişti că n-a cheltuit mult ; banii sînt în loc sigur.

La o lună după vestea neplăcută, banca a revenit comunicînd că din studiul efectuat s-a descoperit că Weber von Altdorf are conturi rămase la alte bănci de unde se va cere achitarea obligaţiilor sale, cu procentele de drept etc.

În fine, iată pentru ce a fost otrăvit, pentru ce a murit un om, pentru ce s-au distrus valori inestimabile.

Aşa s-a destrămat misterul de la „Vila Bella”.

În rest... linişte.

Totuşi, „Vila Bella” mi-a mai.furnizat o surpriză pe oare doresc s-o relatez. Am descoperit un seif secret care nu era nici măcar încuiat. Iar în seif ... o diademă, una din acele podoabe de pe capul prinţeselor din „O mie şi una de nopţi”. Diadema era din platină şi avea o ţesătură de briliante mari. În mijlocul ei strălucea o dublă piramidă, cu vîrfurile trunchiate inegal, cu numeroase faţete. Briliantul central era o raritate, capabil să aprindă fantezia

oricui. De unde această minune ?

Fiind vorba de un unicat, a doua zi nu mi-a fost greu să dezleg taina : în arhivă am găsit cîteva documente din 1929—1930 care m-au edificat oarecum asupra provenienţei acestei diademe albe.

Intr-un oraş mare şi aglomerat, cu multe pieţe şi catedrale, magazine luxoase, hoteluri, restaurante celebre, pe bulevardul principal locuia marele bijutier Mah- hamed Omir Seik, fost vizir, emigrat din ţara sa spre a face milioane, atras de mirajul fascinat al acelei metropole. Specialist ca el în pietre şi metale preţioase, mai rar găseai pe continent. Magazinul său, păzit cu străşnicie, era, în fond, un mic palat oriental, o stea din galaxia curiozităţilor asiatice, mobilat ou rafinament, din care nu lipsea nimic spre a fi modelul interiorului de basm al Şeherezadei : covoare scumpe de Buhara şi Smirna, perne cusute cu fir de aur, vase de aur şi argint, divanuri umplute cu puf de lebădă, vase cu uleiuri înmiresmate, mozaic, marmură, fier forjat şi multe draperii din mătăsuri grele, naturale.

Tntr-o dimineaţă, prin 1929, pe la nouă şi un sfert, în faţa micului „paradis”, care-şi avea intrarea prin celebra bijuterie pe frontispiciul căreia scria : „COMORILE LUI OMIR” s-a oprit o maşină luxoasă, un cupeu din lac şi nidhel, capabil pe vremea aceea să adune o mulţime de gură cască. La volan poza un şofer înmănuşat, îmbrăcat în smoching. Şoferul coborî şi, servil, deschise portiera unei femei, o blondă cochetă, cum o descriau gazetele vremii. Purta un taior bordo, garnisit ou hermină albă, pălărie din dantelă, probabil opera unui atelier de pe Rue de Ri-

voly, împodobit cu pene de struţ, pantof cu toc îndrăzneţ.

Femeia părăsi cu dezinvoltură maşina şi parcurse distanţa pînă la uşa bijuteriei cu un mers de panteră leneşă, plictisită de liniştea matinală a junglei. Sigură de sine deschise poarta grea a „seraiului” şi se adresă drect vînzătorului, unicul vînzător pe oare-l tolera Omir în magazin.

— Doresc să vorbesc cu domnul Omir.

— Pe cine să anunţ, madame ?

— Eveline Kreizler. Sînt soţia doctorului Kreizler.

Auzind numele, vînzătorul se înclina cu profund respect, lipindu-şi palma stingă de piept. Apoi se retrase să-şi anunţe stăpînul care la ora aceea se desfăta citind una din cele 114 „sure”, transmise prin „revelaţie” de Allah lui Mohamed.

Cine era doctorul Kreizler ? Cel mai celebru neurolog al oraşului şi unul din marii neurologi ai lumii. După primirea premiului „Alcar” devenise milionar. Era acţionar la marile hoteluri, bănci şi la uzinele „Siemens”.

Auzind cine-i vizitatoarea matinală, Omir abandonă Coranul şi se grăbi să o întimpine pe frumoasa femeie ; se înclină în faţa ei cu fastul unui prinţ oriental.

Omir purta un turban alb, în care era înfipt un ac ce la oapăt avea un diamant de maharadjah. Era îmbrăcat cu ilic şi şalvari roşii ca para focului. La brîu un pistol cu ţeavă lungă, din oţel de Damasc, cu prăselele bătute în rubine, toate accesorii de reclamă. Ochii săi negri ce aruncau fulgere incandescente de sub sprîncenele stufoase contrastau cu calmul său glacial.

Femeia, plăcut impresionată de bijutier şi de in-

terioarele sale, îl urmă în camera de primire a musafirilor şi a clienţilor de elită. Tăcerea o întrerupse Omir, întrebînd cu amabilitate :

— Cu ce vă servesc, madame ? Cuvintele erau pronunţate cu un calm capabil să oprească timpul în loc.

— Azi e ziua mea. Am douăzeci şi unu de ani, explică femeia cu un surîs.

— Să vă aibă Allah în pază, să vă ocrotească paşii, o felicită Omir.

— Mulţumesc. Sînteţi foarte gentil, domnule Omir.

Bijutierul se înclină mut, iar femeia continuă :

— Soţul meu m-a trimis să-mi aleg cea mai frumoasă bijuterie. Am auzit că aveţi o diademă de un milion şi jumătate, ceva briliante în platină.

Omir îşi iubea comorile, le diviniza. Auzind dorinţa femeii schiţă un gest de regret.

— Diadema „Fatme", madame ?

— Da. Aşa cred că-i zice.

— Aveţi gust ! Acela este cerul înstelat care înnobilează frumuseţea feminină. Este divina „Fatmă", purtătoare de noroc şi fericire. Mîndria mea I ! înainte de a aduce diadema, cu un anumit ritual prezentă femeii un colier de safire, dînd explicaţiile de rigoare :

— Este o varietate albastră de corindon din Ceylon. Priviţi în el marea amestecată cu cerul de primăvară . . . Apoi, o brăţară de smarald, varietate verde de berii sau ochiul hienei în noapte. O fantezie cu ametist, varietatea de „cuarţ violet". în final, o broşa cu numeroase opaluri transparente, sclipitoare, cu zeci de îrizaţii. În timpul prezentării comorilor, un servitor maur a servit şerbet în farfurioare adînci, japoneze, apă aromată în cupe

din argint, cu piciorul lung şi suplu, în care pluteau bulgăraşe de gheaţă. Totul începu să miroase a trandafir.

într-un tîrziu Omir aduse din încăperea vecină diadema mult rîvnită. Era. într-adevăr, fascinantă ! O aglomerare de lumini, de galaxii colorate. Ceva din lumea fantasmelor. O avere uriaşă, condensată într-un tumult de sclipiri albe, orbitoare.

— Vă place ?

— Da. E feerică !

— Stelele cerului ! ! !

La plată, femeia explică faptul că nu putuse să aducă cu sine un milion şi jumătate şi l-a rugat pe Omir să împacheteze divina „Fatmâ”, s-o însoţească pînă acasă, iar soţul ei, celebrul doctor Kreizler, îi va înmîna banii pe loc. Şoferul lor îl va readuce la domiciliu.

Peste cîteva minute renumitul bijutier şi doamna s-au urcat în maşină, oprindu-se în faţa palatului din Inima metropolei, unde îşi avea doctorul Kreizler cabinetul de consultaţii. Femeia îl conduse pe Omir cu familiaritate în acel imperiu al investigaţiilor.

Kreizler şedea la o masă imensă, masivă şi citea o carte. La apariţia lor se sculă şi-i întîmpină. Femeia, preluînd din mina lui Omir pachetul care conţinea diadema „Fatme”, murmură :

— Faceţi cunoştinţă. Soţul meu.

Bărbaţii au dat mîna, iar ea se retrase, probabil ca să încerce diadema şi să revină cu ea în păru-i bogat.

Conversaţia a fost începută de neurolog, după cîteva momente de aşteptare :

— Cum vă simţiţi, domnule Omir ?

— Relativ bine. Mulţumesc lui Allah ... şi-şi trecu

degetele pline ou inele, înnobilate de topaze galbene, prin barba sa elegantă.

— Dar cu sănătatea ?

■— De minune.

— Nu vă supără .. . ?

— Nu mă supără nimic şi nu intenţionez să vă reţin defel. Îmi daţi banii, domnule dootor, şi am plecat.

— Cîţi băni ? întrebă doctorul cu o vădită notă profesională în glas.

— Un milion şi jumătate.

— Da, murmură Kreizler. Obsesie ! O formă incipientă. Apoi chemă patru vlăjgani şi Omir fu vîrît în cămaşă de forţă. Ar fi sbat sărmanul bijutier la spitalul de neuropsihiatrie mult şi bine, cu toată opoziţia sa vehementă, dacă nu se clarificau repede lucrurile.

Ce se întîmplase în realitate ?

O femeie tînără şi frumoasă a dat cinci bancnote de culoare violacee unui şofer ca să-i stea două orc la dispoziţie, motivînd că are nevoie de o maşină elegantă, fiind vorba de un comision cu totul aparte. Şoferul a acceptat. Cu impozanta maşină s-a dus la bijutierul Omir unde a achiziţionat diadema de un milion şi jumătate. Cu o zi în urmă făcuse o vizită celebrului neurolog Kreizler căruia îi istorisise, pre- zentîndu-se drept soţia bijutierului Omir, că în ultimul timp soţul ei prezintă pronunţate simptome demenţiale : cere fiecărei persoane întîlnite „un milion şi jumătate”. Medicul a fixat consultarea lui Omir pentru a doua zi la ora zece. După intrarea în cabinet femeia trebuia să plece spre a facilita consultarea cît mai completă a bolnavului.

Deci blonda nu era nici soţia doctorului, nici a bijutierului, iar în cabinet cînd a făcut prezentările de rigoare şi s-a exprimat cu formula „soţul meu” .... această calitate Kreizler a atribuit-o lui Omir, iar Omir lui Kreizler. În realitate, amîndoi au fost traşi pe sfoară.

Aşa a dispărut celebra diademă „Fatme” sau „Stelele orientului”, cum a mai fost numită în unele cataloage.

Să fi fost Zenaida blonda, eventual oxigenată ? Blonda căutată de poliţiile vremii ? Iată un mister nedezlegabil.

. . . Destul că diadema s-a găsit la „Vila Bella” luminînd noaptea discretă a unui seif tăinuit.

TAINA RUBINULUI

Undeva, între Tibiscum şi Dierna, pe leagănul faimosului drum militar construit de romani, peste care, pe alocuri, s-a suprapus şoseaua betonată, alerga un autocar elegant, în direcţia Herculane, una din cele mai vechi staţiuni balneare europene. În autocar şedea, pe rîndul din stingă, într-o totală relaxare, un bărbat de cel mult cincizeci de ani, inginerul electronist Virgil Mălinoiu.

Pe la ora nouă, autocarul se opri în faţa hotelului „Orăşelului Alb". Mălinoiu îşi luă şevaletul, rucsacul şi coborî sprinten din maşină împreună cu cei patruzeci de turişti gălăgioşi.

Inginerul, cu şevaletul în spate, o porni în lungul Cennei prin dreptul ruinelor apeductului roman ce leagă templul lui Hercule cu izvoarele termale, şi se pierdu într-o depresiune ca de basm. înaintă singuratic, fără să-l stânjenească izolarea de oameni. În fond, această izolare o căuta, cu toată fiinţa sa. această linişte adîncă, reconfortantă, acest „tonic" al nervilor suprasolicitaţi. Străbătu mai bine de 3 kilometri, în umbra unui uriaş zid de calcar. În Mălinoiu sălăşluia un pictor care ceda continuu, prin renun- ţâre, în favoarea electronistului, a

cercetătorului ce investighează tainele „Rubinului Miraculos”.

Ochiul său alese locul dorit şi desfăcu şevaletul în Imediata vecinătate a unui zid. Fixă pînza albă în ramă, aşează tuburile cu vopsele pe un stativ natural, format în peretele de stîncă şi începu să lucreze. Tn faţă i se deschidea panorama sălbatică a creştetelor argintii, umbrite de cîţiva brazi. Pe jos se întindea un covor verde. lucitor ca smaraldul, spălat din abundenţă de rouă dimineţii.

Mălinoiu privi un timp fascinat, adunînd în el toată poezia peisajului alpin. Apoi. începu să picteze.

Pe neobservate, timpul se scurse şi soarele în crepuscul îşi luă rămas bun. Autocarul reveni în faţa hotelului aşteptînd adunarea excursionıştilor. Tn jurul orei douăzeci, toţi erau prezenţi, comentînd cele văzute, schimbînd păreri, impresii. Lipsea doar inginerul Mălinoiu. Au mai aşteptat o jumătate de oră. impacientîndu-se de întîrzierea sa. Un bătrînel se dovedi a fi primul nemulţumit :

— Aşa-s savanţii ăştia 1 Uită de la mină, pîn’ la gură. Poate pictează, iar noi. . .

— Nu se poate, interveni o fetişcană. N-are lumină. S-a întunecat.

— Dacă s-a rătăcit ? se întrebă mai mult pe sine o doamnă moletă.

— Poate l-a luat cu maşina vreo cunoştinţă. încercă un bărbat să liniştească spiritele. Doctorul Mălinoiu e cunoscut. S-a urcat într-o maşină şi a uitat să anunţe la hotel ca să nu-l aşteptăm.

— Al noştri nu-l cunosc. Mălinoiu e din capitală. La noi e numai detaşat, interveni o femeie atotştiutoare.

După ora douăzeci şi treizeci de minute au plecat, acceptînd ultima ipoteză formulată, adică plecarea lui Mălinoiu cu o maşină de ocazie. DarMălinoiu n-a apărut nici a doua zi. Colegii lui au început să se impacienteze cunoscînd punctualitatea sa. Unde să fi dispărut ? se întrebau nedumeriţi. O zi de inactivitate la secţia de cercetări era ceva de neconceput. Se definitiva o invenţie, care suscita interesul a numeroase firme străine.

în jurul prînzului am fost încunoştinţat telefonic că savantul dispăruse. M-am deplasat urgent la Herculane şi am format echipe constituite din pădurari. paznici de vînătoare şi pescuit, miliţieni care au scotocit toate cărările. A doua zi spre seară, unul dintre pădurari descoperi cadavrul inginerului, lîngă şevaletul său rămas intact, în imediata vecinătate a unui uriaş zid de calcar. Pentru elucidarea cauzei morţii sale s-a format un colectiv de cercetare din care am făcut şi eu parte.

Prima impresie în legătură cu bucăţile de piatră căzute din zidul de calcar a fost aceea a unui accident tragic : un bolovan ucigaş s-a desprins de undeva de sus, din imensitatea zidului.. . Dar aceasta era o impresie greşită, pe care am contracarat-o prin cîteva argumente logice. Zidul din spate era uşor înclinat iar o piatră desprinsă trebuia să cadă, după raţionamentele mele, la minimum cinci metri de baza sa. Inginerul a fost lovit în timp ce stătea la circa un metru de baza zidului. Lovitura, care era fără îndoială de o mare intensitate, se afla concentrată într-un singur unghi curios, ca şi cum ar fi venit de jos în sus.

în fine, dacă ar fi fost vorba de un accident stupid, trebuia să sufere şi şevaletul, sau tuburile cu vopsele, penelul, careva din obiectele din jur. Dar ele erau intacte.

Astfel s-a eliminat supoziţia unui accident, dar a rămas paradoxală, neexplicabilă, izbitura criminală de jos în sus. Şi s-a conturat o mare întrebare, problemă cheie : cine şi de ce l-a ucis pe savant ?

Inginerul Mălinoiu nu a fost jefuit. Actele sale, banii, verigheta, ceasul, bricheta de aur, toate s-au găsit asupra lui. Acest amănunt elimina ipoteza unei crime ocazionale, în scop de jaf.

Fireşte, primele bănuieli s-au menţinut în jurul turiştilor veniţi cu autocarul. Mă încăpăţînam să cred că unul din cei patruzeci trebuia să ştie ceva în legătură cu crima.

Audierile au început imediat. Turiştii s-au împărţit în şapte grupe şi, în general, n-au abandonat colectivele formate de la început. Cîteva excepţii ne-au dat însă multă bătaie de cap. Grupul din care făcea parte bătrinul caustic a „pierdut” un tânăr de douăzeci de ani, pistruiat, cu ochelari, student după toate aparenţele, care, după vizitarea „Peşterii haiducului”, a rămas în urmă.

— Să fie băiatul cu priviri inocente criminalul ? mă întrebam.

în al doilea grup se găsea o fetişcană, cu care studentul a preferat să cutreiere munţii. Apoi, pescarul, profesorul de „ştiinţele naturii”, pe care, din primul moment, de cum a zărit Cerna, nu l-a mai' interesat nimic. Cu băţul de bambus în mînă, el a ajuns pînă la pilonii vechiului pod, sălaşul viperelor cu corn, pescuind ciţiva păstrăvi punctaţi cu roşu.

Nu e deloc uşor să verifici patruzeci de persoane, dintre care cincisprezece bătrîni care se suspicionează reciproc, amplificînd lucrurile, scornind o mulţime de baliverne. Femeia moletă putea jura că simţise prezenţa criminalului în maşină, încă din primul moment, intuind cum din direcţia ultimelor două rînduri de fotolii, ochii lui îi sfredeleau ceafa.

Tînăra diafană, care, la întoarcere, se aşezase cu studentul în ultimul rînd (nu e cazul să dau explicaţii pentru ce anume au tinerii predilecţie pentru ultimul rînd), vedea într-un alt bărbat răul personificat şi ii citea în ochi teribila crimă ...

... într-un anumit stadiu al cercetărilor am fost asaltat şi cu întrebările : doar nu mă bănuiţi pe mine ?

Abandonînd pentru o zi ancheta, am transportat la Bucureşti cadavrul inginerului şi l-am predat familiei. Soţia lui Mălinoiu, o femeie modestă, mă primi cu disperarea firească generată de imensa pierdere. Cu tot dramatismul situaţiei, am deranjat-o cu cîteva întrebări de natură profesională :

— Aveţi vreo bănuială, doamnă ?

— Nu. Cum să am, cînd soţul meu a fost un om atît de bun, care n-a jignit pe nimeni, un om principial, corect, n-a avut nici un fel de conflicte ...

— Dar rivali ?

— Asta nu mai ştiu. Nu mi-a vorbit niciodată de problemele sale profesionale, dar vă pot asigura că, atît în ţară cît şi în străinătate, era iubit şi apreciat.

M-am retras nemulţumit şi cu primul avion am părăsit Capitala. A doua zi, la birou, am discutat cu grupul care vizitase „Peştera cu aburi”. Nici unul nu părăsise traseul. Au fost împreună tot timpul. Totuşi, o bătrînă, madam Foltea, a dorit să-mi relateze ceva

confidenţial :

— Tovarăşe căpitan, eu am observat ceva foarte suspect!

— Ce anume ?

— Sus, la peşteră, domnul acela brunet, care e medic la policlinică, i-a făcut nişte semne discrete doamnei cu părul oxigenat. Dînsa era cu soţul, un bătrinel tare de treabă, ce se văita că-l dor articulaţiile.

— Şi doamna cum a reacţionat la semnele doctorului ?

— I-a tras cu oohiul, arătînd spre soţ.

— Nu mai spuneţi ?

Da, da ! E posibil ca aceştia să fi pus la cale ceva 1 Pe drum, în sohimb, doamna blondă s-a uitat tot timpul numai la domnul Mălinoiu. îl sorbea din ochi.

— Teribil ! Vă mulţumesc. Voi ţine cont de ceea ce mi-aţi relatat, am asigurat-o pe bătrînică.

Pentru a avea un argument, nu numai de ordin logic, ci şi unul practic, în Herculane am aşezat un manechin la locul unde a fost descoperit cadavrul inginerului, deci la un metru şi jumătate de peretele din calcar, un şevalet, nişte tuburi cu vopsele şi, de sus, de la diferite înălţimi, am declanşat avalanşe de pietre. Rezultatul a fost cel prezumat. Pietrele nu au atins deloc manechinul. M-am plimbat apoi cîteva ore în jur să găsesc un răspuns, o dezlegare a enigmalicei lovituri de jos. În stingă, la patru sau cinci metri se forma o cotitură a zidului şi o adincitură care avea la bază o gură de peşteră. Totul părea neverosimil, dar spiritul meu m-a determinat, fără pic de şovăire, să cobor în labirintul subteran.

Caverna de piatră am străbătut-o în compania şoferului, luminîndu-ne drumul cu o lanternă pu-

ternică, de vînătoare. Am admirat feeria de stalactite şi de stalagmite care, unite pe alocuri, formează coloane albe, lucioase, ca intr-un templu elin. în faţa unei deschizături am găsit o urmă proaspătă de pantof. Fără dificultăţi am reuşit să fotografiez urma şi ne-am continuat incursiunea în necunoscut. În sfîrşit, după încă patruzeci de minute de mers, am dat din nou de un punct luminos, de această dată aproape de nivelul solului, de unde se zărea cum şerpuieşte între munţi drumul forestier. Deci, criminalul putea veni pe şosea pînă în dreptul gurii de peşteră, apoi, escalada muntele, care în adincuri ascundea labirintul străbătut de noi, de acolo – să privească în valea opusă, să-l zărească pe inginer mînuind penelul, să coboare, să traverseze labirintul subteran şi, prin surprindere, să-şi ucidă victima.

Nefiind vorba de o crimă cu scop de jaf, nici de una pasională, vinovatul, după toate probabilităţile, trebuia să fi venit cu autocarul. Dar cine să fie acesta ? Intr-un tîrziu, îmi veni o nouă idee, care nu mă enluziasmă deloc. Unicul om omis din incidenţa verificărilor fusese şoferul autocarului. Din lectura datelor sale de stare civilă îmi aminteam de un singur element : virsta. Era născut în 1939, ca atare, avea treizeci şi şase de ani. în rest, nu ştiam nimic despre el.

M-am deplasat la locuinţa şoferului Nichita. Am cerut cartea de imobil de la responsabilă, şi, în timp cc parcurgeam numele locatarilor, am aflat de la feneie că Nichita al meu a dat de bani. În trecut n-avea o leţcaie, dar, de cînd cu un străin care îl vizitase, a dat de paraile.

— Cu ce maşină a sosit străinul ? am întrebat-o

electrizat pe femeie.

— Eu nu ştiu, dar vă poate spune fiica mea care se pricepe la maşini.

Işi cheamă fata din camera alăturată, care trăgea probabil cu urechea la conversaţia noastră. Aflai de la ea că era vorba de un „Ford Capri” roşu.

Am părăsit clădirea foarte dinamizat căutînd să fac o legătură între uciderea inginerului şi îmbogăţirea rapidă a şoferului, lucru nu chiar atît de greu de realizat.

De la domiciliul şoferului m-am dus direct la garajul central şi am căutat autocarul. Maşina era cu uşile sigilate, într-o cuşetă laterală. Cu ajutorul unei aşa-zise benzi adezive am adunat tot pămîntul, tot praful şi toate resturile vegetale de pe pedala de acceleraţie a maşinii. Cu acest prim rezultat m-am înapoiat la birou şi l-am invitat pe Nichita la mine pentru ziua următoare. A doua zi, şoferul se prezentă, uşor băut.

— Nu e recomandabil să consumi alcool, l-am dăscălit. S-ar putea să ţi se ceară să pleci în cursă şi, în această situaţie, eşti indisponibil.

— Aşi 1 Mă descurc eu. Nu-mi purtaţi de grijă !

— Bine, fie. Atunci să stăm de vorbă.

— Zău ? De ce ?

— Să te cunosc. Să te întreb unde ai fost duminică. Ce-ai făcut. Cum te-ai distrat ? '

— Trebuie să vă răspund ?

— Cam aşa ceva . . .

— La Herculane, replică el scurt. Am dus patruzeci de sclifosiţi să se prăjească la soare pe malul Cernei.

— în cursul zilei unde ai staţionat ?

— Pe drumul forestier.

— Unde ? Concret ! Precis !

— Mai sus de izvoare.

— Ai părăsit cumva maşina ?

— Nu ! Am dormit toată ziua la volan.

— Eşti amabil să-mi arăţi unde ai staţionat ?

— Cum ? Să vă duc la Herculane ?

— Mai exact, să te ducem noi . . .

După trei ore de drum, ne-a fixat Nichita locul unde a staţionat toată ziua cu autocarul.

La Herculane însă am intrat în posesia unor declaraţii, primite de la nişte persoane venite la tratament, care în duminica cu pricina au fost la cele şapte izvoare şi au văzut autocarul. Ei susţineau că văzuseră maşina abandonată, fără şofer.

Ajunşi înapoi, în T., am efectuat o percheziţie domiciliară şoferului Nichita şi am găsit, sub un acvariu, în antreul locuinţei sale, o sumă mare de bani. Cu aceeaşi ocazie am ridicat şi o pereche de bascheţi, plini de rizuri pe talpă, cu care susţinea că fusese încălţat în ultima excursie.

După examinarea bandei adezive şi a tălpii bascheţilor, din al căror conţinut am pus pe lama unui microscop biocular cîteva particule, l-am arestat pe Nichita sub acuzaţia de omucidere. Astfel am realizat cea mai interesantă probare a unei vinovăţii cu ajutorul florei ţării noastre. Şoferul, auzind de arestare, zîmbi forţat şi căută să mă intimideze :

— Faceţi o mare greşeală. O să vă coste scump. Vă reclam peste tot.

— Chiar aşa, Nichita ?

— Mă simt nevinovat şi nu accept temeiul arestării mele.

— Atunci mă simt obligat să te lămuresc.

— Vă ascult.

— Dumneata susţii că ai fost în maşină tot timpul duminică ? Da ?

— Da.

— Perfect. Trebuie însă să ştii că inginerul Virgil Mălinoiu a fost omorît într-o zonă vegetală aparte.

— Nu cumva vreţi să insinuaţi că mi-aţi găsit amprentele pe coaja unui arbore din pădure sau pe nişte frunze ?

— Imaginează-ţi că nu. Deci, să revenim la subiect, inginerul a fost ucis într-un loc unde creşte o plantă rară, care nu se mai întîlneşte nicăieri în ţara noastră.

— Şi ce are asta cu crima ?

— Pe pedala de acceleraţie a autocarului, condus de dumneata, s-au găsit granule de polen de la planta respectivă şi unele resturi vegetale din aceeaşi plantă.

— Zău ? răspunde oarecum nedumerit Nichita.

— Mai mult chiar. Pe bascheţii, cu care ai coborit din maşină, s-au descoperit aceleaşi grăunţe de polen şi resturi vegetale macerate.

— Şi ? întrebă descumpănit şoferul.

— Şi ai staţionat cu maşina în apropierea grotei în care ai pătruns spre a traversa muntele. Intr-un loc mai umed, din adincul labirintului, la prima gură superioară, desenul tălpii bascheţilor purtaţi de dumneata s-a imprimat ideal de bine. Priveşte clişeul.

— V-am subapreciat, se impacientă criminalul.

— Iniţial, şi noi pe dumneata. Abia cînd am văzut că ţi-ai schimbat numele, ca să-ţi ascunzi trecutul, la căsătorie preluînd numele soţiei, cînd ţi-am văzut fişa cu antecedente, mi-am dat seama că eşti un client periculos, care de ani de zile urmăreşte ceva.

După recunoaşterea omorului, Nichita a fost su-

pus unui interogatoriu detaliat, stabilindu-se următoarele : un reprezentant al unei firme străine i-a oferit o sumă imensă drept recompensă pentru înscenarea unui accident în care Mălinoiu să moară. Inginerul incomoda firma prin cercetările sale. Oferta fiind mare, a acceptat să-l lichideze pe savant şi, găsind că la Herculane sînt condiţii prielnice pentru realizarea planului, a trecut la acţiune.

După încă trei zile ne-am întors la Herculane ca să facem reconstituirea, cu gîndul la Mălinoiu, omul de mare valoare, pierdut în condiţii atît de tragice. Eram cu toţii îngînduraţi, trişti. Reconstituirea a decurs rapid, conform planului.

Nichita şi-a primit pedeapsa după cum merita. Dar înainte de a fi depus la penitenciar îmi destăinui un lucru frapant. îmi spuse că patentul la care lucrase Mălinoiu va dispare . . .

Alarmat de depoziţia lui Nichita, am dat telefon la sectorul nr. 1 de cercetare spre a cere anumite detalii despre patentul „S.K.W. 1080 P.R.”. Cu toate insistenţele mele la celălalt capăt nu a ridicat nimeni receptorul. După o oră, am avut de ce să mă căiesc, pentru că nu m-am deplasat imediat în palatul din beton şi sticlă.

Grăbit, m-am aruncat într-o maşină şi am fugit pînă la institut, însoţit de un coleg, Zamfir, spre a face primele cercetări. Acolo, totul era şocant de simplu. Un seif şi nimic altceva. În încăperea nu prea mare, persista un miros puternic de alcool camforat care irita ochii. La examenul efectuat cu lupa am constatat că pardoseala, întrerupătorul, clanţa şi seiful, în exterior, au fost şterse cu o vată muiată în alcool.

Modul în care au fost sustrase aceste

documente de la sediul institutului de cercetări amintea, pe undeva, de infracţiunea perfectă, mult visată de răufăcători. Dacă hoţul nu ar fi acţionat în continuare pe principiul şantajului, cerînd suma de 100 000 lei, printr-o scrisoare adresată soţiei directorului institutului, ca preţ al redobîndirii patentului, am fi rămas cu convingerea că ne aflăm în faţa unui caz de spionaj economic ingenios.

După primirea scrisorii de la femeie, care a venit alarmată, lucrurile s-au schimbat. Cele cîteva rînduri, scrise probabil cu mina stingă, pe o filă cretată, dezvăluiau că răufăcătorul aflat în posesia documentelor, este inteligent, are noţiuni de criminalistică, nu cunoaşte valoarea reală a patentului pentru ţara noastră şi ştiinţa mondială, iar, ca ultim aspect, faptul că nu se va lăsa prins cu uşurinţă.

Primind scrisoarea, care era actul de sesizare propriu-zis, am mers să efectuăm cercetarea locului faptei, în speranţa că vom găsi ceva care să ne ducă la autor.

Şi, iată, după o oră, resemnaţi, am cerut de la profesorul Armeanu, directorul adjunct al institutului, cheie seifului. Acesta, uimit de tot ce se petrecea, a venit cu o legătură de chei şi după ce puse în mişcare simultan trei mecanisme, apăsă un buton şi roti cel de-al doilea tambur din dreapta, uşa dublă de oţel a micii fortăreţe se puse în mişcare automat. Cind interiorul a putut fi văzut, profesorul Armeanu exclamă indignat :

Nu-s documentele !

— Ştiam, am răspuns căutînd să-mi păstrez calmul. De aceea am şi venit.

Noi înţelegem perfect de bine sentimentul omului de ştiinţă, căruia i s-a furat marea lucrare a vieţii, la care colaborase cu superiorul său,

directorul institutului, profesorul Stamatiade. Percepeam în totalitate situaţia penibilă în care se afla interlocutorul nostru, situaţia generată de dispariţia documentelor tocmai în perioada în care Stamatiade era plecat la Paris, la un congres internaţional de specialitate, şi cînd rîndul al doilea de chei se afla asupra lui Armeanu.

Au urmat cîteva întrebări banale : Cine ţine cheile ? Unde anume ? Cînd a văzut ultima dată documentele ? Cu ce ocazie ? Valoarea lor ştiinţifică etc.

Apoi am trecut la examinarea interiorului seifului. Proiectînd un fascicol de lumină, am cercetat fiecare porţiune interioară. Şi . . . urmă surpriza : pe metalul ce despărţea interiorul seifului, în două compartimente, fără nici o dificultate, am putut desluşi *trei amprente digitale* clare. După poziţie dovedeau că au fost realizate de aceeaşi mină şi totuşi distanţa între degete infirma această ipoteză. Prezumtiv degetele erau un arătător sau „index”, un inelar şi cel mic sau „auricular”, cum li se spune în termen cri- minalistic, toate rămase într-o poziţie contorsionată, complet anapoda. Intre urmele inelarului şi al auricularului, distanţa măsurată la vîrf era de peste şaisprezece centimetri, cînd normal poate fi de nouă, zece centimetri. Şocat, am măsurat de două, trei ori această distanţă uriaşă, total absurdă, neverosimilă, pentru mărimea normală a urmelor rămase.

Şi . .. mai era o întrebare care cerea un răspuns şi se putea rezuma la *: „Oare* cum e posibil ca la o infracţiune atît de ideal concepută şi realizată să se găsească trei asemenea urme ?” Cel care a sustras documentele secrete a şters cu grijă comutatorul, mozaicul, clanţa, seiful în interior, alterînd toate ur-

mele şi indiciile şi, totuşi, acest meticulos răufăcător, înarmat probabil şi cu o pereche de mănuşi de cauciuc, a lăsat în schimb trei urme superperfecte ?

Profesorul Armeanu, întrebat de valoarea lucrărilor sustrase, a dat un răspuns laconic. Pentru a nu pierde vremea, l-am rugat pe profesor să ne permită dactiloscopierea întregului colectiv de cercetători şi auxiliari.

Operaţiunea s-a realizat în mai puţin de o oră. Colegul meu Zamfir dactiloscopia, folosind tuşiera chimică, iar eu examinam imediat fişele întocmite, comparînd desenele papilare cu amprentele găsite în seif.

— Alte persoane nu mai aveţi ? îl întrebai pe profesor.

— Ar mai fi profesorul Stamatiade şi, apropo, am uitat. . . telefonistul, dar el este orb.

— Totuşi, nu ar fi rău să-i întocmim şi lui o fişă . . .

— Fie, dacă consideraţi util, încuviinţă profesorul.

în felul acesta am ajuns să-l cunosc pe nevăzătorul care deservea centrala telefonică. Mi se părea că-l cunosc de undeva, şi încă bine, parcă după o fotografie dintr-un album. Sau semăna cu cineva ?! Spre a nu-mi. trăda frămîntările, am recurs la un artificiu : i-am examinat fişa dacliloscopică decadactilară întocmită de coleg, şi, făcind pe uimitul, am insistat să privesc un deget, timp în care cu coada ochiului îl examinam cu insistenţă. Ochii rătăciţi ai orbului începură să urmărească discret ce fac şi să studieze urmele în tuş ale degetelor sale, transpuse pe fila din mina mea. Mulţumit peste măsură de întorsătură sesizată numai de mine în

comportarea sa am continuat încă puţin jocul. în final, m-am apropiat de centralist şi, în acel moment, cu o enormă tulburare, tensiune şi mulţumire, am dedus cine este autorul furtului sau măcar participantul secundar. Pentru a nu rata ceva din jocul început, care îmi surîdea, m-am adresat nevăzătorului :

— Era să fac o confuzie, deşi de la o poştă se vede că aveţi desene dextrodeltice, l-am liniştit pe orb.

Acesta zîmbi şi plecă mulţumit. După plecarea sa, relaxîndu-mă, am continuat să conversez cu profesorul. El îmi povesti că portarul, moş Popa, este un om de toată încrederea, corect şi punctual, centralistul Gorescu Lucian, nume care nu-mi spunea nimic, lucrează la institut de doi ani are un frate zincograf la Bucureşti, este căsătorit, cam enigmatic, ca toţi nevăzătorii, probabil datorită complexelor. Femeile de serviciu, la fel nu ridică probleme, iar personalul de specialitate este cu trup şi suflet devotat institutului.

De la institut, cu căpitanul Zamfir, ne-am dus direct la laboratorul de biocriminalistică cerînd să se stabilească din secreţia papilară grupa de sînge a celui care le-a lăsat. După o oră de aşteptare, cercetătorul de la institut ne-a comunicat rezultatul : „grupa A”.

Cu acest prim pas făcut în necunoscut ne-am dus la birou. Acolo altă surpriză, de această dată plăcută Sosise profesorul Armeanu, în compania unui bătrinel foarte distins, cu părul bogat, alb ca zăpada mieilor, ochelari cu ramă de agat, o frunte înaltă şi înginduratâ, pe care mi l-a prezentat. „Doctor Sta- matiade, faceţi, vă rog, dunoştiinţă”.

După o discuţie agreabilă, profesorul şi-a mani-

festat îngrijorarea în legătură cu cele întîmplate, dar şi încrederea în capacitatea organelor noastre de urmărire, l-am dactiloscopiat, să fiu sincer, mai mult la insistenţele lui şi am început să-i studiez fişa oarecum din politeţe. Cind am privit însă mîna stingă, nu m-am putut abţine să nu exclam :

— Culmea !

— Ce s-a întîmplat ? m-au asaltat amîndoi.

— Urmele din seif sînt ale dumneavoastră.

— Imposibil 1

Nu e necesar să vă disculpaţi nimic. Eu teoretic am dezlegat toată enigma furtului. Urmează numai ca şi practica să confirme prezumţiile mele.

După această constatare uluitoare am dispus să se vorbească cu Bucureştiul într-o anumită problemă şi să se efectueze o percheziţie la Gorescu Lucian, omul de la centrala telefonică.

De cum au părăsit ofiţerii biroul, m-am dus la albumul voluminos al vechilor delincvenţi, pe care l-am scos din fişet şi am început să-I răsfoiesc.

După încă cîteva minute de căutare, am simţit cum sîngele îmi invadează tîmplele şi carotida zvîcneşte puternic. De acolo, din album, de pe fila stingă, dintr-o fotografie îngălbenită de vreme aceeaşi arătare : „Dudaş Petru, strada Livezilor, nr. 8 ; 31 de ani, spărgător de case de bani. Timişoara. învăţat „meseria” la Buda-Pesta, Viena şi Cluj. Periculos”.

— E foarte inteligent concepută această infracţiune. Hoţul a mizat că aţi plecat în străinătate şi, prin plasarea amprentelor dumneavoastră în seif, creează convingerea înstrăinării documentelor, scoaterea lor peste frontieră de posesorul amprentelor care va fi dispus să plătească pentru a-şi salva situaţia .. . Dar, pînă nu uit, ce grupă

sanguină aveţi ?

— Grupa B, tovarăşe căpitan, spuse profesorul Stamatiade.

Iată încă un argument care pleda în favoarea supoziţiilor mele.

— Cum au putut ajunge totuşi amprentele mele în seif ? întrebă profesorul nedumerit.

— Ştiu că nu aveţi nimic comun cu dispariţia patentului. Eram convins de asta de la început. Ştiam că sînteţi un bun patriot, care militaţi pentru propăşirea ştiinţei româneşti, şi, fără să vă flatez, am avut toată încrederea în dumneavoastră. în ce priveşte urmele din fişet ? E vorba de o idee ingenioasă, aşa bănuiesc. Probabil urmele degetelor dumneavoastră au fost fotografiate de pe cana de apă din cabinetul de lucru. Apoi, transpuse pe zinc sau cauciuc de un zincograf priceput. Această bănuială mi-a fost întărită şi de colaboratorul dumneavoastră, profesorul Armeanu.

— De mine ? se întrebă acesta uimit.

— Da. M-aţi ajutat să dezleg enigma furnizîndu-mi o informaţie preţioasă : mi-aţi spus că centralistul orb, cel din album, are un frate zincograf. Acela a putut cu uşurinţă proceda la realizarea unei matriţe.

— Formidabil ! Şi cum a folosit-o ?

— A rulat-o pe fruntea sa transpirată.

Numai că a greşit în aşezarea urmelor, în realizarea lor, care este prea fidelă şi nu s-a gindit la posibilitatea urmăririi grupei de sînge din transpiraţie. Apoi, nu a simulat suficient de bine să pară nevăzător. A stat ascuns în ultimii ani, preluînd numele soţiei, în urma căsătoriei.

— Cine şi-ar fi putut imagina că tocmai el, se dezvinovăţi cu naivitate Armeanu.

Dialogul ne-a fost curmat de telefonul primit din Capitală. Colonelul Marinoiu îmi comunică rezultatul verificărilor făcute. Ofiţerii care făcuseră percheziţia apărură.

— Aţi avut succes ?

— Pe toată linia. Am găsit „amprentele”. Sînt reproduse în cauciuc. Şi lucrările furate sînt la noi.

— Atunci să le restituim.

Am luat volumul bordo, care ascunde munca unui colectiv de cercetători entuziaşti, şi l-am predat doctorului Stamatiade fără nici un ceremonial.

în acest mod s-a destrămat încă o speranţă de infracţiune perfectă şi . . . enigma celor trei degete. Totuşi, în final, am rămas dator cu o explicaţie : afirmasem la început că am ştiut cine este autorul furtului din momentul în care centralistul, cu ocazia dactiloscopierii, s-a apropiat de mine. Da ! Acest lucru este adevărat şi, pe cit e adevărat, pe atît de simplu. Hainele sale degajau un miros puternic de alcool camforat, miros identic cu cel sesizat în încăperea în care era seiful. Iar patentul, în viitorul apropiat, a fost supus unui adevărat asalt, după cum se va vedea.

În primăvara anului . . ., dar ce importanţă are anul ?! Deci, într-o primăvară, m-am trezit în oraş cu un individ suspect, cam lungan şi împrăştiat, cu un păr spălăcit, îmbrăcat impecabil, un „dandy” bine hrănit, venit peste mine, sau, mai corect spus, mai explicit, eu după el .. .

Umblă două zile prin centru fără rost, apoi plecă.

În luna iulie însă mă pomenesc cu el iar în „Braserie”. Ce o fi căutînd acest „Herr von . . . ?” mi-am pus întrebarea şi m-am ţinut după el. (imul umblă cît era ziua de lungă, fără să se sinchisească de cele

plus patruzeci şi două la umbră, iar bietul de mine în urma lui.

Trei zile trecură într-o alergătură continuă. A patra zi l-a pălit interesul faţă de pictură şi am ajuns la catedrală, unde turistul meu se aşează într-o strană, lîngă un bătrînel cu o faţă de mumie. Stătu un timp, tatonînd cu priviri angelice turla pictată fără să-şi privească nici măcar în treacăt vecinul evlavios, un om cît un murite, care aşează la intîmplare un ziar mototolit pe speteaza care-i despărţea. Apoi, brusc, puse mîna pe ziar şi „Magazinul" se pierdu în buzunarul voluminos al sacoului său tip sport.

Imediat m-am gîndit că am descoperit ceva deosebit. M-am şi încurajat în gînd că în sfîrşit. . .

De la biserică ne-am dus amîndoi la hotel. După multe .. . greutăţi şi emoţii, am reuşit să văd cum din ziarul respectivului apar patru cartonaşe, ca nişte fotografii.

Au urmat încă două zile de plimbări... că mie-mi şi ardea de plimbare, o veritabilă pierdere de timp şi, apoi, spre adîncul meu regret, lunganul cel blond părăsi iar ţara, fără să mai intervină nimic demn de reţinut. Deci misiunea lui se limitase la „şterpelirea" ziarului în biserică. Afurisită treabă ! Să faci mii de kilometri pentru un ziar !

Dezolat, m-am apucat dc altă treabă : sâ-l caut pe moşul care plasa*c ziarul. Am umblat şi prea umolat prin restaurante, cinematografe, biserici, Casa de ajutor a pensionarilor, dar. . . bătrinul nu era nicăieri ! Au intervenit pe urmă alte surprize de natură judiciară şi l-am uitat un timp pe Ramses, cum îl botezasem. Dar, în septembrie, îmi fu dat să-l văd pe omul-munte cumpărînd struguri.

Fireşte că nu l-am iertat şi am umblat după el

toată seara. Pe la miezul nopţii, Ramses, obosit de hoinăreală, o luă spre casă. Întră pe strada Milano, intr-un cartier de elită, la numărul 13.

Cînd omul se pierdu pe culoarul imens al clădirii, m-am strecurat pe urmele lui şi am avut fericirea să observ cum se închide uşa apartamentului VII. Fericirea însă, ca orice fericire, a fost de scurtă durată. Cînd mă aşteptam mai puţin ca oricînd la o surpriză neplăcută, cineva m-a izbit în cap cu atîta putere, îneît totul s-a topit în întuneric.

Nu cred că am stat prea mult întins pe mozaic pînă să mă descopere portăreasa. Femeia, speriată, chemă un modic, care locuia la etajul II, după ce în prealabil mă mirosi de nu cumva am descins din paradisul lui Bachus. N-am scăpat nici de injecţie, nici de respiraţie artificială. Pus oarecum pe picioare, am alergat la uşa apartamentului VII dar . . . nici urmă de Ramses. Acolo locuia familia contabilului Popescu.

Dezamăgit, am intrat în curte să caut urme, bănuind că cel care m-a pocnit cu atîta sete o luase peste garduri. Nu m-am înşelat. Fără mari greutăţi am găsit locul unde sărise peste gard. Cîteva scame

— în catedrală ?

— Da ! în catedrală, prin iulie.

— Acela nu era Schmidt, coborî el vocea. Acela-i Roby.

— Şi ce hram poartă Roby ?

— Habar n-am. Nu m-a interesat niciodată. Pe Roby l-am cunoscut accidental. Schmidt m-a rugat să-i înmînez discret, fixînd locul şi timpul, un ziar în care erau patru fotografii. Pentru acest comision mi-am primit banii şi basta.

— Ale cui erau fotografiile ?

— Nu ştiu. N-am avut curajul să desfac ziarul. Schmidt mi-a atras atenţia că nu e bine să-mi bag nasul. . . Dacă n-ar fi atentat la viaţa mea, nu vă vorbeam de pozele lui. Acum însă, cînd ei vor să mă ucidă, se schimbă lucrurile. Mă apăr şi eu cum pot.

— Cum ai ajuns mata în casa incendiată ?

— M-a invitat Schmidt acolo. Am băut un coniac. El mai multe. I-am relatat că schimburile cerute s-au realizat în totalitate, urma deci să-mi primesc onorariul. Dar el m-a izbit în cap cu un scaun. N-am leşinat imediat. Am mai auzit cum îmi spune : „Ştii prea multe, babacule ! Devii incomod”. Şi iar m-a izbit. Altceva nu mai reţin.

M-am întors la birou lăsîndu-l pe Darie internat, cu consemnul ca nimeni să nu ştie de prezenţa sa. Apoi, am cerut să fie scoşi din arest cei doi profanatori de morminte. Din declaraţiile lor s-a dedus că au fost angajaţi de un domn ca să ia un act uitat în buzunarul mortului Darie Luca. Un pretext, desigur.

M-am înţeles cu ei ca să le redau libertatea, cu condiţia să se ducă la domnul acela şi să-i spună că mortul nu a avut nici un bileţel în buzunar. Eram convins că le era mai dragă libertatea decît obligaţiile pe care şi le-au asumat faţă de misteriosul

domn.

Primul trebuia găsit Schmidt. După spusele lui Darie locuia în pasajul Amforei.

Responsabila cărţii de imobil se dovedi a fi complet neştiutoare în de-ale casei. Dar nu şi o vecină, soţia grefierului de la apartamentul 3. Ea cunoştea tot. Pînă şi meniul vecinelor. Mare noroc pe capul meu că am descoperit-o. De la ea am aflat că farmacistul de la 2 face mişmaşuri cu medicamente străine, iar domnul Schmidt e un bărbat adorabil, manierat, atent, simpatic, ca pîinea caldă.

— Cu ce se ocupă dînsul ? am chestionat-o.

— E angajatul unei cooperative „Foto” şi umblă în toată ţara, mai ales în oraşele mici unde primeşte comenzi pentru mărit şi reprodus.

De la Darie aflasem că Schmidt îi ceruse să rezolve urgent un număr de patru schimburi de apartamente, pentru onorarul de 30 000 lei. Cam mulţi bani pentru un asemenea serviciu ! Cele patru persoane erau plecate la băi şi Darie avea sarcina ca pînă la înapoierea lor să rezolve tot. Pînă şi mutatul mobilierului. Deci, cei patru solicitanţi, la întoarcere, urmau să-şi primească cheile de la Schmidt şi să se instaleze în noile apartamente. Schimbul nu era condiţionat de nimic. Se accepta şi ceva mai modest, numai să fie cît mai departe de domiciliul iniţial. Motivul plecării : conflicte cu vecinii. La toţi patru ? mă întrebam derutat.

După cîteva zile am început investigaţiile. Discret aflasem că cei patru necunoscuţi s-au întors de la băi.

Prima adresă : strada Livezilor, numărul 101. O clădire cu două etaje. La etajul doi, într-o garsonieră, s-a mutat Eleonora Marinescu-Avrig, care a schimbat apartamentul, cedînd unul similar,

mai în centru, la etajul I. A renunţat ca atare la ceva mai confortabil, ca să se mute la penultima staţie a troleibuzului 5. Hm . ..

M-am postat în faţa casei şi după o oră şi ceva, cu ajutorul portăresei, am reperat-o pe noua locatară. S-a urcat la volanul unui autoturism „Skoda[u]. Dar culmea ! Am constatat că nu cunoştea comenzile maşinii. Ce să mai fie şi asta ? în fine, cu greu a reuşit să pornească.

Să încerc să v-o descriu : părul roşcat, ochii languroşi, parcă albaştri, formele împlinite şi totuşi zveltă, graţie înălţimii şi ţinutei sale maiestuoase.

De la portăreasă am aflat că lucrează la un debit.

M-am dus şi la vechea adresă. Intendenta mi-a descris fosta locatară. Descrierea coincidea. în schimb, despre conflictele cu vecinii... nici pomeneală. Nu era nici în relaţii bune, dar nici divergenţe n-avusese.

— De ce o fi plecat doamna ? am încercat să descos intendenta.

— N-a mai venit domnul.

— Care domn ? am coborît şi eu vocea pînă la şoaptă.

— Şoferul. L-am văzut odată cum a parcat autocarul după colţ, iar el,.foarte elegant, de nici nu ziceai că-i şofer, s-a urcat la dînsa. Au petrecut multe nopţi împreună. Dar de un timp a dispărut.

Fără să dau explicaţii am părăsit în fugă clădirea ; m-am repezit la birou şi am revenit cu fotografia şoferului Nichita, cel care l-a ucis pe doctorul profesor Mălinoiu la Herculane. Femeia, cum văzu fotografia, exclamă :

•— Asta-i ! Pe zilele mele că-i el II

Eleonora Marinescu a fost deci amanta misteriosului Nichita. Sau, poale, ceva mai mult. Au urmărit acelaşi scop. El a „căzut”, dar ea continuă jocul, persevereză. Deci, tot „rubinul” e în cauză . ..

Celălalte verificări le-am efectuat în compania, colegului meu, căpitanul Zamfir.

Ne-am dus la a doua adresă, în strada Parnas, unde locuia Vasile Cristea, felcer la un cabinet de oftalmologie. Cristea a primit o cameră, în urma schimbului mijlocit de Darie, la demisol.

Eleonora Marinescu m-a uimit din primul moment. Purta o rochie care, cu siguranţă, nu era croită pe talia ei. Apoi, mirosea a produse cosmetice pariziene, un miros puternic şi totuşi discret, produse care nu prea se vînd la noi. Era şi în machiaj prea mult rafinament proaspăt, de parcă acum ar fi ieşit dintr-un „Bistro” parizian.

Sau ... totul era născocit de fantezia mea ?

La numărul 17 locuia, într-adevăr, Vasile Cristea, un celibatar convins, retras, rezervat. În timpul liber, fotograf amator, mare amator de turism şi în rest. .. mai nimic. Nici Cristea nu avusese conflicte cu vecinii din strada Lalelelor, de unde a plecat, mutat de Darie. De ce a solicitat sau a acceptat schimbul ?

A treia adresă era pe Mihai Viteazul. Locatarul nou : un bărbat de circa 60 de ani, distins, elegant, cu ochelari fumurii, singuratic, care ducea o viaţă liniştită. Se mutase din Parcului 9. în strada Parcului ne-am interesat discret despre el la o fostă vecină şi am aflat :

— Domnul Mişu e pensionar.

— Unde a lucrat în trecut ?

— La Facultate. Unde se cercetează, ne lămuri

femeia.

La auzul locului am schimbat priviri cu colegul.

— Ce era acolo nea Mişu ?

— Om la toate. Ducea poştă, făcea curăţenie, cumpăra de mincare ălor mari şi mai ştiu eu ce nu făcea. El se lăuda de multe ori, dar parcă cu aveam timp să cred tot ce trăncănea moşul.

Moşul ? Cel văzut de noi nu era chiar aşa de moş. Dar la descrierea sa ne-am convins că e vorba de nea Mişu.

Fiind curios, mi-am zis să văd ce hram poartă acest moş.

Au trecut două săptămîni fără să se întimple nimic deosebit. A cincisprezecea zi nea Mişu se duse la hotelul „Central”, intră la barul de la parter şi comandă un „şvarţ” şi un coniac. Le bău liniştit şi chemă ospătăriţa la plată.

— Cite marken vă datorez, fraulein ?

— Opt lei, domnule.

— Da, da, făcu pe distratul, evident tulburat.

„Cite marken vă datorez, fraulein ?”. De ce nu lei ? Să fie obişnuit numai cu mărcile bătrinul ? Iar cuvintele erau pronunţate prea nazalizat. Ce să fie asta la nea Mişu ?

De la local, spre stupefacţia noastră, s-a dus la secţia de cercetări secrete şi a pătruns în clădire ca la el acasă. Informaţiile primite de la portar au avut darul să clarifice situaţia pe loc :

— Da, lucrează la noi patru luni pe an. A fost pensionat de noi. Numai că în ultimul timp s-a schimbat mult. . .

— S-a scrin tit ?

— Cred. Nici de vorbit nu mai vorbeşte ca în trecut.

Aflind de aceasta metamorfoză m-am dus grăbit,

sus, în biroul profesorului Stamatiade.

Omul de ştiinţă mă primi în cabinetul său de lucru, un fel de laborator, bibliotecă, dormitor, toate la un loc.

îmi strînse mina cu vădită plăcere, mă pofti să ocup loc şi-mi servi un coctail de banane. După formulele de politeţe, am intrat în subiect :

— De cind lucrează nea Mişu la dumneavoastră ?

— De vreo patruzeci de ani. De cînd mă ştiu eu aici. Noi sărbătorim semicentenarul existenţei, iar el . . . aproape la fel. Acum e pensionar, nu l-am mai văzut de mult. Totuşi mai lucrează cîteva luni pe an.

— Deci nu l-aţi văzut în ultimul timp ?

— Nu. Zilele trecute i-am aprobat o cerere, rămasă la secretariat. Dar cine nu-l cunoaşte pe nea Mişu ?!

— E firesc. Dacă lucrează de atîţia ani. Apoi, după o pauză. Dar . . . patentul ?

— A . .. totul s-a schimbat de cînd cu furtul acela. L-am asigurat, l-am mutat la mine în birou, aci, şi arăta un seif mascat, montat în peretele de după goblen.

— Aş putea vedea cheile seifului, domnule profesor ?

— Sigur că da. Şi-mi întinse legătura de chei, după care mă servi din nou cu un cocktail.

— Alte chei mai aveţi ? l-am întrebat pe profesor.

— Da. Rezerva. Vi le pot da.

— V-aş rămîne îndatorat. Nu de alta dar dorim să ne jucăm puţintel cu nişte răuvoitori la noapte . . .

Desigur, nici al patrulea notat în bloc-notesul meu nu a rămas neverificat. Investigaţiile le-a efectuat căpitanul Zamfir care mi-a comunicat următoarele : pe strada Rodnei s-a mutat un individ de circa 30—35 de ani, din pasajul Begul Turc. Nu lucrează niciunde, are o pensie de boală, deşi pare sănătos, tun. Vecinii de la vechea adresă spun că îi plac fetele, a fost de mai multe ori căsătorit, e neserios, un om certat cu morala.

— Atîta tot ?

— Da.

Iniţial nici filarea lui Ionel Asachi din strada Rodnei, n-a dus la un rezultat concludent. Zilnic se plimba prin centru, cumpăra un ziar, citea, mai stătea la un bar lingă o cafea, ca să treacă timpul, apoi revenea la domiciliu. Dar, într-o zi, plecă de acasă cu un baston aspectuos în mină, parcurse centrul, cumpără ziarul şi o porni pe strada Gării, pînă în dreptul sectorului comercial. Acolo se opri în faţa tutungeriei. Desfăcu ziarul şi citi un timp liniştit, apoi, plictisit, începu să bată cu bastonul în asfalt. Băieţii mei au tratat cu indiferenţă un timp ritmica sa, pînă cînd locotenentul. Dumitrescu observă că bătăile în asfalt un erau întimplătoare, ci semnale morse. începu să noteze semnalele, dar din păcate începutul se pierduse. Semnalele erau adresate tutungeresei.

Cine era tutungereasa ? Cine putea fi alta decît frumoasa cu părul roşu, prima din seria verificaţilor, proprietara Skodei.

Conţinutul semnalelor morse s-a tradus din limba germană :

Sigur ! L-am avertizat. E priceput. Revistele vor fi pînâ atunci ale noastre. Fii cuminte şi aşteaptă, Elza. încă puţină răbdare. Nu uita că te iubesc. De nu erai tu la mijloc, nici nu mă complicam cu Roby".

Am presupus imediat că „revistele" trebuie să fie cele din seiful profesorului Stamatiade.

După încă o săptămînă de alergătură, într-o după-amiază am asistat la o intilnire a domnului Mişu cu Ionel, cel cu bastonul-morse. Ambii au intrat la barul hotelului „Central", s-au aşezat la cîte o masă de aşa manieră să se poată vedea reciproc şi . . . au început să bată semnale morse. Deci morse era specialitatea casei ! Din fericire textul acestei convorbiri l-am primit complet, consemnat de acelaşi locotenent isteţ :

— Am ajuns la revistă, comunică nea Mişu intr-o germană perfectă.

— Cum stai cu prudenţa ?

— Perfect.

— Ce ai de gînd în continuare ?

— Mai aştept. încă n-a trecut decit o lună şi ceva. Roby plăteşte. încă trei săptămîni. Să treacă cele două . . .

— Să nu intervină ceva neprevăzut.

— Nici o grijă. Nu las totul pe ultima seară. Copiez revista mai repede.

Intrînd în posesia acestor date am început să reflectez mai pe îndelete : iată patru persoane care şî-au schimbat locuinţele numai ca să scape, zice-se de gura vecinilor. Dar numai pentru atît ?

Seara următoare, m-am dus la birou. Am luat cîteva file, mari, albe, veline şi am încercat să fac nişte schiţe, aşa, la întîmplare, ce-mi venea în cap.

Am lucrat mai bine de două ore. Pe hîrtii am desenat un adevărat labirint extrem de complicat, un soi de aparente planuri din care nimeni n-ar fi înţeles nimic.

Am luat „capodoperele” şi am plecat. Lăsînd maşina ascunsă într-un ungher mai întunecos, sării gardul de fier forjat în grădina care adăpostea clădirea institutului de cercetări. Ferestrele de la etajul doi erau luminate. La ora 23 încă se lucra. Mă strecura! pe o fereastră în subsol şi urcai pină la primul etaj, bîjbîind prin întuneric. La panoul de comenzi şi siguranţe am deconectat sistemul electronic de alarmă. Apoi, străbătînd uriaşul coridor, am ajuns în faţa cabinetului profesorului Stamatiade. Apăsai uşor clanţa şi uşa se deschise. Din prima încăpere am văzut cum ambele uşi, atît spre camera de lucru, cît şi spre laborator, erau deschise. îi văzui în laborator pe Stamatiade şi Armeanu, studiind nişte cadrane

M-am refugiat în biroul învecinat. Uzînd de cheile care mi s-au dat, am deschis seiful profesorului şi am scos toate schiţele, calculele. în locul lor am pus „planurile” mele şi am conectat mecanismele de alarmă.

M-am ascuns după goblenul care masca micul bufet improvizat şi am aşteptat.

Stamatiade plecă abia pe la ora 12. Se aşternu o linişte perfectă, în care îmi auzeam bătăile inimii.

Aşa mi-am petrecut mai bine de zece nopţi aşteptînd plecarea savantului, instalarea liniştei, dormitînd într-un fotoliu în anticameră. într-a unsprezecea noapte, în sfîrşit, un bărbat, pătrunse în biroul profesorului Stamatiade şi se opri în faţa seifului. Aparatul meu special şi-a făcut datoria. După încă cinci, şase minute seiful se deschise, dove-

dindu-se că infractorul avea o anumită, dexteritate în mînuireii mecanismelor complicate. întinse documentele pe jos, şi, cu un aparat extrem de mic, fotografia cu migală fiecare schiţă de a mea. îmi venea să rid.

Cu acelaşi calm şi eu, am „reţinut" toate fazele hărniciei lui nea Mişu . . . căci el era hoţul !

în fine, puse documentele la loc şi plecă grăbit. Dar eu n-am adus înapoi, cum era de aşteptat, imediat originalele, ci le-am mai păstrat un timp în seiful meu, fiindcă mi-am zis că, dacă aparatul lui nea Mişu n-a funcţionat bine, el poate să revină, să refotografieze totul. Ca atare am preferat să ştiu că documentele sînt în siguranţă.

Dimineaţa am plecat la birou. Lipeam cîteva poze pe nişte cartonaşe, cînd ofiţerul de serviciu mă anunţă că sînt căutat de cineva.

— O doamnă din strada Parcului, numărul 2. Nu vrea să vorbească decît cu dumneavoastră.

— Condu-o sus, te rog.

Am recunoscut-o imediat ca fiind fosta vecină a domnului Mişu.

— Ei, aflaţi că domnuRMişu al nostru nu e domnul Mişu !!! îmi declară ea.

Femeia mă privi încîntată de sine.

— Nu e domnu Mişu ?

— Exact!

— Hm. Bănuielile mele ... m-am destăinuit involuntar. Cum aţi aflat ?

— Cum ? Simplu. L-am văzut azi, îmi şopti femeia. A lăsat la noi în casă, la subsol, o canapea, cei drept veche, dar bună. Neştiind ce să fac cu ea, m-am dus să-I caut, să stau de vorbă cu omul că eu sînt preşedinta comitetului de locatari, şi nu pot să

tolerez la noi dezordine şi vechituri. Aşa că în-am dus în bulevardul Mihai Viteazul. Am sunat la uşa lui, a ieşit un bărbat care semăna leit cu nea Mişu al nostru. L-am întrebat de portăreasă. N-am spus că-l caut pe el. Apoi am mers la portăreasă şi am întrebat-o unde-i nea Mişu. El tocmai pleca în oraş. Femeia mi l-a arătat pe ăstălalt nea Mişu, care nu e nea Mişu !

Confirmîndu-mi-se prezumţia cu falsul nea Mişu, am trecut la acţiune pe toate fronturile. Eram neliniştit de soarta celor pati-u substituiţi. Să fi fost omorîţi ? Ipoteza era prea îndrăzneaţă.

Tehnicianul oftalmolog organiza o întîlnire internaţională de şah între echipa locală a nevăzătorilor şi o echipă dintr-o ţară occidentală, unde urma să se deplaseze peste cîteva zile lotul local. Era ocupat cu jucătorii, cu procurarea biletelor, cu formele de plecare.

Tutungereasa vorbea zilnic prin Morse cu tînărul, dar de revistă nu s-a mai pomenit nimic.

Nea Mişu cutreiera barurile, cafenelele, mulţumit şi plictisit. A abandonat şl serviciul de la centrul de cercetări. A telefonat că nu se simte bine. Fuma cam mult, şi numai trabuc. Realul nea Mişu, cum am aflat, nu suporta mirosul de nicotină.

Toţi patru erau în atenţia noastră.

În sfîrşit, după încă trei zile, sosi momentul deznodămîntului. Era în preziua plecării lotului de nevă- zători în străinătate.

La ora 18, tuspatru s-au întilnit la restaurantul „Cetăţii”, au mîncat şi au băut bine, ca de adio, apoi s-au urcat în maşina doamnei Eleonora Marinescu-Avrig. Skoda roşie porni spre periferia oraşului, pe drumul european, în direcţia frontierei. În faţa Skodei alerga o „Salvare”, după ea o dubiţă, un T.V., iar

în spatele dubiţei o Dacie 1100.

Ieşită din oraş, Skoda se opri la prima parcare de după un pod.

La ora 20 fix, dinspre frontieră veni, ca un bolid, un „Ford Capri” care se opri la aceeaşi parcare. Atunci am ordonat în microfon :

— Atacăm ! înconjuraţi grupul !

în mai puţin de zece secunde vehiculele în care ne aflam, au înconjurat maşinile parcate. Ofiţerii au sărit cu pistoalele în miini, gata să tragă, somînd : „Sus mîinile !” Cele opt persoane, surprinse, au ridicat mîinile. în faţa noastră erau patru perechi : două femei cu părul roşu, care semănau ca două picături de apă, doi nea Mişu identici, doi felceri şi doi tineri.

Cu două luni în urmă i s-a cerut lui Darie să realizeze cele patru schimburi de apartamente spre a se asigura locuinţă la patru persoane străine, recrutate din lumea interlopă occidentală,, provenite din elemente fugite din ţara noastră. Au fost găsiţi cei patru autohtoni cu care semănau străinii. Certitudinea asemănării s-a asigurat prin compararea fotografiilor acestora, scoase din ţară de Roby. Alegerea lor deci aparţine domnilor Schmidt şi Roby. în cazul în care patentul ieşea din ţară, ambii aveau promisiuni mari din partea unei firme interesate în a-l achiziţiona.

Cum s-a realizat schimbul ? Cei patru vizaţi au plecat la băi, dar n-au ajuns în nici o staţiune balneară, ci pe aceeaşi şosea europeană au primit de la cei patru străini paşapoartele şi au ieşit din ţară, fotografiile fiind foarte asemănătoare. Au fost aştep

taţi la Triest de Roby şi timp de două luni au urmat un curs de iniţiere în furturile de documente, licenţe, obiecte de artă . . .

După arestare am început imediat să caut microfilmul realizat de falsul nea Mişu, dar nu era nicăieri

Cunoscind faptul că grupul nevăzătorilor urma să plece a doua zi la întilnirea de şah, am continuat verificările la ei, ştiind de legăturile felcerului cu grupul, şi . . . am reuşit să descopăr un orb care avea o proteză de sticlă pe care o primise, cum do altfel afirma singur, de la domnul felcer cel nou în ea, microfilmul. Nevăzătorul a fost lămurit de felcer să poarte proteza cea nouă sub pretextul că seamănă mai bine cu celălalt ochi bolnav. Fireşte, microfilmul conţinea hieroglifele mele

Ancheta a decurs intr-un mod neobişnuit. Iniţial, domnul Schmidt a fost acuzat de crimă, dar el a negat cu vehemenţă, susţinînd că nici nu-l cunoaşte pe Darie. Cînd l-a văzut apoi pe Luca în carne şi oase, era gata să-l lovească apoplexia. L-am confruntat şi cu cei doi profanatori ai sicriului gol.

Încet-încet, toţi şi-au recunoscut păcatele şi au fost condamnaţi.

M-am dus apoi la tovarăşul Stamatiade, care se alarmase iar de dispariţia patentului. Mi-am cerut scuze că a trebuit să-l „împrumut” pentru cîteva zile şi l-am restituit.

CAMERA CU ZEIŢA THETIS

Muzeul oraşului se află situat în „Cetatea Voievodală”.

Am intrat sub uriaşele bolţi, am străbătut „Sala cavalerilor”, pardosită cu plăci mari de marmură în alb-negru, ca o tablă de şah din ţara uriaşilor, unde cavaleri fantomatici, în armuri grele, aşteaptă stînd faţă în faţă, încordaţi, gata, parcă, să se înfrunte. Mi-am zis că, probabil, atunci cînd ultimul vizitator obosit părăseşte muzeul, iar tîrziu, luna se revarsă prin dantelele gratiilor forjate, „cavalerii fantomă” îşi smulg săbiile lucitoare şi, în liniştea austeră, începe să se audă zgomotul scuturilor lovite de paloşe tulburînd pacea zidurilor caste. Apei am parcurs subteranele, galeriile secrete ce se deschid dintr-un şe- mineu, capela şi turnul de pază. Totul mă predispunea la visare . . .

L-am căutat din nou pe director. Bătrînul profesor de istorie, îngropat în manuscrise vechi, mă privi, de sub ochelarii săi, dezorientat, pînă cînd să-şi amintească de mine.

— Domn' căpitan ! •

— Da, eu sînt !

— Bine aţi venit ! îşi mişcă mîinile delicate, ca pe ceva devenit dintr-o dată inutil.

— Vă salut, domnule profesor !

Se aşternu între noi o tăcere pe care, în cele din urmă, m-am simţit obligat s-o destram, spunînd că la dînşii este foarte frumos.

— Da, e plăcut, se învioră profesorul. Eu mă simt bine aici. Mai ales în bibliotecă şi în pinacotecă, în aceste sanctuare de curiozităţi şi surprize. Ştiţi, începu să devină vorbăreţ mărunţelul profesor, acum studiez epoca otomană, mai precis, scrisorile de la „Curte”. Am descoperit şi o

însemnare legată de garnizoana lui Mihai Viteazul din Lipova, extrem de interesantă şi de valoroasă.

îmi prezentă cîteva file, scrise cu litere slavone, mai multe peceţi din ceară, o hartă scorojită şi, pe neaşteptate, îşi aminti de motivul chemării mele :

— V-am spus că mi-au dispărut cele cinci „zermacup”-uri ?

— încă nu.

—■ *Da,* da ! Din casa de bani, continuă profesorul. Am avut cinci monezi turceşti de aur, oare au circulat în Ţările Române prin secolul al XVIII-lea. Foarte frumoase ! Mare păcat. Nu ştiu cine le-a putut lua ?!

— Unde aveţi casa de bani ?

— Acolo, şi îmi arată o aglomerare de cărţi oai e ascundeau o casetă mai mare, blindată, aşezată pe podea.

— Monezile pot fi valorificate ?

— Nu ! Preţul aurului din care sînt confecţionate e un fleac pe lîngă valoarea lor istorică.

— Bănuiţi pe cineva ?

— N-am pe cine.

— Poate personalul ?!

— Imposibil !! Aici lucrează patru tineri, care îşi iubesc profesia cu fanatism.

— Să nu fie vorba tocmai de această dragoste . ..

— Credeţi ? S-ar putea să aveţi dreptate. Şi eu am fost tare nebun în tinereţe. Aş fi fost capabil să fur un sarcofag întreg. Pasiunea colecţionarului nu cunoaşte hotarele raţiunii.

— Aţi adus la cunoştinţa lor descoperirea sustragerii monezilor ?

— Nu. Aşa ceva ar fi fost prea umilitor.

— Atunci cred că monezile sînt salvate.

— Da ? Mă privi cu vădită neîncredere profesorul.

— La ascunzătoarea dumneavoastră n-a avut acces decît unul din cei patru colaboratori. Ca atare, vinovatul trebuie căutat „în casă”.

— Poate aveţi dreptate, mai ales că după sustragerea monezilor am găsit totul închis la loc.

— Am convingerea că nu greşim. Vom folosi o . . . legendă. Ce aveţi mai de preţ în muzeu ?

— Pictura din şcoala italiană.

— Aş dori ceva mai mic, domnule profesor.. .

— Atunci . . . cameea zeiţei Thetis.

— Ce mărime are ?

— Cît un nasture de palton bărbătesc.

— Perfect. Unde-o ţineţi ?

— într-o vitrină din „Sala cavalerilor”, păzită de un automat de alarmă.

— E cum nu se poate mai bine. Adunaţi colectivul de lucru, recomandaţi-mă drept inspector, venit din Bucureşti, şi prezentaţi-mi sălile muzeului. Cînd ajungem la camee am să vă solicit ca noaptea s-o scoateţi din vitrină şi să o depozitaţi în casa tic bani.

— Dar . . . dacă dispare şi cameea ?

— Nici o grijă. Dumneavoastră mă asiguraţi că incepînd de astă-seară depuneţi cameea în casa de bani. Restul lăsaţi pe mine.

A fost adunat apoi personalul de specialitate, am fost recomandat celor patru tineri, îmbătriniţi de bărbi, drept inspector şi mi s-a prezentat muzeul. în „Sala cavalerilor” am avut ocazia să admir cameea cu pricina. Era rotundă, de aur, din epoca romană şi o reprezenta pe Thetis, zeiţa mărilor, alături de fiul ei Abile. Ahile purta scutul, făurit de Hefaistos şi ciclopii lui în adîncurile craterului Etnei, iar mama

lui veştmintul suav de divinitate a mării.

Recunoscînd cameea, m-am adresat directorului, plin de îngrijorare, cerîndu-i ca noaptea să o încuie, totuşi, în casa de bani. în timp ce dădeam această dispoziţie, mă uitam pe furiş la figura celor patru asistenţi. Cel mai scund dintre ei, cel cu fizionomie tipică de trac, deveni uşor îmbujorat.

După vizitarea muzeului, de faţă cu cei patru colaboratori, l-am invitat pe director la masă, în oraş, şi apoi am simulat plecarea. Dar, am revenit în cetate, cu ajutorul directorului, prin subteran. Dintr-o încăpere laterală, destinată în trecut doicilor, am putut vedea la scurt timp, neobservat chiar şi de director, cum tînărul cu figură de trac pleacă grăbit în oraş, şi cum revine în mai puţin de treizeci de minute.

La ora patru, după prînz, cînd ne-am întors de la restaurant, unde am servit masa şi am privit în micuţa casă de bani, am constatat cu satisfacţie că monezile se aflau la locul lor. Cu uşurinţă am relevai şi cilcva amprente digitale proaspete „uitate” de cel care a înapoiat cele cinci „zermacup”-uri.

— Vid, vai, se văita bătrinul profesor. Colecţionarii ăştia ai mei mă fac de ris. Ce ruşine ! Dar fiţi convins, domnule căpitan, că nu au urmărit aurul. Eu îi cunosc.

— îmi dau seama. Totuşi, nu-l putem ierta complet pe vinovat.

— Dar, nu ştim care e.

— Ba da. Vă rog să-i convocaţi din nou în biroul dumneavoastră.

Adunaţi fiind, m-am adresat direct brunetului scund :

— Să ştiţi că legea nu are un capitol special pentru colecţionari, ci pedepseşte furtul, indiferent de persoană. Băiatul se îmbujoră ca focul şi vru să spună ceva, dar nu i-am dat răgaz să vorbească. Am continuat : v-au rămas şi amprentele . . am văzut şi cind aţi plecat, şi cind v-aţi întors din oraş ... vă cunosc şi pasiunea pentru numismatică ... şi, în final, nu sînt inspector, ci ofiţer de miliţie.

Vinovatul nu schiţă nici cel mai mic semn că intenţionează să se disculpeze. Era pămîntiu şi ar fi preferat, bănuiesc, să se deschidă sub el podeaua şi să cadă în adîncurile rezervate camerelor de tortură, de unde să nu mai iasă niciodată.

Am considerat suficientă demascarea sa, în această formă.

— De unde aţi ştiut că le-a luat el ? vru să afle profesorul.

— Domnule profesor, cunoaşteţi anecdota aceea cu cei doi prieteni parizieni : Pierre şi Jean ?

— Nu.

— Se spune că într-o zi .Tean îl întrebă pe Pierre : „Dacă ascund aici o sută de ludovici, îi găseşte, cineva ?” „Nu-i găseşte, Jean, îngroapă-i liniştit”, îl asigură celălalt, Peste vreo două zile Jean caută monezile, dar îşi dă seama că le-a luat Pierre. Drept care îi spune : „Dacă adaug la suta de ludovici încă două sute de monezi, de aur, îi găseşte cineva ?” „Nu-i găseşte, Jean. îngroapă-i liniştit”. Pe cînd Jean s-a dus să ia banii de acasă, Pierre a pus la loc repede suma furată. Întorcîndu-se, Jean zice, în timp ce dezgroapă : „Ştii ce, Pierre ? Nu mai las aici nici suta.” în cazul nostru cameea a jucat rolul celor două sute de ludovici de aur.

Am plecat cu convingerea că tînărul nu va mai înstrăina, din muzeu, nici un ac în viaţa lui.

MOVILA DE LA JUPÎNEŞTI

Colonelul Niţu intră în birou şi ne comunică :

— La punctul de frontieră al drumului european E 94 a fost reţinută o maşină şi doi turişti care încercau să scoată din ţară o statuie sau ceva asemănător ...

Peste o oră eram la vamă. înainte de a-i scula pe turişti, am cerut relaţii vameşilor. în portbagajul unei limuzine fusese găsită, ambalată atent, o statuetă. Avea aproape un metru înălţime şi de la prima vedere puteai să-ţi dai seama că era confecţionată din ipsos.

— Era normal s-o controlăm, povestea vameşul. Statuia îl reprezenta pe unul din ei îmbrăcat în veşminte antice. Capul era disproporţionat faţă de restul trupului.

— O amintire de la un prieten din România, explică turistul, văzînd că nu-mi iau privirea de la capul mult prea mare al statuii. Aveţi artişti foarte buni...

— Sigur, avem artişti talenbaţi, am încuviinţat. În mine încolţise o idee descoperind pe unul din pantofii celuilalt turist uşoare pete albe. L-am invitat înăuntru, rugîndu-l pe cel în cauză să se

descalţe. Cu pantofii lui în mină am trecut alături, unde m-am convins că petele provin de la pastă de ipsos. Am ieşit afară şi cu ajutorul unui coleg am ridicat statueta care era destul de grea. Folosind o şurubelniţă, am zgîriat-o puţin în partea inferioară şi atunci s-a dovedit că statueta era din piatră, peste care se turnase un strat subţire de ipsos.

Aparatele de fotografiat şi-au făcut datoria, după care s-a trecut la înlăturarea ipsosului. A ieşit la lumină o zeitate, o minunăţie plăsmuită în marmură, o frumuseţe unică.

— „Cei doi turişti au fost conduşi de un cetăţean care a plecat cu o maşină cu puţin timp înainte ca ei să intre la control”, mi-a declarat un grănicer. I-am remarcat din braserie unde mă dusesem să-mi iau ţigări şi apoi la parcare cînd îşi luau rămas bun.

Statuia a fost confiscată conform prevederilor legale.

La muzeul judeţean, experţii au stabilit că e vorba, intr-adevăr, de o statuetă antică. Ei afirmau că fusese detaşată recent dintr-un grup statuar şi modul în care fusese tăiată pe lîngă cotul drept, admitea această supoziţie.

Problema provenienţei slatuiei a declanşat dispute, pentru că nimeni, dar absolut nimeni nu reclamase furtul ei. S-au făcut fotografii care au fost trimise muzeelor din întreaga ţară, dar rezultatul a fost acelaşi. Se părea că trebuia să ne mulţumim cu ceea ce declaraseră turiştii : „Am cumpărat-o de ocazie de la nişte tineri care au adus statuia la hotel. Nu ştim şi nu ne interesează adresa lor”.

În fine, şeful de post din Jupîneşti, printr-un raport, mă puse pe drumuri.

La mai puţin de un kilometru de comună, pe

malul drept a! rîului Bulbăcel, care coboară vijelios din munţii Banatului, se află un dimb curios, ce are vîrful uşor teşit, de formă dreptunghiulară şi pereţii abrupţi. Intr-o zi, pe cînd soarele de vară dogorea din plin, cîţiva copii, care se jucau în preajma enigmaticei ridicături. săpînd pămîntul spre a-şi „construi" o cetate cu fortificaţii, crenele şi tot ce-i şade bine unei asemenea aşezări, au descoperit o oală din lut ars, plină cu monezi, mai mari şi mai mici. Unul mai isteţ, din clasa a V-a, se prezentă a doua zi cu câteva exemplare din comoara numismatică la învăţătorul lordache care rămase uluit de frumuseţea lor şi anunţă muzeul. Apoi se osteni o zi întreagă să adune de pe la copii bănuţii, ce prezentau în relief mai toate zeităţile antichităţii eline, cîţiva împăraţi romani şi regi ai orientului antic. Aşa a ajuns dimbul de la Jupîneşti pe harta arheologică a judeţului.

Vestea găsirii banilor se răspîndi cu repeziciune. La vreo lună de la descoperire, copiii sătucului de munte au făcut cîteva sondaje, sub îndrumarea dascălului lor, săpînd în partea vestică a movilei, însă norocul nu le-a mai surîs. Au găsit numai oale sfărîmate .. .

A trecut un an. În iarnă elevii au ţesut fel de fel de poveşti despre dimbul cu comori. Povesteau că ar fi fost îngropat în pămîntul lutos un rege dac. Unii au mers chiar mai departe, susţinînd că ridicătura, care ocupa o suprafaţă relativ mare, ascunde ruinele unei cetăţi bogate, înfloritoare cîndva.

În vară, spre uimirea copiilor, prin împrejurimile dîmbului au apărut trei corturi portocalii, cu franjuri albe, locuite de şase tineri bărboşi care ve-

niseră cu două limuzine. Dar, după cum au observat copiii, tinerii nu acordau colinei lor nici o atenţie. Cel puţin aparent! Toată ziua stăteau pe malul Bulbăcelului, făceau baie, pescuiau, se prăjeau la soare şi mestecau întruna gumă. Nimeni nu ştia ce făceau spre seară. Şi nici sătenii nu le purtau de grijă.

Pentru a clarifica lucrurile, am făcut rost de nişte cai pe oare i-am dus la păscut şi am lenevit o zi, doinind din frunze amare de salcie, pină cînd unul dintre tineri, care vorbea binişor româneşte, se apropie de mine şi-mi adresă un „bună ziua, bade”.

— Bună să-ţi fie inima, domnule, i-am răspuns respectuos.

— Ai cui sînt caii ?

— Ai C.A.P.-ului. Armăsari de mare valoare. Domnu’ doctor veterinar zice că trebuie să-i îngrăşăm puţin.

— Frumoşi sînt. Dar nu vă plictisiţi să staţi aşa, toată ziua numai cu caii ? N-aţi vrea să cîştigaţi un ban ?

— Oum Dumnezeu să nu vreau ! Cine nu vrea să cîştige un ban ? Numai că nu prea mă pricepem la multe.

— Ştiţi să spălaţi ?

— Sigur că ştiu I Am sărit în picioare căutînd să-i dovedesc cît de dotat sînt din punct de vedere fizic pentru o asemenea muncă.

— Ne daţi o mînă de ajutor şi noi vă vom plăti bine munca. Numai să nu afle cel din comună că lucraţi pentru noi şi nu vă păziţi caii.

— Că oi fi prost să le spun ceva ! i-am răspuns foarte sigur.

— Vezi, aşa-mi place zise încurajator bărbosul.

Astfel am ajuns săpător în echipa de arheologi

clandestini. Am trudit trei zile, scoţînd la lumină cîteva statui, inscripţii funerare, obiecte de uz casnic şi de cult, precum şi o mulţime de arme roase de timp şi rugină. Spre seară, lăsînd pe cineva de pază, tinerii săpau alături de mine pînă ce se lăsa întunericul. Ceea ce dezgropam peste zi, dacă era vorba de obiecte din piatră sau ceramică, le duceam la rîu unde piesele erau spălate cu grijă. Apoi le depozitam într-unul din corturi. Acolo am văzut grupul statuar din care a fost detaşată zeiţa descoperită la vamă. Pînă la venirea mea scoseseră multe relicve.

— Ce vreţi să faceţi cu hârburile şi urîţeniile astea pe care le dezgropăm ?

— S-au amuzat copios de naivitatea mea. Cel care m-a angajat şi care era şi şeful grupului s-a învrednicit să-mi explice că ceea ce facem noi este un lucru important pentru ştiinţă, că ei sînt âtudenţi străini veniţi la noi în ţară în cadrul unor schimburi de experienţă. Toate obiectele găsite vor fi predate unui muzeu, fără nici un fel de pretenţii...

Numai că au omis să-mi spună şi ţara în care se află muzeul. Dacă „jocul" acesta mai ţinea mult, nu-mi mal puteam mişca mlinlle pline de bătături.

Eram convins că nu poate fi vorba de o echipă venită În schimb de experienţă, iar colonelul Nlţu mi-a confirmat telefonic aceasta. Dealtfel, echipamentul lor ultramodern de detectare a obiectelor îngropate demonstra că nu poate fi vorba de un grup de studenţi. Şi, apoi, mal ştiam şi eu limba acelor „ragazzi" ...

Cînd am început să încărcăm în maşină o parte din obiecte, mi-am dezbrăcat cămaşa, lucru ce părea

firesc pe asemenea căldură. Era un consemn şi, peste puţin timp, pe cărarea care ducea spre corturi îşi făcu apariţia şeful postului de miliţie, însoţit de doi săteni. Văzîndu-i, bărbosul se întrebă :

— Ce mai vor şi ăştia ?

— Eu i-ain chemat, şefule. M-ain gindit că n-are rost să vă mai obosiţi şi cu transportul. Nu spuneai că vreţi să le predaţi la muzeu ? Lasă-i să se muncească şi ei că nouă ne-au scos sufletul „hirburile” pînă le-am dezgropat.

Văzindu-i gata de bătaie, şeful de post se postase în faţa mea şi scoase un şuierat atrăgîndule în felul acesta atenţia. în clipa următoare am scos şi eu pistolul şi-i potolii ca prin farmec pe vajnicii arheologi.

COMORILE DIN CASTELUL BANIŞ

La cîţiva zeci de kilometri de oraş, înlr-o depresiune pitoreasca, invadată de pădure, pe la o mie opt sute şi ceva, s-a construit un castel de vânătoare, cu bastioane şi fortificaţii crenelate. Meşterii vremii au zăgăzuit apele vijelioase ale pîrîului şi s-a format un lac în care se oglindesc şi astăzi bătrînele metereze. Castelul a devenit un loc de huzur şi de desfătări pentru cei bogaţi. Pivniţele erau pline de butoaie cu vinuri vechi iar încăperile cu obiecte de artă. Atunci cînd se achiziţiona o capodoperă din străinătate, asupra provenienţei căreia trebuia să se păs:treze o discreţie totală, fie că era vorba de Rubens, Dela- croix, Rafael sau Diirer, aceasta era plasată în castelul „Baniş”.

în 1948, comorile castelului „Baniş” au fost încărcate în cîteva căruţe şi transportate la muzeul din oraş. însă din nefericire, nu s-a păstrat – sau, poate, nici nu s-a întocmit – vreun inventar al valoroaselor piese.

. .. Anii au trecut şi, în vară, umblînd prin arhivă. am dat întîmplător, de un dosar, pe care scria cu litere stîngace : „Icoanele din Baniş”. Pe prima filă, îngălbenită, era întocmit un mic proces-verbal care atesta că la Baniş au fost încărcate şase căruţe cu acele aşa-zise „icoane”, „oale”, „figuri din piatră de mormînt”,

„cuverturi” şi altele. . . Apoi fiecare pagină atesta că a sosit o căruţă, cu acea încărcătură valoroasă, la muzeu. Dar, spre uimirea mea, nu erau decit cinci file care confirmau sosirea. Deci, după acele scripte, o căruţă nu ajunsese în oraş.

Această constatare m-a pus pe gînduri. Prin august, trecînd pe la Baniş, cu nişte treburi, m-am interesat de administratorul din anul 1948. Din fericire, bătrînul mai trăia. Am reuşit să aflu din gura lui că la actualul muzeu judeţean n-au ajuns toate obiectele expediate în 1948. Omul, destul de priceput, îmi spuse că lipsesc „cei trei Florentini”, cîteva cupe de Saxa, nişte teracot. . . Mă asigură, totodată că a fost de mai multe ori la muzeu, s-a şi interesat de ele, dar nu sînt şi pace.

„Iată căruţa mea dispărută”, am şoptit electrizat.

Unde să fie piesele ? întrebarea nu m-a lăsat să dorm cîteva nopţi. M-am decis să pornesc pe urmele căruţei dispărute.

Au urmat două săptămîni de muncă încordată. Am identificat toate persoanele care au avut vreo contingenţă cu cele şase căruţe, fixîndu-mă în final la nouă dintre care, una presupuneam că trebuie să ştie ceva despre „Marii Florentini”. Şapte dintre aceste persoane domiciliau în oraşul nostru, o persoană la Arad şi una la Bucureşti.

S-a hotărît că la fiecare dintre ele să se prezinte un ofiţer de miliţie şi să le aducă la cunoştinţă că : ... sint invitaţi ca, în patruzeci şi opt de ore, să depună la cel mai apropiat muzeu, obiectele pe care le deţin din colecţia „Baniş”.

Mizam pe un efect psihologic. Presupuneam că cel oare deţinea operele de artă va mişca din loc „Florentinii”, sau va face ceva menit să contribuie la autodemascarea sa ; va acţiona într-un anumit fel. Nu

ştiam care din ei poate fi misteriosul proprietar al celor trei capodopere, aşa că toţi bănuiţii au rămas în atenţia noastră timp de cîteva zile. Dar deziluzie ! Nimeni nu s-a prezentat şi nici n-a recurs la ceva ieşit din comun în acele zile de aşteptare. Eram dezolaţi, dar nu descurajaţi.

Întîmplarea a făcut ca mai tîrziu să plec la Cluj, cu nişte treburi. Cînd m-am înapoiat, să nu-mi cred urechilor. Colegul meu, căpitanul Ştefănescu, îmi spuse că s-a clarificat situaţia „Marilor Florentini" în absenţa mea.

— Cum ? am întrebat surprins.

— S-a prezentat la consignaţia, îmi istorisi, un cunoscut hoţ, Gică Pândele, zis „Cărăbuş", cu cele trei capodopere, oferindu-le spre vînzare.

— Glcă Pândele din Bucureşti ?

— Da.

— Şl cît cerea pe tablouri ?

— O bagatelă. Cinci mii.

— Pe toate trei ?

— întocmai.

— Dar cum a ajuns Gică pe meleagurile noastre ?

— A venit să fure ceva şi. . . găsind că e mai rentabil să se „dea" la obiecte de artă, a trecut la fapte.

— Hm ! Mi se pare cusută cu aţă albă toată afacerea asta.

— Cum, cusută cu aţă albă ?

— Unde-i Gică ?

— La penitenciar, unde să fie !

— Iar tablourile ?

— Sínt în „camera de corpuri delicte".

— De unde le-a furat ?

— De la arhitectul Calimaohi, unul din cei bă- nuiţi de noi.

— Tablourile au fost văzute de cineva ?

— De fostul administrator de la Baniş. Bătrînul a afirmat că îşi aduce aminte de ele, mai ales de ramele lor frumoase. Ce vrei mai mult ? !

— Nimic. Eu rămîn la convingerea mea.

— Adică ?

— Vom vedea ! Pînă una, alta, hai să ducem tablourile la muzeu. Să fie expertizate.

La muzeu, membrii comisiei au examinat cele trei pînze şi, în unanimitate, ne-au declarat că : „ . . . ramele sínt cele originale, dar tablourile nu. Sínt nişte copii, relativ reuşite etc., etc.”.

Auzind verdictul, căpitanul Ştefănescu mă privi într-un anumit fel dar nu schiţă nici un gest. Abia la birou mi se adresă murmurînd :

— Totuşi, cîteva lucruri nu-mi sínt clare.

— Le clarificăm pe parcurs.

— De ce crezi că s-au furat copiile ?

— Ei, vezi, aici e secretul. După acel „ultimatum”, prin care celor vizaţi li s-a solicitat ca, în patruzeci şi opt de ore, să depună obiectele pe care le au din colecţia Baniş, la cel mai apropiat muzeu, familia arhitectului Calimadhi a înlesnit înstrăinarea celor trei copii spre a ne convinge că totul este în regulă.

— Dar, atunci, unde-s originalele ?

— Ce părere ai, colega, pe unde ar putea fi ?

— La o legătură sau la o rudă a arhitectului.

— Sigur. Asba-i şi opinia mea.

A doua zi ne-am deplasat, cu căpitanul Ştefă- nescu, la familia Calimachi.

Interioare superbe. Numai lemn. Pereţii, pînă la tavan, erau capitonaţi cu lambriuri lustruite ca oglinda. Scări interioare din lemn de nuc, în formă de spirală, sculpturi mărunte de amoraşi, măşti, flori la colţuri, parchet fantezist în romburi de diverse esenţe care, prin jocul nuanţelor, realiza geometrii estetice rafinate.

Tablouri puţine, dar bune, dominate de acele tonuri întunecoase, negre, despre care se afirmă că ar conţine germenele de lumină pură.

Ne-am interesat de cele trei tablouri furate. Domnul Calimachi, vădit jenat, ne-a arătat locul de unde au fost luate.

— De ce nu le-aţi predat la muzeu, domnule arhitect ?

— Mi-a fost penibil să mă prezint cu ele. Bunicul meu, care a murit anul trecut, le-a procurat. Din- sul a fost...

— Ştiu, l-am întrerupt, isprăvnicel la Baniş.

— Da !

Am părăsit vila familiei Calimachi răvăşit de gînduri...

După obţinerea acestor date, m-am despărţit de căpitanul Ştefănescu care trebuia să meargă la Şcoala generală numărul 14, unde avea planificată o şedinţă cu părinţii, el fiind preşedintele „Comitetului”. Normal ar fi fost să mă duc acasă, dar paşii, aproape instinctiv, mă purtară spre clădirea miliţiei. Am făcut demersurile necesare şi, după vreo oră, îl aveam în faţă pe Gică Pândele, zis „Cărăbuş”. Infractorul mă privi blazat, fără să-l surprindă întrebarea mea.

— Cum e cu tablourile acelea, Pândele ?

— Cum să fie, bine. Le-am furat, dom’ căpitan, răspunde hoţul, ca şi cum ar fi narat o lecţie bine învăţată.

— Asta ştiu.

— Atunci, ce nu ştiţi ?

— Cum de ai spart vaza de cristal din camera în care erau tablourile ?

O fracţiune de secundă rămase descumpănit, după care se regăsi şi răspunse prompt şi sigur :

— Am lovit vaza cu colţul unui tablou.

— Dar . . . din perete cum de ai scos piroanele alea ? Ai dărîmat aproape o jumătate de zid, smul- gîndu-le.

— Am avut la mine instrumente, dom’ căpitan. Cum credeţi, plec la război cu mîna goală ?

— Da .. . Cum de ai ştiut de ele ?

— Le-am zărit din stradă. M-am urcat în faţa casei, pe un pietroi şi le-am ginit atîrnînd pe pereţi. Nu mă pricep la tablouri dar m-am gîndit că-s de preţ după cum arătau. Erau al naibii de frumoase.

— Uite, Pândele ! Unul şi cu unul fac doi. Ajunge cu pălăvrăgeala. Tu n-ai habar măcar unde au fost tablourile acelea şi să ştii că nu s-a spart nici o vază, nu e vorba de nici un zid, camerele au pereţii acope- riţi cu lambriuri, tablourile au fost luate în mod elegant din cui iar . . . camera în cauză are geamurile orientate spre curte. Eşti un marc mincinos, măi Cărăbuş. Ei au recunoscut tot, am încheiat cu aruncind afirmaţia cu graba omului care nu are timp de pierdut.

— Dacă aşa stau lucrurile, am să vorbesc şi eu. De fapt, trebuia de la început să-mi dau seama că domnii ăştia o să mă compromită, n-o să-şi ţină gura de îndată ce vor fi speriaţi un pic.

— Ce vorbă-i asta „să te compromită ?”

— Da, am făcut cu ei un tîrg curat, cinstit, pe onoarea mea. Am cişţigat şi eu un ban muncit, cincizeci de mii de lei la viaţa mea. Mi-au dat banii ăştia, şi vă spun toate astea ca să nu credeţi minciunile lor. Trebuia să mă prezint la consignaţia cu trei icoane mari şi să mă las „tras în piept”. De la început mi s-a spus că sint, omul cel mai potrivit. Cum ajung cu ele la consignaţia va fi anunţată miliţia, iar pentru banii primiţi trebuia să declar că le-am „şutit” de la Calimachi. După ce mi-am asigurat banii, am trecut la treabă. Vedeţi, am fost cinstit cu ei. După socotelile mele, puteam lua cel mult doi

anişori de puşcărie. Dacă lucram, executam mai puţin, că doar nu era foc, iar la eliberare aveam cincizeci de miare. Dar, parcă poţi face un tîrg ca lumea în ziua de azi ?! Insă vă spun de pe acum că nu le restitui o leţcaie. Am cheltuit tot bănetul, e bine ?

— E bine, măi „Cărăbuş”, am zîmbit involuntar.

— Şi acum, ce faceţi cu mine ?

— încă nimic. Cred că fapta ta e un fel de înşelăciune, deci tot de natură penală.

— Aveţi dreptate, exclamă „Cărăbuş”. Numai că, dom’ căpitan, la înşelăciune e mai lesne. Pedeapsa e mai mică.

L-am părăsit pe „Cărăbuş” mulţumit şi amuzat. Bănuiala mea se confirmase.

Ziua următoare, împreună cu căpitanul Ştefă- nescu, am verificat toată „dinastia” Calimachi. Unul din verişorii arhitectului era mare pictor în capitală. De la un colecţionar local am împrumutat două portrete executate de pictorul bucureştean şi glonţ cu ele la experţi. Am cerut să se compare stilul, modul de execuţie al acelor portrete, cu cele trei falsuri.

Fireşte, rezultatul a fost cel scontat. Falsurile erau executate de verişorul arhitectului.

Un alt element stabilit : unchiul din strada Madona, fratele răposatului isprăvnicel de la castelul Baniş, dispunea, după opinia noastră, de cele mai bune condiţii pentru ascunderea „Florentinilor”.

Cîteva zile i-am păzit casa. Şi era o căldură, ce să vă mai spun ! A patra seară, bătrînul uscăţiv din casă, verifică de două ori dacă uşa camerei din spre Nord-Est era încuiată. Apoi, deschise un dulap mare, ce ocupa peretele din stingă. împinse costumele şi paltoanele înspre cele două extremităţi şi se ghemui pe un scaun. În oglinda toaletei, din colţul opus al camerei, am putut vedea şi noi tablourile mult căutate. Am acţionat şi.. . după un sfert de ceas căram spre maşina noastră cele trei capodopere „Florentine”.

Cînd privesc la, muzeul unde au fost depuse aceste capodopere, simt că mă cuprinde şi azi amărăciunea la gîndul că egoismul şi lăcomia de îmbogăţire a unor oameni mărunţi ne-au lipsit pe noi, cei mulţi, de o bucurie fără seamăn. Bunurile din patrimoniul artistic naţional aparţin întregului popor şi societatea noastră are datoria de a le ocroti.

LUCEAU CA STELELE . . .

A fost prădată o casă memorială situată la vreo treizeci de kilometri de oraş. Aparţinuse unui valoros pictor de prin părţile noastre. Din respect pentru el, în casa memorială s-au păstrat mai multe lucrări din creaţia sa, precum şi cîteva opere realizate de mari artişti ai genului, pe care pictorul le-a achiziţionat.

Casa este vizitată de turişti autohtoni şi străini. Salonul adăposteşte cele mai valoroase lucrări : *Garoafele, Fata cu ulciorul, Amurgul pe lac, Doamna cu eşarfa portocalie, Petrecere rustică,* alături de un Rubens, două pînze de Ribbera, un desen de Picasso, o acvarelă de Manet, lin tablou atribuit lui Goya şi alte cîteva lucrări, din care unele neidentificate.

Avînd în vedere faptul că, în urmă cu cîţiva ani, din salonul central au dispărut cîteva studii în alb- negru, autorităţile locale au angajat un paznic care să asigure securitatea valorilor în timpul nopţii. Acesta se plimba în fiecare noapte în jurul clădirii. Trecea prin faţa ferestrelor cu împletituri de fier forjat, privind pe geamuri capodoperele din interiorul semi- iluminat şi trăgea din pipă, cu nesaţ, cîte un fum. Moş Dumitru, paznicul, nu se pricepea el la pictură

însă văzînd că atîţia turişti vizitează casa, a înţeles că pînzele sînt valoroase. Ca atare, era numai ochi şi urechi, ca nu cumva, „vreun nărod” să fure sau să strice „icoanele”. Bătrînul era instruit cum anume să procedeze în orice situaţie : în caz de furt, de inundaţie sau incendiu .. .

.. . Totuşi, într-o dimineaţă, după ce moş Dumitru a predat clădirea (cu tot dichisul solicitat : pro- ces-verbal întocmit, semnat) femeii de serviciu, care a sosit la ora şase, i s-a întîmplat ceva nemaipomenit ! Cînd a deschis salonul, să nu-şi creadă ochilor. Cele mai frumoase tablouri lipseau de pe pereţi !! Cu toată suta ei de kilograme, nana Mărie ieşi ca o vijelie în pragul casei, strigînd după paznic :

— Mitree ! Mitree !! Ce-ai făcut, Mitree !!! întoarce-te că am dat de dracu !!!

Paznicul trecea podeţul care desparte clădirea de drum. Se opri locului.

— Ce ţi s-a năzărit ?

— Nu mi se năzare, continuă ea cu un diapazon mai sus. Au dispărut icoanele.

— Cum să dispară, cînd le-am văzut toată noaptea. Luceau ca stelele. Se întoarse spre clădire grăbit, urmat îndeaproape de Bijulică, căţelul care-i ţinea tovărăşie în fiecare noapte.

Au revenit amîndoi în salon. Pereţii erau goi. Necrezîndu-şi ochilor, bătrînul bîiguia, mai mult pentru sine :

— Acum un ceas le-am văzut. Pot să jur că erau la locul lor. Le-am văzut ! Mă auzi, Mărie ? Luceau ca stelele ...

Miliţia a fost alertată imediat. Comunicatul scurt, care menţiona : „. .. din casa memorială, situată în Valea Păpădiilor, s-au furat două pînze

de Rubens, un Ribbera şi două ale artistului local, toate de mare valoare, care reprezintă .. .” străbatea ţara în lung şi în lat, în ţăcănitul monoton al teleimprimatoarelor.

. . . N-am ajuns chiar printre primii la casa muzeu. Pînă la venirea mea primele cercetări, aşa-zisa „fază statică” a examinării locului faptei, se terminase în exterior iar colegii mei se învîrteau prin salon căutînd urme, care, ulterior să ne ajute la identificarea hoţului.

în jurul orei douăsprezece, după aproape patru ceasuri de muncă încordată, ne-am întors la birou consternaţi. în afara amprentelor lăsate de nana Mărie, prin toată casa, nu s-a găsit nimic ; nici măcar un fir de păr. „— Iată, în sfîrşit şi infracţiunea perfectă, exclamase enervat căpitanul Ştefănescu. Nici Scher- lock Holmes nu-i dă de capăt”.

Şeful m-a convocat la el şi mi-a înmînat procesul-verbal întocmit la casa muzeu, însoţindu-şi gestul cu formula clasică, bine cunoscută de mine : „Trage tare, băiete, că hoţul nu te aşteaptă. Grăbeşte-te, că el e tare grăbit”. Aştept primele rezultate. Ia-l şi pe Ştefănescu cu tine, dar nu-l monopoliza că are de lucru cu furtul de la expoziţie ...

Ce era să fac ? Sau, mai corect zis, ce puteam face ? Rememoram audierea lui moş Dumitru, de a cărui inocenţă eram convins.

— Cum a fost, taică ? Ce ai făcut toată noaptea ? l-am luat direct.

— Am păzit casa, tovarăşe căpitan. Nu m-am mişcat nici eu, nici Bijulică de lîngă casă.

— La ce oră ai văzut ultima dată tablourile ?

— La cinci. A bătut clopotul din sat ora cinci,

cînd am făcut ultimul rond. M-am uitat pe toate geamurile, pe rînd, iar tablourile se aflau la locurile lor.

— în timpul nopţii, n-ai simţit ceva deosebit ? Un zgomot ? O mişcare ? . . .

— Nimic, dar absolut nimic. Dacă s-ar fi apropiat cineva, cu siguranţă că mi-ar fi dat de ştire Bijulică.

— Obişnuieşte să te viziteze cineva în timpul serviciului ? Să-ţi ţie de urît.. .

— Nimeni.

— Cum iţi petreci noaptea ?

— Stau. Mă plimb din oră în oră în jurul casei. Mai trag din pipă. Mănînc.

— Da ... o ţuică ?

— Nu beau. Am fost operat de stomac.

— Bine, taică. Bănuieşti pe cineva ?

— Pe nimeni.

Ne-am întors la casa muzeu s-o audiem pe femeia de serviciu şi pe muzeografa principală. Tot drumul Ştefănescu fluiera, exasperant de fals, dar cu aşa ceva mă obişnuisem de mult.

Femeia era într-o vervă de zile mari.

— Cum a fost, nană ? Ce ai găsit dumneata ?

— Prăpăd domn' căpitan. Dimineaţa, la ora cinci, m-am sculat şi la şase l-am schimbat pe Dumitru. Cînd dau să întru în salon, văd că nu-s icoanele. Mă prind de cap, ţip, îl chem pe Dumitru şi-i arăt blăs- tămăţia. Spuse totul cu o repeziciune de mitralieră.

— Ce a făcut Dumitru cînd a văzut că „icoanele" lipsesc ?

— S-a dus să anunţe miliţia

— Iar dumneata ?

— Eu ? Credeţi că o femeie ca mine ar fi putut să stea cu mîinile încrucişate ?! Am făcut curăţenie.

— Unde ? am sărit ca ars.

— în casă. Că doar nu era să mă apuc să adun

frunzele din stradă. Am măturat peste tot, am şters praful, am dereticat ştiind că vom primi musafiri de la miliţie, de la artă .. . Cunosc eu regula. Ştiu că nu se cade să se găsească dezordine şi murdărie.

— Şi, în salon ? am îndrăznit. . .

— Mai ales în salon. Acolo era cel mai murdar : nisip, scrum, urme pe jos . . .

Eram realmente năucit. Şi mai mult ca orice mă dezarma faptul că nu aveam nici pe cine să cert, cui să-i imput dezastrul. Ea a făcut curat şi pace ! Şterssese cu cîrpa ei de praf, cu o teribilă ignoranţă, toate probele care puteau duce la prinderea răufăcătorilor. Măturase toate eventualele indicii. Cită inconştienţă ! Privindu-i faţa luminată mi-am amintit de unul din foştii moi profesori de criminalistică ; el avansa ideea unei educaţii de ordin criminalistic a marelui public. Măcar atît să se ştie, susţinea fostul meu dascăl că, după o infracţiune, nici un neavizat nu intră în casă, nu pune mîna pe nimic, nu schimbă poziţia lucrurilor . . .

Mă lămuream în acest mod neaşteptat de misterul inexistenţei urmelor, fapt care-l îndreptăţise pe Ştefănescu să exclame : „Iată infracţiunea perfectă” !

Nana Mărie plecă mulţumită, crezînd poate că uimirea mea s-o fi datorînd înaltelor ei virtuţi gospodăreşti.

Muzeografa, o femeie înaltă, îşi aminti, printre altele, un detaliu interesant. în urmă cu cîteva zile, casa a fost vizitată de doi străini. Ambii erau blonzi, de statură potrivită, îmbrăcaţi cam extravagant pentru vîrsta lor. Aceştia, după ce au vizitat toate încăperile şi au studiat îndelung pînzele, au cumpărat un set de diapozitive care reprezintă imaginea tuturor tablourilor existente în colecţia casei.

Analizînd întreaga situaţie, în momentele ceva mai liniştite ale după-amiezii, mi s-a părut incompletă

declaraţia lui Dumitru. Parcă lipsea ceva, un element, un detaliu, care să permită continuarea cercetărilor. Eram convins că numai el putea să furnizeze un asemenea element. în fiecare activitate criminalistică, în fiece cercetare există un asemenea detaliu, care trebuie intuit. De multe ori, totul depinde de felul în care pui întrebările. Dacă sînt bine formulate, apare acel călcîi al lui Achile iar ghemul se desfăşoară uşor. Deci, Dumitru trebuia reaudiat.

Din aceste meditaţii am fost smuls, pentru cîteva minute, de băieţii care plecau să-i facă o percheziţie domiciliară paznicului.

Rămas singur am reluat meditaţia şi mi-am fixat un cerc de bănuiţi, de răufăcători cu antecedente în de-ale furturilor din muzee, asupra cărora să-mi îndrept atenţia. Apoi m-am ocupat de personalul casei muzeu : de cele trei femei mai în vîrstă, de muzeografă, o fetişcană zveltă, plină de viaţă. Nimeni nu ştia nimic, nu existau bănuieli ...

După ora 18, Ştefănescu mi-a raportat că la moş Dumitru nu s-a găsit nimic. Eram convins. în încheiere, colegul m-a întrebat ce să facă cu paznicul. Hm ... Ce să facă ? Să-l lase să se odihnească cîteva ceasuri, înainte de a intra de serviciu. „Stai prin apropiere – i-am zis – am să trec şi eu” ...

D”.pă zece seara am plecat să-l caut pe Ştefănescu.

Cînd am ieşit din boschetele de iasmin, moşul ne-a observat imediat dar nu a recurs la circul altor paznici controlaţi noaptea, care, deşi mă cunoşteau bine, ca să-mi dovedească zelul lor nemaipomenit, umpleau liniştea cu strigăte vigilente: Stai !!! Cine eşti ??? ... etc., etc. Dumitru veni la mine, mă salută respectuos şi tăcu, aşteptînd parcă să fie întrebat.

Ştiu din experienţă că de multe ori reuşeşti să afli foarte multe lucruri utile unei anchete discutînd cu martorii în elementul lor, în mediul lor, cînd nu sînt jenaţi sau complexaţi de prezenţa unui chestionar cu multe rubrici, de o maşină de scris şi de o dactilografă cu priviri intransigente. De aceea venisem la moş Dumitru, sperînd să aflu ceea ce nu-mi spusese ziua. Climatul pentru o discuţie era ideal : noaptea liniştită, călduţă, puzderie de stele, mirosul de petunii . . . După cîteva minute am întrerupt tăcerea :

— Ce ne facem, nea Dumitre ? Ne-au prădat hoţii urît de tot!

— Urît, tovarăşe căpitan. Deşi nu-mi explic cum au putut intra ! ! La cinci dimineaţa am mai văzut tablourile. A bătut de cinci ori clopotul cînd am făcut ultimul rond.

— De unde le-ai văzut, nea Dumitre ?

— De aici, şi mă conduse la fereastra centrală, acolo unde spusese şi de dimineaţă, la prima audiere. Priveam toţi trei fără ca vreunuia să-i vină vreo idee. Ne-am întors la banca bătrînului să continuăm discuţia întreruptă. După un timp, Ştefănescu ne părăsi pentru a da ocol clădirii. Eram obişnuit cu ciudăţeniile lui. Mă întrebam ce o fi urmărind.

Cînd moş Dumitru plecă, la rindu-i, să-şi facă rondul, Ştefănescu reîntors mă întrebă :

— Ai . la tine o oglindă ?

— Pentru ce ?

— Vreau să verific ceva. Lasă ! Am văzut una în muzeu. Spune-i moşului să deschidă şi .peste vreo cinci minute vino singur la geamul cel mare.

Ar fi fost inutil să cer lămuriri .suplimentare, pentru că aşa procedam noi : unul lansa o idee iar celălalt trebuie s-o continue. Dacă nu era .în stare, trebuia să aştepte. Cînd am socotit că au trecut cele

cinci minute, m-am apropiat de geam. Să sar în sus de bucurie. După cîteva minute de conversaţie liniştită, ne-am urcat în maşină. îi datoram colaboratorului meu, o explicaţie.

— Cele cinci tablouri au fost furate, după opinia mea, de un străin care a cumpărat alaltăieri diapozitivele. Probabil a avut şi un complice. între orele 18—22, casa muzeu este nepăzită. S-a pătruns uşor cu chei false fiindcă încuietorile erau simple. Au scos .tablourile şi le-au încărcat într-un autoturism. Autorul principal s-a urcat la volan şi . . .

— Poate că s-a oprit în vreo staţiune climaterică, completă Ştefănescu, în vreun oraş, sau la un motel, cît mai departe posibil, unde o fi închiriat, spre dimineaţă, o cameră. Deci, în registre figura ca fiind cazat înainte de ora şase. Un alibi perfect. în plus, faptul că moş Dumitru putea jura în faţa oricărei instanţe că la ora cinci văzuse tablourile lucind ca „stelele".

— Logic, trebuia să se conchidă că furtul a avut loc, într-un mod inexplicabil, miraculos, după ora cinci. Cuin de a. putut vedea paznicul tablourile care erau, aproape sigur, în portbagajul unui autoturism ce gonea în noapte ? Foarte simplu. Şi, pe cît de simplu, pe atît de ingenios. Ideea ta cu oglinda m-a lămurit cum au procedat. Complicele a rămas închis în casă. De'ce ? Ca să proiecteze cu cinci aparate mi-
nuscule toată, noaptea, pe pereţi, imaginea celor cinci tablouri, care, vorba lui nea Dumitru, „luceau ca stclete" în penumbra interiorului.

— Dimineaţa, profitînd de panica celor doi, a paznicului şi a femeii de serviciu, a părăsit casa. Cu asemenea „încărcătură" nu era greu să dispară. în final, femeia de serviciu l-a ajutat şi ea ştergînd toate urmele cu cîrpa de praf.

Dimineaţa mi-am expus punctul de vedere în faţa

şefului care nu este nici bătrîn, nici bolnav de ulcer, nici un tip cu foarte multă experienţă, ca în romanele poliţiste, ci un bărbat de patruzeci de ani, foarte activ, cu o robusteţe de gladiator, jovial şi, pe deasupra, nefumător. El găsi ideea cam îndrăzneaţă. O analiză, murmură de mai multe ori „mda” şi ne dădu dreptate.

În aşteptarea rezultatului, aveam impresia că mă aflu în cabina unui vapor cu pînze, undeva în zona cea mai liniştită a Pacificului, poate la Ecuator. Vaporul staţionează pe o apă neclintită cu pînzele căzute. Nici o adiere .. . Calm plat. .. Spre seară veni insă primul şoc, primul curent de aer : o telegramă care ne înştiinţa că suspectul nostru, străinul cu maşina portocalie, cel care cumpărase diapozitivele dormise la banul Poiana Ursului, de lîngă Piteşti, unde ajunsese spre dimineaţă, îndată după ora şase. Dar numai după cîteva ore a plecat,' nu se ştie unde... La ora douăzeci şi unu de pe litoral se comunică : maşina portocalie este parcată la campingul de la Venus.

înainte de miezul nopţii mi-am îmbarcat familia în maşină şi . . . glonţ la Venus. Pe litoral am ajuns a doua seară, tîrziu. Am desfăcut cortul şi m-am instalat în vecinătatea maşinii portocalii. Noaptea trecu

fără surprize. Dimineaţa însă, altă belea pe capul meu. Pe la zece se trezi responsabilul campingului, un oarecare Bujoru, ce-mi turnă un scandal de toată frumuseţea şi mă obligă să-mi mut cortul cu zece metri mai la stînga, susţinînd că terenul unde m-am instalat e „tabu”. Un vecin de cort, îmi şopti discret : „dă-i un pol, şefule, că tace ca peştele.”

Seara, cu o ordonanţă aprobată, discret, ca să nu stînjenesc vacanţa celor din jur, am percheziţionat maşina portocalie şi rulota de lingă ea. în rulotă am găsit tablourile. Le-am lăsat la locul lor şi am aşteptat. După încă trei zile a apărut alături o altă limuzină, în care am găsit cele cinci mici aparate de proiecţie şi setul de diapozitive. Nu mai exista nici un dubiu, complicele sosise.

Ancheta a decurs conform aşteptărilor. Hoţii au declarat că intenţionau să depoziteze încă un an, la o cunoştinţă din ţară, tablourile furate. Pînă atunci se mai calmau spiritele şi, ziceau ei, le puteau scoate cu uşurinţă . ..

ANCHETA PRIN . . . CORESPONDENŢA

într-o zi, mi s-a încredinţat spre cercetare unul din acei indivizi care sînt „grei”, cum se spune la noi. în cele şaptesprezece anchete avute în trecut, urmate de tot atîtea condamnări, a reuşit să-şî însuşească multe „subtilităţi”.

Era versat; răuvoitor şi chiar ironic. Colonelul mi-a atras atenţia că voi avea de furcă cu el.

Deşi înalt, voinic, nu semăna deloc cu tîlharii romanelor poliţiste. Nu avea nimic din „stigmatele" care cutremurau adepţii lui Lombrozo. Părea mai degrabă un leu închis în cuşcă, un leu care în prealabil şi-a mîncat dresorul, un rătăcit în societatea noastră.

Pentru început, cum era şi firesc, i-am adresat cîteva întrebări de cunoaştere. Reacţia lui însă mă puse pe gînduri. Deveni nervos : mîinile îi tremurau, fruntea prea mobilă iî era transpirată şi era extrem de zgîrcit în vorbire. Toate denotau o luptă lăuntrică în care dominanta era dată de „nu, ! nu vreau, ! nu ştiu ! nu spun. !"

Enervarea mea ar fi însemnat începutul triumfului său şi, evident, nu doream să-mi sesizeze nemulţumirea.

Nici la scris nu era prea harnic. Scria puţin, confuz, ocolea destul de subtil răspunsurile directe sau de-a dreptul punea pe hîrtie, cu litere de o şchioapă : „nu ştiu" ! Dar mă studia tot timpul, în tot ce fac şi mai ales cum fac, cum întreb. îi simţeam însă tensiunea arterială în ochi, în tremolul continuu al falangelor, respiraţia neregulată, în toată fiinţa lui organică.

A patra zi am schimbat tactica cu ajutorul unei întrebări frontale :

— Unde ai fost în 18 iunie ?

După ce sensul ideii puse în discuţie străbătu şi ultimul neuron al creierului, fiind îndelung cîntărit, violent a mişcat din cap şi mi-a răspuns :

— Cu nimeni, n-am comis nimic. Să vă intre în cap. Declaraţia suna ca un ultimatum. Apoi reveni cu o voce mai potolită : nu ştiu ce sufletul meu aveţi cu mine ? ! Credeţi că dacă am cumpărat un ceas şutit şi s-au găsit labele mele cine ştie pe unde . . . Nu-şi ter-

mină fraza, dar după o ezitare reluă : şi la nevasta mea de ce nu-i daţi voie să-mi aducă cîte ceva ? Mi-aţi probat ceva în cîrcă ? Nimic 1

Deşi tonul era obraznic, nu l-am apostrofat. Se va căi odată singur pentru aceste mojicii.

Cuvintele lui totuşi ascundeau un răspuns util, pe care l-a furnizat fără să fie întrebat. ,,Cu nimeni, n-am comis nimic" nu era o simplă dezvinovăţire. în fond, nimeni nu se apără înainte de a i se fi prezentat un motiv care-l îndreptăţeşte să creadă că este vizat direct cu ceva grav. Aceste cîteva cuvinte deschideau orizonturi noi anchetei. Urma numai să insist în căutarea „călcîiului lui Achile".

Frămîntat de aceste idei am deschis uşor sertarul biroului meu şi am scos o cutie în care ţineam mai multe creioane de diverse mărimi şi culori. Ocinii hoţului se aventurară la creioanele mele. Se uita lacom la cutie, uitind parcă de existenţa mea. N-a fost defel greu să ghicesc ce doreşte. Da, un creion. Dar cu ce scop ?

îmi veni o idee. Scoţînd din cutie ascuţitoarea am lăsat comoara mult rîvnită pe masă. Arătîndu-mă apoi distrat şi, mai ales, plictisit, cu aceeaşi generoasă neglijenţă am lăsat pe birou şi citeva coli de hîrtie. Dar, neobservat, am numărat atît creioanele cit şi colile veline. După o verificare a fişetului şi sertarelor biroului, cu un Ion familial m-am adresat reţinutului :

— Te las citeva minute singur. Merg să beau o cafea la bufet. Vezi că fereastra are gratii şi la uşă stă afară un subofiţer. Pînă mă întorc scrie te rog pe aceste hîrtii ce ai făcut în 18 iunie şi indică-mi cu cine îţi poţi dovedi prezenţa acolo unde vei afirma că ai fost.

Revenind după circa douăzeci de minute constatai, nu fără o uşoară mulţumire, că hoţul meu a scris mult. Bineînţeles, „a plimbat ursul," cum definim

noi înşiruirea unor lucruri neverosimile şi neverificabile. L-am pus să semneze.

După depunerea lui în arest, numărînd creioanele şi colile de hîrtie, o constatare care era şi de aşteptat : lipsea un mic creion roşu şi o filă întreagă, de format obişnuit. Deci şansa mea de a coresponda era evidentă.

Următorul gest de „bună înţelegere” a fost aprobarea pe care am dat-o anchetatului de a-şi trimite soţiei lenjeria la spălat şi de a primi mici pachete.

Ziua următoare a şi plecat o cămaşă şi un maieu la spălat. Cercetînd cămaşa, din cusătura de la guler, de acolo de unde se introduce balena, a ieşit la iveală un bileţel banal cu conţinutul : „PIPI SA DUCA BOARFELE DIN POD LA GYUSI”.

Deci încă doi, mi-am zis. Dar cine să fie Pipi şi Gyusi ? Cunoşteam faptul că prieten intim cu infractorul, aflat în cercetare, este un oarecare Aramă Ştim, zis „Bilă de aur”, nicidecum Pipi sau Gyusi.

Luînd bileţelul am examinat scrisul. Era uşor imi- tabil, simplu. Nu denota o personalitate accentuată. Originalul l-am păstrat la dosar şi cu un creion roşu am redactat un nou mesaj, cu conţinutul : „PIPI SA DUCA BOARFELE DIN POD LA BILA DE AUR”.

Peste o oră, ne găseam în apropierea locuinţei lui „Bilă”.

Biletul, prin intermediul cămăşii, a ajuns în mina soţiei reţinutului, care s-a achitat de cele solicitate, iar spre seară am avut plăcerea să stau de vorbă cu „Pipi”, care era o fetişcană cam de 18 ani, strident fardată, decoltată, înzorzonată, şi „Bilă de aur”, cu care, dealtfel, ne cunoşteam de multişor. Numai că dialogul se purta la mine în birou şi... „Pipi” nu putea justifica obiectele din valiza găsită asupra ei. Stofele, ceasurile, mărunţişurile erau noi-nouţe. Exact ca cele furate din magazinul universal al oraşului B. Ce coincidenţă ? !

Pe „Pipi”, fără remuşcări, am arestat-o !

După acest prim succes am prins gust să corespondez. Peste încă trei zile a plecat iar o cămaşă la spălat. Este adevărat că timpul scurs nu justifica spălarea cămăşii, dar ce să fac ? ! Am consimţit şi gata ! în acelaşi loc mă aştepta iar un bileţel : „ÎN ARAD CAUTA-L PE ŞAMU ŞI SPUNE-I SA SE DEA LA FUND. SA ARDA MAIMUŢELE ŞI SA ASCUNDĂ PONTOAR-

CELE”.

Şi acest bilet luă drumul dosarului. Vă rog să mă credeţi că nu colecţionez nici un fel de înscrisuri, totuşi aceste „manuscrise” îmi pricinuiau clipe de mulţumire şi amuzament.

A doua zi, la percheziţia făcută cunoscutului hoţ Tolvig Saniu din Arad, s-au găsit mai multe valize furiile dc pc trenuri şi o colecţie de chei cu care au deschis uşile unor apartamente în lipsa . . . proprietarilor.

N-a fost greu să dezleg enigmatica scrisoare, care putea fi luată drept o şaradă. Hoţii au un argou. La valiză îi spun maimuţă, la cheie pontoarcă, la ceas moară etc. Scrisoarea deci solicita ascunderea unor corpuri delicte, deosebit de utile anchetei.

Astfel şi Samu ajunse la arest, într-a treia celulă.

Din acel moment am prins o adevărată pasiune pentru corespondenţă. Ca ancheta să nu devină cumva monotonă, unilaterală, m-am gîndit la o nouă modalitate de a o colora. Studiind scrisul soţiei anchetatului, din cererile pe care mi le adresa cu ocazia predării fiecărui pachet, imitînd literele cu înclinaţia în dreapta ale femeii, am strecurat în manşeta unei cămăşi, venite de la spălat o următoare epistolă : „BILA CE SA FACA CU ALEA ...” ?

Evident, nu aveam nici un fel de date despre acest infractor, dar cu o „cheie”, cum numim noi aceste artificii, nu se putea strica nimic. Dovada cea mai bună a constituit-o hîrtiuţa, răspunsul primit peste două zile : „SA LE IA DE LA SORA TA $1 SA LE DUCA ÎN BUCUREŞTI. ÎN OBOR LA TITI CHIORUL”.

Frumos se mai complica, mă gîndeam. Numai că hîrtia hoţului, după calculele mele, era pe terminate, aşa că i-am creat fericita ocazie să mai şterpelească două foi. După acest „succes” jubila. Era plin de sine, încerca chiar să mă

ironizeze. „Savuram” superioritatea lui. Nu mai tremura, nu transpira. îmi declară chiar că sînt foarte simpatic. El a mai fost cercetat de vreo şaptesprezece ori... şi condamnat, dar aşa anchetator simpatic încă nu a întilnit. Mă simţeam „flatai”, nu glumă.

Obişnuindu-mă cu această anchetă „prin corespondenţă,” în numele hoţului am tot scris şi primit răspunsuri. Şi corespondenţa a continuat încă două luni. Consecinţa ? Am reuşit să arestez un grup de infractori şi să intru în posesia bunurilor furate.

Totuşi, am două scrisori, una primită şi alta expediată de mine, pe care doresc să vi le mai prezint.

Cea primită sună astfel : „CĂPITANUL E CAM AGEAMIU. L-AM DUS CU PREŞUL. IN CURÎND TREBUIE SA MA PUNĂ ÎN LIBERTATE. AI FOST FATA DEŞTEAPTĂ. BRAVO”.

Primind aceste rînduri, nu m-am putut abţine să nu răspund, pe aceeaşi cale : manşeta. Conţinutul : „AŞI ! DA-TE PE BRAZDA. AGEAMIUL TE-A FENTAT. MIINE ÎNCEP CONFRUNTĂRILE. PIPI, BILA, GYUSI ŞI TOATA GAŞCA E ARESTATA. CORESPONDENTA E LA DOSAR. MAI AI O JUMĂTATE DE* COALA. CAUTA-I O ALTA ÎNTREBUINŢARE ALTFEL SE CONFISCA. REGULAMENTUL NU ADMITE HIRTIA JOS.”

Mă simt însă nedreptăţit de soartă. N-am putut vedea figura reţinutului meu la citirea acestei ultime scrisori. Aşa sînt eu ghinionist totdeauna. Ce-i mai amuzant îmi scapă.

O POVESTE ADEVARATA CU NIŞTE STOFE

Din vitrina feeric luminată a magazinului „Eleganţa”, două manechine, cu ochi albaştri, priveau forfota străzii. Veştmîntul lor din lame avea sclipiri brillantine. în jur, un adevărat paradis textil : stofe, mătăsuri, ţesături din fibre sintetice, în culori sobre şi pastel.

După un timp, ora înaintată şi ploaia alungă trecătorii care se înghesuiau în faţa vitrinei. Cele două manechine insă continuau să zîmbească imperturbabil.

Curînd strada deveni, într-adevăr, pustie.

... Deodată, apăru o siluetă. O umbră, un om ieşit din noapte, conturat de lumina albă, fluorescentă. Un timp privi cele două siluete zîmbitoare din vitrină. Apoi, se duse la uşa magazinului. Acolo zăbovi un timp.

A doua zi, responsabilul constată lipsa lacătului şi dădu „alarma” chemînd miliţia.

Urmă un lucru îndeobşte ştiut : cercetarea locului faptei.

Magnetul a reuşit să adune cîteva resturi de pilitură lîngă intrare. în interior, nimic deosebit. Nu se mişcase nimic. S-a dispus imediat inventarierea. Cel mai bun revizor

contabil conducea această operaţiune, care, în final, trebuia să desprindă din labirintul mărfurilor şi al cifrelor „MINUSUL”.

Spre seară veni surpriza : nu lipsea nimic, dar absolut nimic !

— Imposibil, ii spun revizorului.

— îmi pare rău. Cred că nu vă îndoiţi de mine.

— Nu, nici nu mă gîndesc la aşa ceva, dai- să nu se fi strecurat o greşeală.

— Nici una. Am revăzut cifrele.

- Şi?

— Nimic.

După despărţirea mea de revizor, în timp ce roteam volanul gonind spre birou, căutam să pătrund sensul celor petrecute. Să fi fost mărfuri în plus ? Sau hoţul nu a reuşit să-şi realizeze intenţiile intervenind ceva din afară, care-i strică planurile. O tentativă imperfectă ? Cine ştie ? Nici lacătul nu s-a găsit. Hoţul lucrase „curat”.

Am ajuns acasă tîrziu şi nervos. Ziua mi-a furnizat nenumărate întrebări, la care n-am găsit nici un răspuns logic. A doua zi, urma să discut cu vînzătorii.

Dimineaţa, în anticamera biroului, mă aştepta personalul magazinului, compus din trei salariaţi. Un bărbat mai în vîrstă, care lucra în comerţ de 20 de ani, soţia unui ospătar şi o fetişcană. Nici unul n-a prezentat elemente noi anchetei. Fetei i-am pus problema existenţei unor mărfuri în plus.

— Nu se poate !

— Cum sînteţi organizaţi ?

— Fiecare din noi avem în primire cîte un raion cu gestiune independentă. Eu am

mătăsurile, tovarăşa Matei albiturile, iar tovarăşul Ernst, stofele.

Fata mă privea cu nişte ochi mari, dojenitori, frumoşi. La plecare i-am strîns mîna, rugînd-o să nu interpreteze altcum discuţia avută. Răspunsul a fost un zîmbet cuceritor, în care-şi dezveli toată dantura sclipitoare.

Ce surpriză ne mai rezervă .şi acest magazin ?

Telefonul întrerupse reflexiile mele :

— Tovarăşe căpitan, veni de la celălalt capăt al firului, sînt locotenentul Minea. în Piaţa Rosetti un nou magazin spart. Modul de operare, ca la celălalt.

— Vin imediat. Ai grijă să nu se mişte nimic din loc.

— Am înţeles. Vă aşteptăm.

Imaginaţi-vă un stup din sticlă, cu mozaic pe jos, plin de mărfuri frumoase. Acelaşi lacăt lipsă şi pilitură în faţa uşii. Urmă inventarierea şi... iar nimic, nici un fel de lipsă ! Pentru a avea certitudinea că nu s-a greşit am solicitat repetarea inventarierii. Fără succes însă.

A treia noapte urmă alt magazin şi aşa mai departe pînă la şapte.

Să nu credeţi că n-am instruit paza, după prima surpriză. Itinerarele s-au schimbat, am fixat patrule, umblam toţi zi şi noapte, dar fără succes. Mă simţeam jignit. Cineva îşi bătea joc, tăia lacătele magazinelor textile şi nu fura nimic ...

O fi poate un bolnav psihic ? Această ipoteză nu-mi surîdea. Mi se părea absurdă. Totuşi... Şi atunci m-am gîndit să pornesc cercetările de la coadă la cap. Uneori, e adevărat, mai rar, trebuie

procedat şi aşa. Opinia mea era că aveam de-a face cu un nou mod de operare, poate foarte ingenios, practicat de un hoţ inteligent, rafinat. N-am acceptat nicidecum ideea îmbrăţişată de unii că e vorba doar de farsele unui răufăcător. Cei certaţi cu legea nu prea fac nimic fără folos.

Tot efectivul de ofiţeri frecventa de două zile pieţele, talciocul, gara, croitoriile, în dorinţa, chipurile, de a cumpăra ocazional stole, mătăsuri, albituri . . .

Spre seară, căpitanul Cerna veni cu trei metri de stofă, achiziţionată de la un infractor, care nu-l cunoştea pe ofiţer, la preţul de 150 de lei. Preţul real al mărfii : 400 lei.

Simplu şi sigur, ca şi în calculele matematice,-am efectuat o percheziţie domiciliară infractorului Oprea Tuţu, zis „Fane Ciungu”. Magazia de lemne a acestuia adăposteşte un veritabil depozit de stofe. Era cert că le-a furat, dar de ce nu lipsea nimic din magazine ?

— Fane, te-ai turnat. Eşti de acord ?

— Turnat, domn’ căpitan. Dar marc păcat. Cu „treaba” asta puteam să am zile. Nu mă reclama nimeni.

Hoţul se scărpina în ceafă şi continuă : ultima condamnare mi-am ispăşit-o la Văcăreşti. Am fost în celulă cu un „economist”. Era deştept... Dar nu vă spun . ..

— Nu-i nevoie, Fane. Stofele tale vorbesc.

Depozitul lui era format din zeci de cupoane de stofă, dar numai cîte trei metri din fiecare sortiment şi culoare.

— Asta e, stofele 1 Parcă . . . aveţi dreptate ...

— Fane, uite că nici „treaba” asta n-a rezistat, deşi ideea nu e rea . . . Dar ai avut tu atîta răbdare, să tai din fiecare val de stofă doar cîte trei metri ? !

— Am avut, domn’ căpitan, recunoscu Fane ... Trebuia să am ! Mi-a spus mie „economistul” : „Fane, fii deştept, fură stofă din val... da’ numai 3 metri, nu te calici ...” Ştiţi, cam atîta rămîne în plus vînzătorilor. Oamenii nu ştiu că pentru defecte au dreptul la cîţiva centimetri în plus ... Şi, apoi, mai întind şi ei stofa, că doar n-o fi foc !

— Acum ştii ce urmează ?

— Ştiu, domn’ căpitan. Beciul şi expertizele alea „merceologice”, sau cum le spuneţi dumneavoastră .. .

După trimiterea lui Fane la arest, am dat telefon şefului biroului economic.

— Căpitane, hai la mine să-ţi spun o poveste frumoasă cu nişte stofe şi... cu nişte inventare care vor trebui făcute ...

ACŢIUNEA „RALU”

Afară soarele sclipea ademenitor. Era ora patru. Am ieşit din birou, bine dispus, cu intenţia de a merge acasă dar, în timp ce parcurgeam culoarul, spre a ajunge în curte, ofiţerul de serviciu mă strigă din cabina lui capitonată cu sticlă, gesticulînd cu ambele mîini :

— Nu plecaţi că avem ceva . ..

— Ce anume ?

— Un cetăţean vrea să reclame ceva. E-n sala de aşteptare. Am sunat în toate birourile, de sus, dar nu mai e nimeni. Ce să fac ?

— Condu-l în camera de anchete. O să stau de vorbă cu el.

Cînd ofiţerul de serviciu îl introduse pe cel ce căuta un „criminalist”, în sala de anchete, şi l-am privit, mi s-a părut că era o figură foarte cunoscută. Omul, după o scurtă ezitare, îmi întinse mina şi-mi zise cu o voce puţin emoţionată :

— Mă numesc Sachelaride Marius.

— Căpitanul Cerna, m-am prezentat la rîndul meu. Cu cc vă pot fi de folos, domnule Sachelaride ?

— Pentru început, cu un sfat.

— Vă stau la dispoziţie.

— Trebuie să vă spun că pînă aproape de dumneavoastră, mi s-a părut că sînt urmărit. Dar am luat anumite măsuri ca să scap de urmăritor. Intrai în Palatul Dicasterial pe o poartă şi ieşii pe alta.

— Hm. Dacă lucrurile stau aşa, aţi procedat bine. De unde însă . .. ideea ?

— Citesc romane poliţiste, domnule Cerna. Ele mă deconectează. Şi, vedeţi, mi-au fost de un real folos. Dar... nu vă stînjenesc cumva ? Aveţi ceva mai mult timp ? Povestea mea e ceva mai lungă şi. . .

— Deloc. Vă ascult. Sînt în afara orelor de serviciu, ca atare nu vă faceţi probleme.

— Bine. Mulţumesc. Deci, să intru în subiect. Numai să-mi adun gîndurile. în pauza care se aşternu, pentru cîteva secunde, l-am studiat mai cu atenţie pe interlocutorul meu şi am constatat cu plăcută surprindere că era extrem de îngrijit îmbrăcat, în genul omului care apreciază plăcerea de a simţi cum face corp comun cu sacoul, croit dintr-o stofă de cea mai bună calitate. Purta ochelari de vedere, cu rama de agat. Era tipul intelectualului meticulos cu sine însuşi ce uza de o gestică aparent studiată. Ceea ce m-a frapat la el era însă contrastul dintre stînjeneala lui, amestecată cu o uşoară notă de agitaţie, şi întreaga sa alură de om care ştie ce vrea.

în secundele de linişte şi el mă privea cercetător, ca şi cum m-ar fi cîntărit – un gen de test vizual, – apoi continuă :

— Sînt om de ştiinţă, cercetător, şi am fost delegat ca să lucrez cîteva săptămîni alături de un colectiv din oraşul dumneavoastră. Ne ocupăm de

un lucru foarte important. Mai mult nu sînt autorizat să vă spun.

— Vă înţeleg. Trecem peste acest detaliu.

— Mulţumesc. Să revin la ale mele. Ştiţi, sînt unele momente din viaţa unui om de care nu-i face plăcere să-şi amintească. Fiecare dintre noi sîntem un conglomerat de calităţi şi defecte. La unii dominanta o deţin carenţele. îi condamnăm, îi reprobăm, căutăm să-i reintegrăm. La alţii ... Eu am căutat totdeauna să mă situez de această parte a barei. Să muncesc, să creez ceva. Şi, deodată, brusc, am fost zguduit de un coşmar.

— Unde ? Cînd ? am devenit circumspect.

— Aici. în oraşul dumneavoastră, ieri.

— Adică ? ! Fiţi mai explicit.

— înainte de a intra în detalii vreau să vă asigur că nu sînt nevropat. în fişa mea genetică scrie cu majuscule „LUCID". N-am suferit în viaţa mea cu nervii, nu am avut nicicînd halucinaţii vizuale sau auditive de ordin patologic, nici din curiozitate nu m-am delectat cu stupefiante. Să revin la coşmar. Noţiunea o voi păstra cu stoicism fiindcă defineşte cel mai bine, cel mai fidel, ipostaza mea psihică. Ieri am sosit cu avionul de unsprezece. La aeroport m-a aşteptat profesorul Mariş, poate îl cunoaşteţi, cercetătorul. Am servit masa împreună iar pe la ora patru ne-am despărţit, urmînd ca azi să ne revedem la institut. După ce am trecut în revistă centrul m-am dus la hotel. Aveam o cameră rezervată de acelaşi Mariş. în faţa hotelului, spre uimirea mea, am fost acostat de o fetişcană atrăgătoare care mi se adresă cu o familiaritate puţin obişnuită : domnul profesor Sachelaride ? ! Vai, ce surpriză plăcută 1 Eu sînt... dar de unde mă cunoşti matale ? am între- bat-o. De la televizor, îmi replică cu o naturaleţe care elimina orice bănuială. Ţin să vă precizez că în anii tre- cuţi am ţinut un ciclu de prelegeri dc genetică la televiziune. Şi, încă ceva. Nu sînt şi nici nu am fost în viaţă vreun crai. Din contră. Femeile mi-au apărut întotdeauna ca nişte fiinţe complicate, necunoscute.

— Cum arăta fata ? am devenit curios.

— Era şatenă sau, mai repede, roşcată, cu un mers sfidător, de felină. De cum am văzut-o, în sinea mea am şi etichetat-o, cu o luciditate răutăcioasă, declarîn- du-mi că „şi în picătura de apă continuă să trăiască lumea ciudată a mării," opinie care, fireşte, condensa poziţia celui care este convins că niciodată nu o va cunoaşte pe Venus de Millo decît ca pe o statuie din marmură sau o fermecătoare muritoare ce aparţine altuia. Asta şi datorită faptului că nu am timp. Vă plictisesc ?

— Defel. Vă ascult cu mare atenţie.

— După ce îmi înşiră o mulţime de banalităţi, zise că se numeşte Ralu. Prin naturaleţea ei copilăroasă a reuşit să tulbure în mine un anumit echilibru pe care îl dobindisem în cursul anilor de muncă asiduă. În fine, mă întrebă unde sînt cazat şi i-am spus că la camera 208. A fiind acest detaliu, în fugă îmi spuse că după ora douăzeci mă vizitează, exprimîndu-şi interesul faţă de problema genelor sau aşa ceva. Abia sus, în cameră, mi-am dat seama că nici nu-mi ceruse consimţămîntul spre a mă vizita. Dar credeam că totul a fost un moft de studentă din anul întîi şi nu o s-o mai revăd niciodată. Numai că m-am înşelat. După ora opt cineva bătu discret în uşa camerei mele. Tocmai mă delectam cu citirea unei reviste de specialitate, cumpărate în urmă cu o săptămînă la Paris. Am abandonat revista şi am deschis uşa. În prag era . . . Ralu, extrem de cochet îmbrăcată, cu un zîmbet cuceritor şi o alură de copil alintat.

Sesizînd uimirea mea rîse cu poftă, inundînd încăperea cu clinchetul vocii sale cristaline. Intră puţin stînjenită, dar repede îşi regăsi cadenţa şi se aşează pe studio dezvelindu-şi genunchii. Dialogul demara destul de greu. Am întrebat-o cu ce se ocupă şi-ini spuse că vrea să dea admitere, în vară, la Facultatea de medicină. Acesta nu era un răspuns direct şi lăsa impresia că Ralu e fără ocupaţie. Iniţial m-a stînjenit acest gînd, dar pe parcurs, cînd începu să ciripească, degajînd o naivitate naturală, fără fard sau fond de ten cum se spune, m-am liniştit. îmi explică, într-un limbaj destul de sărăcuţ, că ar dori să lucreze într-un laborator de biologie şi am crezut că sînt pe fază, am dezlegat enigma interesului ei faţă de mine. Vrea un serviciu şi speră că voi mijloci angajarea ei etc, etc.

Mai tîrziu îmi istorisi o mulţime de fleacuri despre prietenele ei şi, într-un tîrziu, deodată, brusc îmi puse o întrebare frontală.

— Săptămîna trecută aţi fost în Occident ?

— Da.

întrebarea nu mi s-a părut nelalocul ei pentru moment. Nu mi-am pus problema că de unde ştie de fosta mea prezenţă în capitala unei ţări din Vest. Am presupus că s-a scris pe undeva despre simpozionul internaţional de genetică sau ... cine ştie. Nu mi-am bătut capul cu asemenea întrebări. Abia azi, analizînd dialogul avut cu ea, după această noapte îngrozitoare, mi-am dat seama că de prezenţa mea la simpozion nu s-a ştiut numai în cercurile ştiinţifice bine informate.

Apoi mă chestionă, alintîndu-se, jucîndu-se cu un ineluş, dacă mai am valută. Căutîndu-mă prin buzunare, în pardesiu am găsit cîţiva dolari.

Un rest rămas la Orly de la biletul de avion.

— Trebuie să decontaţi aceşti bani ? se interesă zîmbind.

— Cred că nu, i-am spus puţin iritat. De ce ?

— Fiindcă aş fi vrut să vă rog ceva, dar nu îndrăznesc.

— Ce anume ?

— Aş dori să-mi cumpăraţi un pachet de ţigări, de jos, de la bar.

— Fumezi ? am întrebat-o surprins.

— Cîteodată. Ştîu că nu e sănătos. Am citit şi recomandările dumneavoastră din nu ştiu ce revistă. Dar n-am voinţă. Ultimele cuvinte le rosti cu puţin patos şî extrase din gentuţa ei, garnisită cu perle, un pacheţel fistichiu, cartonat, din care scoase ultima ţigară.

Am coborît stînjenit la bar, întrebîndu-mă pe scări ce caută mucoasa asta alintată şi, poate, stricată la mine ? Ce vrea ? Sînt conştient de faptul că-s departe de Adonis. Atunci ? ? în hol mi-am amintit că mi-a rămas sus, în cameră, valiza şi servieta. Dar documentele privind cercetarea le predasem profesorului Mariş care le-a dus la Institut. Bănuind că Ralu ar putea să-mi umble printre acte, grăbit, am cumpărat ţigările şi am luat liftul ca să mă întorc în cameră. în lift, cu mine, s-a urcat un tînăr, căruia nu i-am dat nici o atenţie. Cînd am ajuns la nivelul etajului doi însă tînărul m-a lovit fulgerător în abdomen, cu dexteritate şi cu atîta putere încît îmi pieri glasul şi de durere m-am simţit paralizat. Mă prinse din cădere fulgerător şi mă azvîrli într-unul din cele două fotolii aflate în holul etajului doi. Apoi, dispăru. Am zăcut aşa, aproape inconştient, cîteva minute, pînă cînd

durerea mi se amelioră. Simţind că fulgerele din abdomen îmi permit să mă mişc, m-am tîrît pînă la uşa camerei mele. Am deschis uşa şi . .. a început coşmarul. Cel mai îngrozitor coşmar din viaţa mea. Ceva inimaginabil. în mijlocul încăperii zăcea Ralu, fiinţa aceea tî nării şi frumoasă, lividă, cu ochii puternic ieşiţi din orbite, ştrangulată cu propriul ei batic înflorat, pe care cu circa o oră în urmă îl admirasem atunci cînd în pragul uşii se conturase făptura ei plăcută. Faţa de masă era trasă, vaza pe jos, florile împrăştiate, valiza mea deschisă, un scaun căzut... O dezordine greu imaginabilă. Ea era culcată într-o poziţie contorsionată, cu capul aproape sub masă. înfiorător ! Tabloul care mi se contura în faţa ochilor atît de mult m-a impresionat incit am simţit cum se roteşte pămintul, cum obiectele prind a se mişca independent de mine şi de ea. Noi am rămas singurele două entităţi inerte, total statice, în rest totul se rotea intr-un joc macabru. A fost îngrozitor. Am închis uşa repede şi m-am grăbit spre recepţie. Doream să se anunţe autorităţile cum că la mine, în cameră, a fost ucisă o fată. Coborînd scările m-am oprit însă pentru o secundă. O singură secundă. Mi-am dat seama că vor urma cercetări, voi fi bănuit, chestionat, anchetat, vor afla colegii şi soţia că în camera mea ... şi multe alte gînduri sumbre m-au năpădit. Am avut un moment de slăbiciune de care mi-e jenă. Trecind repede peste această criză am coborît la recepţie şi l-am rugat pe unul din băieţii de serviciu să vină sus, cu mine. Nu i-am spus nimic pe parcurs. Am deschis agitat în faţa lui uşa camerei şi... am rămas din nou

stupefiat. în interior era o ordine desăvîrşită, nu tu cuvertura deranjată, nu scaunul, nu covorul, nu ţigările ce mi-au căzut din mînă . . . nimic. Repede m-am întors pe culoar ca să privesc tăbliţa de pe uşă. Era neîndoielnic camera mea. Pe tăbliţă se afla trecut : 208. Lingă studiou e ra valiza mea închisă şi pe valiză servieta. Băiatul do la recepţii» văzînd agitaţia mea mă privi îndelung, cercetător, aroi plecă nvdu- merit. Rămas singur m-am lungit pe studiou. mi-am strins timplele în palme şi am fosl tentat să cred că'lotul a fost o haluc inaţie bolnăvicioasă, un vis oribil. Dar, cînd mi-am ridicat capul şi am privit spre valiză, am zărit ceva care mi-a întărit convingerea că faptele s-au petrecut aievea. Din valiză îmi atîrna, pe jumătate, o cravată pe care o pusesem în dulap cînd am sosit. Cum a ajuns în valiză ? Nu-mi puteam explica. Şi încă ceva. Mi se schimbase prosopul. Am avut iniţial un prosop vernil care se metamorfozase într-unul roz bombon. Cum ? De ce ?

Iată pentru ce am venit la dumneavoastră. Ce mă sfătuiţi să fac ? ? ?

Povestea stranie a profesorului Sachelaride, pentru moment, mă descumpăni. Ca să nu-i trădez stupefacţia care mă prinse în mrejele sale m-am ridicat în picioare şi i-am propus să ne deplasăm la hotel.

Peste zece minute am intrat în somptuoasa clădire din centrul oraşului şi ne-am urcat la etajul doi unde pe culoarul din stînga a opta cameră era cea cu numărul 208. Camera se afla cam la mijlocul culoarului. Profesorul deschise uşa şi mă pofti să intru, adresîndu-mi cuvintele :

— Acesta e lăcaşul coşmarelor mele !

După ce s-a închis uşa am continuat dialogul :

— Unde era culcat cadavrul ?

— Aici, şi-mi arată covorul bordo din faţa studioului.

Am cercetat fiecare centimetru pătrat din covor, sperînd să găsesc ceva indicii, măcar nişte fire de păr blonde sau roşietice. Dar, degeaba am tot plimbat lupa do buzunar, nu era nimic pe jos.

— Fata a fumat cit a stat la dumneavoastră, după cite am reţinut.

— Da. Cînd am plecat din cameră şi-a aprins o ţigară. Mi-a şi spus că e ultima.

— Ce aţi mai sesizat la părăsirea camerei ?

— Să mă gîndesc. A mototolit pachetul din care a scos ultima ţigară.

— Şi ce a făcut cu pachetul mototolit ?

— Cred că l-a pus în scrumieră.

— Deci a pus mîna pe scrumieră ?

— Da.

— Cînd aţi revenit cu băiatul de la recepţie mai era ambalajul mototolit în scrumieră ?

— NU ! replică foarte hotărît profesorul. NU ERA ! ! Scrumiera era goală.

— Asta era scrumiera ? i-am întins obiectul acela de o formă ciudată dar armonioasă, care era plin de praf ca dovadă că nu s-a umblat cu el de cîteva zile.

— Asta-i scrumiera.

— Am să vă rog acum să recurgeţi la un mic efort de memorie. Cînd aţi intrat în cameră şi aţi găsit cadavrul unde era scrumiera ?

— Nu ştiu. Credeţi că prezintă aşa o

importanţă majoră treaba asta ?

— Absolut. Fiecare element este important.

— Nu, nu-mi amintesc.

— Să încercăm atunci atlfel. Ce era pe masă ?

— Nimic. Nici măcar vaza cu flori sintetice.

— Deci scrumiera nu era pe masă ?

— Cred ... că nu.

— Dar florile ?

— Nu vă înţeleg ?

— Cîte flori artificiale erau în vază ? Reţineţi cumva ?

— Da. Trei. O floare roşie şi două albastre.

— Mulţumesc. E perfect.

— De ce ?

— Priviţi vaza din cameră. Conţine două flori roşii şi una albastră.

— Să mă fi înşelat ? se întrebă nedumerit omul de ştiinţă.

— Nu cred, l-am consolat. Aveţi o memorie bună, exersată. Mie totul mi se leagă perfect. Mai puţin un aspect.

— Care anume ?

— Nu pricep de ce aţi venit să căutaţi un criminalist abia azi, la ora 16, cînd, după cîte înţeleg, toată povestea s-a derulat ieri pe la ora douăzeci sau douăzeci şi ceva ?

— Domnule Cerna, cum să vă spun, cînd am revenit în cameră am suferit un mic şoc nervos şi am adormit.

— Cînd v-aţi trezit ?

— Pe la ora 15.

— N-aţi dormit prea mult ?

— Ba da.

— Ce aţi mai făcut în seara precedentă ?

— Nimic.

— înainte de a vă culca nu aţi mîncat, nu aţi băut nimic ?

— Un singur pahar cu apă.

— De la robinet ?

— Nu. Din cană.

— Atunci cana o reţinem pentru examenul de laborator. Cred că aţi fost adormit.

— E posibil aşa ceva ? se frămîntă Sachelaride.

— După toate aparenţele da. V-a căutat cineva în cursul dimineţii ?

— Profesorul Maris. A dat telefon.

- Şi?

— Centralista i-a spus că nu răspunde nimeni, cel cazat la 208 e plecat în oraş.

— Acum cîteva lucruri încă despre Ralu vă rog.

— Cu plăcere.

— Ce aţi sesizat deosebit la ea ?

— Nimic, afară de faptul că a fost frumoasă, agreabilă, avea ochi mari, albaştri şi o atitudine cam infantilă.

— Adică.

— Părea prostuţă, naivă.

— Credeţi ? Una prostuţă nu ştiu dacă vă trimitea după ţigări ca să vă poată umbla prin servietă sau valiză.

— A umblat prin servieta mea ?

— Încă nu ştiu dar presupun că şi-a băgat năsucul în hirtiile dumneavoastră. O să fie greu să selectez urmele papilare de pe valiză şi servietă . . .

Am luat în studiu servieta şi valiza profesorului. Găsind o mare aglomeraţie de amprente în interior m-am dus la maşină, am scos trusa criminalistică şi, înarmat astfel, am continuat lucrul. La poartă le-am spus băieţilor că îmi place camera pe care mi-au repartizat-o iar ei au înţeles despre ce este vorba. Cu ajuto-

rul pensulei magnetice am reuşit să scot din anonimat cam douăzeci de urme digitale bune, folosibile. După ce le-am fotografiat am pus mina pe telefon şi l-am sunat acasă pe căpitanul Ştefănescu, colegul meu. Mi-a răspuns fiul său în vîrstă de cinci sau şase ani.

— Dă-mi-l pe tăticu, Radule, l-am rugat.

— Pe tăticu ?

— întocmai, Răducule.

Apoi am auzit cum Răducu îl strigă pe Ştefănescu, tare, cit îl ţine gura, cu receptorul lăsat la ureche : „Tă-

ticule, ce să spun ? Eşti acasă sau nu ? Mi-ai promis că mergem la tobogan”. Am rîs cu un iz amar auzindu-1. Săracul copil ! Peste cîteva secunde Ştefănescu se prezentă la aparat şi l-am rugat să vină pînă la hotel. Să se strecoare pînă sus, la 208, în mod discret. Pînă la venirea lui am căutat să perseverez în căutarea urmelor.

Peste o jumătate de ceas căpitanul meu intră în cameră şi după ce i l-am prezentat pe profesor, mă întrebă cu ce să înceapă. Ştiind că Ştefănescu are un fler excepţional, i-am spus :

— Discret, vezi dacă ne urmăreşte cineva. Apoi, stabileşte-mi cine a ocupat ieri camera 207 şi 209.

După plecarea ofiţerului am sunat recepţia şi m-ain interesat de soarta celor două camere alăturate. Din fericire nu erau închiriate încă, aşa că le puteam vedea imediat. Spre a nu-l trambala pe Sachelaride după mine l-am rugat să se aşeze la masă şi să scrie, să-mi pună pe hirtie toată povestea cu RALU. înainte de a începe să redacteze declaraţia l-am ampretat spre a-i putea elimina degetele din rîndul amprentelor relevate în interiorul servietei sale. Apoi, discret, am trecut în camera 207. Primul drum l-am făcut la coşul de gunoi din anticameră. în coş zăcea o hîrtie mototolită, un ambalaj de ţigări. Pe ambalaj, fără dificultăţi, am deosebit mai multe amprente. Intrînd în camera care era identică cu cea alăturată, adică avea un hol, o baie, un dulap îngropat în perete, un studiou, o masă, două scaune, etc., etc. am privit vaza de pe masă. În vază erau trei flori din material plastic : o floare roşie şi două albastre . . . Ceva mai multă bătaie de cap mi-a pricinuit covorul din faţa studioului pînă cînd am reuşit, cu o pensetă, să culeg cîteva fire de păr din ţesătura ei aspră. N-am neglijat nici scrumiera găsită lingă telefon. Cristalul strălucitor păstra pe el cîteva

amprente bune. Şi pe vază mi s-au conturat urmele unor degete. Marea surpriză mi-a furnizat-o lotuşi covorul. Am găsit un fragment de nasture, mai precis o jumătate dintr-un năsturel, în genul celor care se coase pe mîneca sacourilor bărbăteşti. O comoară, nu alta 1 Nasturele reprezenta ceva mai puţin de o jumătate, ruptura fiind în lungul unui rînd de orificii. Deci, avem toate şansele ca cealaltă jumătate să fi rămas pe mîneca sacoului criminalului. în baie am găsit şi prosopul vernil !

Deşi trecu mai mult de o jumătate de oră, Ştefă- nescu nu mai reveni. M-am dus la recepţie nemulţumit de încetineala cu care se mişcă dar, acolo, băiatul de serviciu îmi spuse că a plecat. N-a apucat decît să-i facă un semn discret, dîndu-i de înţeles că va da un telefon. Asta-i bună, mi-am zis ! Căpitanul a găsit ceva 1 Poate un suspect...

M-am întors la etajul doi, îngrijorat de soarta colegului meu, cu aerul cel mai firesc al omului cazat în hotel. Neavînd ce face am luat în studiu, de aşa manieră ca să nu fiu văzut de cineva, coşurile de gunoi aflate Ia nivelul etajului doi. Cu toată precauţia mea am fost prins în flagrant de femeia care făcea curăţenie. Ea mă examină de sus pînă jos, bănuitoare. Mulţumită de exteriorul meu probabil, mă îndrumă să caut la ea în ladă dacă am pierdut ceva, acolo e tot gunoiul adunat în cursul zilei. I-am mulţumit şi m-am apucat să triez conţinutul lăzii. Spre final perseverenţa mea se dovedi a fi utilă. Am găsit obiectul căutat. Era o tăbliţă din carton, cu inscripţia „208” care imita la perfecţie tăbliţele indicatoare ale camerelor hotelului. Jubilam ! Prezumţiile mele

s-au confirmat. Intr-adevăr, Ralu a fost primită de profesor în camera 207 fără să ştie, unde fusese cazat iniţial. Jocul s-a realizat simplu. S-a aşezat pe uşa cu numărul 207 tăbliţa găsită în gunoi cu inscripţia 208 şi Sachelaride s-a instalat liniştit acolo, convins fiind că e camera ce i se rezervase : „208‘*. Camera 207 însă a fost închiriată de răufăcători spre a-l avea la îndemînă pe profesor. În acest timp cea alăturată (208) era liberă. De ce ? Poate doreau să-i fure profesorului ceva documente, iar după furt să-l mute la 208 unde să se desfăşoare cercetările. Rezultatul ar fi fost spectacular : infracţiunea perfectă . . . fără urme ! Numai că RALU le-a încurcat planurile şi s-au simţit nevoiţi s-o elimine din cursă, cum se spune. Ea putea fi şi o rivală ! Iar după uciderba ei, urgent l-au mutat pe profesor în adevăratul 208. Operaţiunea s-a consumat aşa de repede încît cravata i-a fost aruncată în valiză, nu în dulap unde o lăsase în 207 şi nici prosopul nu i s-a schimbat. (Prosopul lui a rămas în 207).

După ce am dat această dezlegare probabilă enigmei, am continuat dialogul cu Sachelaride :

— Domnule profesor, sînteţi sigur că a murit RALU?

— Ştiu eu ce să mai cred ?

— Aţi pus mîna pe ea ? I-aţi luat pulsul ?

— Nu. Dar judecind după poziţie, după ochii ei sticloşi, mai mult ca sigur că era moartă. Eu vă vorbesc în calitate de specialist acum.

Din aceste argumentări profesorul a fost oprit de telefonul care sună strident. Sachelaride ridică receptorul, spuse de cîteva ori da, şi mi-l întinse. La celălalt capăt era Ştefănescu.

-— Te ascult. Unde eşti ? l-am chestionat.

— La braserie. Am nevoie de ajutoare. Urmăresc un tînăr care mi s-a părut suspect. S-a schimbat cu unul înalt, blond, atletic, în hotel, conducîndu-l şi sus la 208, inidcîndu-i discret camera, ca şi cum i-ar fi spus că acolo e cel cu pricina. Blondul i> rămas jos, în holul mare, la o masă pc stingă. Sînleţi urmăriţi. Vodcii ic faceţi. Eu mă ţin după asta. Vreau să vad cc hram poartă.

— Bine, mersi. îţi trimit imediat ajutoare. Peste cîteva minute ai doi oameni la braserie.

L-am sunat pe ofiţerul de serviciu şi i-am cerut să trimită doi subolitcri civili la braserie unde să ia legătura cu Ştefănescu şi să rămînă la dispoziţia lui. La terminare am ieşit pc culoar şi am aşezat pseudo-lăbliţa cu 208 pe uşa camerei 207. După această manevră l-am invitat pe Sachelaride pină la lift. în prealabil, fireşte, m-am convins că nu ne urmăreşte nimeni. De la lift ne-am întors, cu paşi domoli, discutînd pe culoar spre extremitatea ei opusă. Cînd Sachelaride ajunse la primul 208, care de fapt era 207, deschise uşa şi intră liniştit. Privi interiorul şi brusc făcu o piruetă întoreîn- du-se spre mine, îngînînd :

— Sînt două albastre şi una roşie ! 1 !

— întocmai. Asta doream- să observaţi şi dumneavoastră. Va trebui într-un viitor apropiat să fiţi martor şi ca atare era necesar să sesizaţi acest detaliu, pe lingă altele. Priviţi şi prosopul !

După aceste constatări Sachelaride părăsi brusc camera şi se duse la uşa de alături. Privi agitat tăbliţa şi exclamă : „ambele-s 208 !”

Am desfăcut tăbliţa de pe uşa alăturată care

ascundea adevărata sa identitate şi am intrat amîndoi în realul 208. Ajunşi în interior profesorul electrizat exclamă :

— înţeleg totul 1 Cred că aţi avut dreptate în legătură cu Ralu. A avut numai ochii inocenţi . . .

Nu am răspuns imediat profesorului ci l-am lăsat pe el să continue dialogul :

— Fetiţa naivă a jucat o carte mare ! Mult prea marc pentru ea. Dar nu ştiu ce a vrut ? Ce a urmărit ?

— Activitatea dumneavoastră ştiinţifică, am replicat simplu.

— Se poate, reveni Sachelaride îngîndurat. Se prea poate. Şi, ce-i de făcut acum 7

— Nimic deosebit. Veţi continua jocul.

— Cum ?

— Vă veţi comporta ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Nu aţi anunţat autorităţile, şi pace. Totul vi s-a părut o halucinaţie vizuală. Comportarea dumneavoastră nu trebuie prin nimic să trădeze că aţi deschis uşa de la 207 intr-un moment cînd, din grabă, răufăcătorii n-au luat jos tăbliţa care ascundea enigma întregii situaţii. Li s-ar putea şi lor imputa de către cei interesaţi, poate de unul care ii finanţează, această omisiune gravă şi... aţi putea suferi şi dumneavoastră. Aţi revenit prea repede în cameră seara trecută, cu toată lovitura primită în plex, şi ci n-au apucat să vă mute bunurile în încăperea alăturată, nici să îndepărteze tăbliţa buclucaşă. Cînd v-aţi urcat cu recepţionerul în schimb, aceste neajunsuri au fost eliminate şi v-aţi instalat în adevărata cameră 208. Fireşte, crima s-a consumat la 207. Eu am adunat

suficiente probe care atestă acest fapt.

— Totul pare un vis urît ! Şi, după o clipă : o să reuşesc eu să joc teatru ?

— Trebuie. Numai astfel ne ajutaţi.

— Cum să mă comport ?

— Cît mai firesc. Aveţi un anumit program de lucru ? Eventual, unele deprinderi, obiceiuri ?

— Cred că da. Fiecare îşi arc independenţa, personalitatea lui, la care cu adaug pasiunea pentru inu- zică lui Beethoven. 11 ascult zilnic. Este tonicul meu. Apoi, îmi schimb zilnic cravata ...

— Să nu renunţaţi la aceste obiceiuri. Ce faceţi în seara asta ?

— Nu ştiu. N-am nimic precis.

— Veţi face o vizită domnului profesor Mariş. Dîn- sul, probabil, vă aşteaptă. îi spuneţi că aţi avut o indispoziţie . . .

— Şi dumneavoastră ?

— Eu vă voi urmări. Şi vă rog să nu plecaţi de la Mariş pînă la ora zece.

— De ce mă urmăriţi ?

— Ca să văd cine îmi este rivalul, cine vă mai urmăreşte.

— Credeţi că prezint o asemenea importanţă ? Aşa un interes ?

— Nu cred, ştiu. M-a anunţat Ştefănescu că jos, în hol, ne aşteaptă un tînăr, cu părul spălăcit care se plictiseşte de moarte.

— Deci plecăm ?

— Da. Firește, nu împreună. Eu plec acum iar dumneavoastră peste zece minute. Am nevoie de acest avans ca să las trusa criminalistică şi cana de apă în maşină.

— Şi urmele ?

— Sînt toate fotografiate şi ridicate cu

peliculă de foliu.

După zece minute Sachelaride părăsi hotelul, urmat îndeaproape de tînărul meu plictisit. S-a parcurs centrul, am intrat într-o străduţă cu vile şi la numărul 11 Sachelaride intră pe poartă. Era vila profesorului Mariş. Amicul meu, cu părul spălăcit, rămase proptit de un gard, privind blazat la trecători. Din strada cu vile am plecat înapoi la hotel ştiind că am la dispoziţie vreo trei ore pînă la 22 cînd revine Sachelaride. în acest timp trebuia căutat cadavrul, identificate persoanele care au închiriat în ziua precedentă camera 207, văzut cine sînt tinerii, dacă e posibil. Pînă în prezent au apărut trei în atenţia noastră : cel care îl lovise pe Sachelaride în plex, lunganul meu blond din strada cu vile şi cel urmărit de Ştefănescu.

Tn camera 207 cu o zi în urmă fusese cazat un oarecare Aron Horovitz din Arad. Datele lui de identificare le-am comunicat de la recepţie ofiţerului de serviciu cu rugămintea să ceară imediat verificarea lui la Arad. Rezultatul să ne fie comunicat încă în cursul nopţii.

Am părăsit recepţia cu intenţia de a intra la barul de zi. La bar în jurul meu roiau nişte tineri şi tinere care nu inspirau încredere. Fetele erau fardate strident, îmbrăcate fistichiu, cu nişte fustiţe de o palmă şi manevrau ţigările, paharele de coniac cu o dexteritate uimitoare pentru vîrsta lor. O muzică clocotitoare încingea atmosfera leneşă, îmbibată cu arome rafinate de alcooluri, cafea şi ţigări. Pereţii zugrăviţi într-un roşu de Pompei erau ornaţi cu figurine de fier forjat, o ţesătură de arabescuri ce dovedeau uri gust îndoielnic şi cîteva lămpi de serie care, prin

abajurele lor cilindrice, din metal arămiu, filtrau lumina strecurînd-o prin cîteva orificii.

Am cerut o cafea. Mi-a fost servită cu eleganţă, pe o tavă, cu un pahar de apă alături în care pluteau bul- găruşe de gheaţă. Serviciul recompensa neplăcerea de ordin estetic pe care o pricinuia fierăria masivă de pe pereţi. Mesele joase, lăcuite în carouri roşii şi negre, aveau darul de a-l reanima pe cel care, intrînd, avea impresia penibilă că a nimerit într-o tavernă îmbîcsită.

Cînd să plătesc l-am întrebat pe ospătarul Mircea ce ştie de lunganul meu, dacă îl cunoaşte. Băiatul dădu afirmativ din cap şi-mi spuse că e „Guriţă", un bişniţar plin de bani care trăieşte din afaceri valutare.

— E clientul vostru ? am perseverat.

— Şi al nostru. Uneori dispare timp de citeva săptămîni. Mai ales vara. Se duce pe litoral. Umblă şi în Bucureşti.

— Are vreo prietenă ?

— Da. îl văd mereu cu Lili.

— Ea unde este ?

— La „Venus” lucrează ca ospătară.

După părăsirea barului am dat un telefon locotenentului Gherasim rugîndu-l să vină pînă la hotel. Apoi am continuat să studiez culoarele, iluminatorul, pereţii din spate, acoperişul vecin, podul. Căutam să descopăr pe unde a putut fi scos un cadavru din hotel şi cum. Treaba nu era deloc uşoară.

Gherasim sosi destul de repede. De cum ajunse mă privi bănuitor şi surise cu înţelesuri cînd i-am cerut să efectuăm un studiu

criminalistic după metoda „judecăţii anonimului”. Conform acestei metode se uzează de serviciile unei persoane care nu ştie nimic despre o anumită faptă, deci nu este influenţat de detalii sau circumstanţe. Acestui semiexpert i se cere să se substituie imaginar răufăcătorului şi să relateze cum ar acţiona. Aşa, teoretic greu se pot imagina avantajele metodei, dar în practică ele sînt deosebite. Gherasim era omul ideal spre a fi elementul chestionat întrucît eram sigur că nu crede o iotă despre posibilitatea consumării unei crime în hotel. Mai ales că în cursul zilei nu auzise nimic. Aşa că l-am asediat frontal :

— Gherasime, ciacă ai ii ucis o femeie, în scara precedentă, să zicem în camera 207, unde ai fi ascuns cadavrul?

Ofiţerul mă privi derutat. Mintea lui ascuţită lucra cu febrilitate.

— La ce oră doriţi să mă imaginez drept criminal ?

— Să zicem, seara la 21 sau 22.

— Cred că aş ascunde cadavrul în iluminator pînă se calmează spiritele.

— Apoi ?

— M-aş folosi de cîteva cearceafuri spre a coborî cadavrul pe acoperişul clădirii alăturate care este cu un etaj sub noi.

— Perfect. Şi ?

— Aş mai avea nevoie de un complice. În doi am escalada acoperişul clădirii.

— Iar de acolo ?

— Pe scara metalică, de pompieri, jos, în curtea cu garaje. Toată zona nu este iluminată. Priviţi.

— Perfect. Iar finalul ?

— Din curte se poate sări gardul în stradă. Gardul e masiv, din cărămidă, rezistă. Am aşeza pe gard cadavrul.

— Şi de acolo ?

— Aici criminalii au nevoie de un autoturism în portbagajul căruia se poate adăposti pentru moment. Maşina trebuie împinsă pînă la perete. Manevra durează cîteva secunde.

— întocmai. Concluzia e bună. E nevoie de doi oameni. Cred că şi traseul e cel real. Mulţumesc. Exerciţiul s-a terminat. Te felicit.

— Şi chiar e vorba de o crimă ?

— Da.

— Iar pe mine mă lăsaţi să joc remy acasă cînd aici fierbe lumea de atîta treabă ? !

— Nu te impancieta. Ce-i al tău e pus deoparte. Hai la recepţie.

Era ora cînd băieţii de la recepţie se schimbau. Ca să nu pierdem timpul, am intrat direct în subiect adre- sîndu-mă celui care preda ştafeta :

— Spune, te rog, cine a împins în seara trecută un autoturism în spatele hotelului, pînă pe la gardul garajelor.

— Nişte beţivi. Reţin că erau doi tineri băuţi care au ieşit din bar.

— Care e maşina împinsă ?

— Autoturismul acela nenorocit, hîrbul abandonat care stă de vreo două luni la parcare.

— Maşina de lîngă bordură ?

— Da, tovarăşe căpitan.

— Reţii pînă unde au împins-o ?

— Pînă lîngă zidul lateral. Dar, dimineaţa am văzut că rabla a apărut din nou la parcare.

— De ce au împins maşina ? se amestecă şi

Ghe- rasim în vorbă.

— Au vrut s-o pornească, spuse cu toată hotărîrea recepţionerul.

I-am mulţumit băiatului de la recepţie pentru informaţiile furnizate şi ne-am continuat munca. Am dat un nou telefon ofiţerului de serviciu cerîndu-i să verifice cînd a intrat în ţară autoturismul cu numărul... ce se afla abandonat în faţa hotelului şi să ne trimită cîinele specializat în depistarea cadavrelor.

înainte de ora 22, în preajma hotelului, îşi făcu apariţia un civil cu un cîine lup care se plimbă agale în dreptul tuturor maşinilor parcate. Lupul cu priviri inteligente se opri în dreptul ultimului autoturism, adulmecă îndelung portbagajul şi se enervă vizibil. Era gata, gata să latre, manifestîndu-şi profunda supărare printr-o vehementă mişcare a cozii şi un scrîşnet al dinţilor săi sănătoşi. Dar civilul îl struni şi dispăru cu frumosul animal. Era clar. în portbagaj lupul a simţit ceva. Deci, cadavrul putea fi în maşină. Dar ce destinaţie i-au hărăzit oare ?

L-am lăsat pe Gherasim să păzească maşina şi am fugit să-l iau în primire pe Sachelaride imediat ce mi-am consultat ceasul. Lunganul meu tot rezema zidul numărînd stelele. La consumarea sfertului academic Sachelaride ieşi din vilă şi o porni agale spre hotel. Omul meu se ţinea în urma lui la cîţiva metri. După 22,30 ambii au intrat în hotelul inundat de lumini.

În faţă mă aştepta Gherasim. Se strecură lingă mine şi îmi şopti că a vorbit cu ofiţerul de serviciu.

— Şi ? Ce se aude ?

— S-a primit rezultatul de la Arad.

— Aşa repede ?

— Aşa. Buletinul cu care s-a cazat ăla la 207 e furat. Aron a reclamat cu o săptămînă în urmă că i s-au furat toate actele. E om cinstit, ceva vopsitor ...

— Altceva ?

— Linişte.

— Atunci ştii ce ? Fugi cu maşina pînă la medicul legist de serviciu şi roagă-l să facă analiza cristalelor pe care le va găsi pe pereţii cănii de apă din trusa criminalistică. Bănuiesc că va găsi un somnifer.

— Să aştept rezultatul ?

— Nu. Vino înapoi. Poate va binevoi cineva să ia rabla aceea de maşină.

Treptat se aşternu liniştea nopţii. Vîntul din Nord aglomerâ deasupra oraşului nori fumurii, de forme ciudate, care se plimbau alene între coşurile majestuoase ale fabricilor.

Ploaia începu să biciuie fără milă pavajul pe care-l transformă într-o oglindă cenuşie ce multiplica la lumina tuburilor de neon, în mod fantastic pomii, trans- formîndu-i în veritabili giganţi. Şi circulaţia vehiculelor scăzu lăsînd loc unei linişti stranii în care doar susurul apelor scurse din burlane se auzea.

Ultimii pietoni grăbiţi, acoperiţi de umbrele, au fost cei care au ieşit de la cinematograf la ora 23.

în jurul orei 24, pe cînd dormitam în maşină cu schimbul (o oră eu, o oră Gherasim) o umbră, o siluetă neagră se apropie de rabla părăsită la parcare. Studie îndelung maşina şi aprinse o brichetă. La acest semnal alte două siluete ieşiră

din noapte, urmărite îndeaproape de cineva. I-am dat un ghiont lui Gherasim care deschise ochii şi murmură : ăla mai îndepărtat e Ştefănescu. Să fiu al naibii de nu este dînsul. Cei trei s-au urcat în hîrb şi au încercat s-o pornească. Numai că rabla nu vroia să-i asculte. Atunci doi au coborît şi au început să împingă maşina. Motorul începu să dea semne de viaţă. între timp Ştefănescu se apropie mai mult şi i-am putut face semn să se urce în vehiculul nostru. L-am racolat tocmai la timp fiindcă rabla porni agale şi părăsi parcarea. Noi . . . după ea.

Apa începu să bată cu putere parbrizul punînd la grea încercare ştergătoarele. Maşina din faţă străbătu oraşul atît de liniştit la ora aceea înaintată şi ieşi pe Calea Buziasului. Cu tot drumul ud cei din faţă goneau cu o viteză demenţială. în timp ce zburam prin noapte Ştefănescu ne povestea pe unde a umblat. Căpitanul ne istorisea nişte lucruri incredibile :

— De la hotel am plecat după tînărul acela şi ne-am oprit puţin la braserie. Acolo s-a întîlnit cu altul şi au plecat împreună în strada Scărişoarei şi au intrat la numărul 87. Casa e o vilă, invadată de viţă americană, cu un balcon marc înspre curte, turnuleţe . .. Clă- direii degajă o notă de intimitate. Uşa de la camera care dădea în balcon era deschisă şi de sus se auzea cum cîntă cineva la pian. Nu era mina unui începător, ci a unui mare maestru. M-am căţărat sus şi am privit în interior din balcon. Camerele erau mari, luminoase, cu parchetul de culoarea lămîii, cîteva plante exotice în colţuri, lux, mobilier sculptat, tablouri, covoare, rafinament ... Deasupra balconului peretele uşor iluminat

permitea să se citească o inscripţie veche, realizată cu negru pe fostul zid de culoarea laptelui : „VILA RALU”, – Ralu ai zis ? am intervenit de la volan.

— Da. De ce ? Se leagă cu ceva ?

— Perfect. Continuă.

— Pianistul de sus cînta. Degetele sale parcurgeau cu repeziciune claviatura, apoi se opreau şi continuau ceva mai lent... Avea stofă de mare pianist. în timp ce îl priveam s-a deschis brusc uşa unei alte camere şi au pătruns cei doi tineri filaţi de noi. Bărbatul de la pian se sculă surprins, dorind după cum am dedus din gesturile sale, să se apropie de o măsuţă de birou, dar tinerii i-au tăiat calea, unul din ei, cel mai înalt care a fost racolat la braserie, adresîndu-i-se :

— Nu, Papa. Lasă prostiile. E periculos.

— Ce vreţi de la mine ? se agită pianistul care nu era chiar aşa tînăr.

— Multe, domnule Gogulescu. Multe. în primul rînd să te întrebăm unde îţi este fiica ?

— Nu ştiu. E majoră şi nu mă priveşte.

— Chiar aşa ? ! interveni şi celălalt.

— Nu ştiu, nu vâ cunosc. Nu înţeleg cum aţi pătruns în casa mea ! Am să mă plîng autorităţilor câ mi-aţi violat apartamentul.

— Nu mai spune, domnule Gogulcscu 1 Chiar te cred pînă la urmă. Ştii că ai haz ? ! Dar cu fata cum rămîne ?

— Asta nu vă priveşte pe voi, mucoşilor.

— Nu îngroşa gluma, domnul meu, interveni cel mai atletic, că dacă mă forţezi te servesc cu vreo două labe de mă ţii minte.

— Ai fi în stare, replică cu patos pianistul.

— Aş fi. Să trecem însă la treabă. Pentru cine lucrează fiica dumitale ?

— Nu înţeleg asemenea întrebări ! Lăsaţi stupidităţile că nu ţin.

— Ba ţin, continuă dialogul acelaşi tînăr. Dacă vrei ca RALU să trăiască ciripeşte pînă nu e prea tîr- ziu. Ea este în mîinile noastre.

— Minciună ! Minciună ! ! Dacă ar fi în mîinile voastre nu aţi veni la mine. Aţi tortura-o pînă v-ar spune tot ce doriţi. La mine, vă repet că nu ţin nici ameninţările, nici minciunile. Acuma sînteţi voi tari pe piaţă, dar mîine nu se ştie cine ... Să ţineţi minte lucrul acesta. Vă băgaţi nasul unde nu vă fierbe oala şi o încurcaţi. Sînteţi mucoşi încă pentru aşa ceva. Cine v-a trimis să mă speriaţi ? Vili ? în acel moment s-a auzit o mişcare în antreu şi cei doi tineri s-au repezit spre balcon sărind în grădină, între boscheţii de tuie, aproape în braţele unuia dintre subofiţeri. Pe celălalt l-am lăsat în stradă.

— Şi ? l-am îndemnat pe Ştefănescu să continue.

— Amîndoi au ieşit în stradă. Noi, după ei. S-au urcat în tramvaiul şase şi au venit aici, la hotel, să ia maşina.

între timp maşina din faţă ajunse pe podul de peste Timiş, în dreptul campingului „Albina”. Acolo au virat-o la stingă şi s-au avîntat în lungul Timişului, cu farurile stinse.

— Ăştia vor să scape de cadavru, m-am adresat celor doi ofiţeri.

— Mai mult ca sigur, conchise şi Gherasim.

— Ce cadavru ? întrebă Ştelănescu.

— Cred că al fetei pianistului.

— Grozav ! La asta nu mă aşteptam. Ca-n Agatha Cristie ! !

Am fost nevoiţi să le lăsăm un avans mai mare şi să vehiculăm în urma lor, tot cu farurile stinse, mai mult ghicind drumul decît văzîndu-1. Cam la un kilometru de şosea am auzit că motorul lor, care avea un sunet specific, ca şi cum ar fi fost în doi timpi, s-a oprit. Spre a nu atrage atenţia ne-am oprit şi noi, am coborit din maşină şi ne-am continuat repede drumul pe jos. Inţelegîndu-ne prin semne ne-am decis să înconjurăm locul unde s-au oprit tinerii şi formînd un evantai am alergat spre ei. Din fericire am ajuns la timp ca să putem interveni. Tinerii au oprit pe malul abrupt al rîu- lui şi cînd am ajuns în dreptul lor se „învredniceau” tocmai să rostogolească maşina în apa care în acel loc e mai adîncă. I-am somat cu nerv iar Gherasim, aidoma unui cascador, sări şi trase frîna de mînă oprind rostogolirea „hîrbului”. Succesul nostru, pe lîngă elementul de surpriză, se datora şi lanternelor puternice, ale căror fascicule de lumină au ţîşnit spre ochii celor trei.

— Ce aveţi în maşină ? l-am întrebat pe lunganul blond care se ţinuse după profesorul Sachelaride pînă la familia Mariş şi înapoi.

— Nimic interesant.

— Atunci de ce aţi vrut s-o aruncaţi în Timiş ?

— Aşa ... nu găsi o explicaţie la repezeală băiatul.

— Dar în portbagaj ?

întrebarea, neprimind un răspuns, Gherasim smulse capacul portbagajului şi ilumina interiorul. Acolo era cadavrul unei fete.

Tinerii au fost arestaţi pe loc.

După ce am mutat cadavrul în portbagajul maşinii noastre le-am spus să dea ghiontul fatal „rablei" lor. Maşina dispăru repede în undele întunecoase ale Timişului. De ce am recurs la această manevră ? Fiindcă am bănuit că băieţii sînt nişte „unelte" pe care le manevrează cineva din umbră. Iar acela poate să verifice dacă dispoziţiile sale au fost executate sau nu. Deci trebuia să fim precauţi.

în aceeaşi noapte un ofiţer s-a instalat în apropierea locului unde a fost autoturismul aruncat în apă. Avea misiunea să-l depisteze pe curiosul care ar fi sondat apa să se convingă de existenţa maşinii.

Spre dimineaţă, cînd ne-am întors în oraş, începu ancheta.

Tinerii erau : lunganul urmărit de mine, „omul" lui Ştefănescu şi al treilea, cel care l-a lovit în abdomen pe profesorul Sachelaride, în hotel.

După ce le-am studiat discret sacourile m-am fixat asupra ordinii în care urma să se realizeze interogatoriul. Primul era bătăuşul, cel cu lovitura în plexul profesorului. Ancheta se

desfăşura în biroul meu de faţă fiind şi Ştefănescu. Intre timp, Gherasim plecase pînă la medicul legist după rezultatul analizelor de laborator efectuate asupra conţinutului cănii de apă ridicate din camera 208. Tînărul a fost condus în birou de un subofiţer şi poftit să ocupe loc.

— Cum te numeşti ? i-am adresat prima întrebare.

— Radu.

— Şi mai cum ?

— Salupp.

— Locul de muncă ?

— Nu am.

— Din ce trăieşti ?

— Din ce apuc.

— Adică ? Fii mai explicit.

— Mă ajută mama, tata. Am şi o bunică care are pensie.

— Unde ai fost ieri ?

— Prin oraş. Mai mult la braserie.

— Dar la hotel ?

— N-am fost. Ce să caut la hotel ?

— Asta mă întreb şi eu. Eşti dispus să dai în scris că nu ai pus piciorul ieri în vreun hotel ?

— Da.

— Ascultă, băiete, ştii să citeşti ?

— Ştiu, răspunse în zeflemea.

— Atunci e bine. Ia cartea aceea din biblioteca mea.

— Care ? Prima ?

— Nu. A cincea. Cea cu coperta vernil şi dungă roşie.

— Asta ?

— Da. Citeşte titlul.

— Criminalistică.

— Aşa. Acum deschide volumul la pagina 134 şi citeşte capitolul care se referă la urme. Iţi acord un sfert de ceas.

După scurgerea celor 15 minute, am continuat :

— Acum eşti documentat. Nu ?

— Da, dar nu înţeleg unde vreţi să ajungeţi.

— Ai sâ vezi, băiete. Voi aţi intrat intr-un joc foarte periculos, care se soldează cu consecinţe. Noi avem probe incontestabile că aţi omorît fata, aţi umblat prin geanta profesorului, că aţi fost acasă la Go- gulescu şi multe altele. Eu am să-ţi servesc un singur eşantion pentru început, de aceea ţi-am dat să citeşti din criminalistică despre urme. Priveşte-ţi mîneca stingă de la sacou.

— Nu văd nimic deosebit ?

— Ţi s-a rupt un năsturel în două. Jumătatea ei a rămas cusută pe haină iar cealaltă jumătate la locul crimei, în camera 207. Ai înţeles ? Iţi este clară situaţia în care te găseşti ? Iar amprentele tale s-au relevat de pe servietă, valiză, masă şi de pe vaza de flori.

Tînărul amuţi brusc, schimbîndu-şi culoarea. Tot sîngele parcă îi năvălise în obraji. Pe vîrful nasului i-au apărut cîteva boabe de transpiraţie. Sesizînd tensiunea în care era, am continuat :

— Totul e pierdut. Nu căuta şă minţi că oricum vei fi deferit justiţiei. Dar e mai bine să se specifice în dosar că ai sprijinit aflarea adevărului decît că ai minţit tot timpul şi, prin diferite manevre, ne-ai indus în eroare. îţi acordăm o ultimă şansă-

— Bine. Vă spun, şopti complet metamorfozat.

— Atunci s-o luăm de la început. Cine v-a plătit s-o omorîţi pe Ralu şi de ce ?

— Vili. Atîta ştiu despre el.

— Cu ce se ocupă ?

— Cred că e bişniţar. Dar nu ca noi. El e bătrîn, pensionar, om cu relaţii. Cunoaşte o sumedenie de ba- balîci. Toată ziua e pe centru, la „Cafea”.

— Unde l-ai cunoscut ?

— La braserie. A venit la masa noastră, ne-a întrebat dacă dorim un coniac şi o cafea. Era dispus să iacă cinste. Iniţial am crezut că e trila, dar, pe parcurs, nc-am convins că-i un om greu. Are bani mulţi, neamuri foarte bogate dincolo. Lui Guriţă, havărul meu blond ce e cu noi arestat, i-a dat 30 000 lei numai ca avans pentru Ralu.

— Cum pentru Ralu ?

— Ca s-o lichideze.

— Spune aşa ca să înţeleg şi eu.

— De unde v-a venit ideea cu schimbatul camerelor ?

— El ne-a spus ce să facem.

— Şi buletinul de la Arad ?

— L-a şutit în gară Guriţă. El se dă la buzunare.

— Şi tu ?

— Eu nu mă pricep. N-am fost încă închis.

— Ceilalţi doi ?

— Au mai fost.. .

— Unde aţi discutat detaliile acţiunii cu Vili ?

— Ne-a invitat la Motel. Acolo, într-un separeu, a dat şi avansul. Ştia că Ralu se va lua de capul acelui profesor.

— De unde ?

— Asta nu ne-a spus. Cred că de la Gogulescu, din casă. Are el acolo o servitoare . ..

— Dar maşina de unde aţi luat-o ?

— Un neam de-al lui Vili a lăsat maşina în ţară.

— Cînd ?

— Acum vreo trei luni.

— De atunci stă în faţa hotelului ?

— Nu. A mai folosit-o Vili din cînd în cînd. Zicea că dacă are număr străin se strecoară mai uşor ...

— Ce sarcini aţi avut în legătură cu profesorul ?

— Să-i vedem geanta, valiza. Guriţă i-a fotografiat toate hirliile. Trebuia să ştim tot ce face, pe unde

umblă, cine îl caută şi, în mod treptat, să-i furăm toate hîrtiile, toate notiţele.

— Ce părere ai despre Vili ?

— Cred că e amestecat în multe. Eu nu mă pricep şi dacă nu eram în criză de lovele nu mă prindeau ei.

— Cîţi bani ai primit pînă acuma de la Vili.

— Odată zece mii, partea mea şi mai înainte, cîteva mii.

— De ce ?

— L-am urmărit pe Gogulescu. A avut nişte musafiri străini şi ne-a cerut să vedem pe unde-i plimbă.

— Care a fost rezultatul ?

— Aia colecţionau icoane. Au venit cu o maşină plină de icoane din Moldova dar nu le-au scos din ţară.

— Unde sînt icoanele ?

— Ascunse în pod la Gogulescu.

— Cunoşti ascunzătoarea ?

— Da.

— Şi Vili o cunoaşte ?

— Sigur. Spunea că îl are la mină pe Gogulescu. Cînd vrea face o anonimă la miliţie şi s-a terminat cu el.

— Şi de ce nu a făcut-o ?

— Spunea că nu a sosit încă momentul. Aştepta ceva.

— Ce ?

— Nu ştiu sigur. Bănuiesc numai că şi Gogulescu avea un interes cu profesorul şi dorea să vadă cine, mai bine zis care dintre ei are şanse mai mari. Dacă Gogulescu reuşea să ciupească ceva îl şantaja cu depozitul din pod.

— Sau vă cerea să-l lichidaţi.
— Se poate . . .
— Şi tu pentru nişte bani ai acceptat să omori un om ?
— Eu nu . . .
— Atunci cum ai ajuns în gaşca asta ?
— Ei mi-au spus că ar fi bine să lucrez pentru Vili.
— Care ei ?
— „Guriţă” şi „Hippye”.
— Cum îi mai cheamă ? Care este numele lor real ?
— Nu ştiu.
— Unde lucrează tata ?
— V-am minţit, nu am tată.
— Dar mamă ?
— E femeie de serviciu la o fabrică.
— Ce-o să spună ea ?
— Va plînge.
— Iar ţie îţi este indiferent acest lucru ?
— Nu . ..
— Azi trebuia să vă vedeţi cu Vili ?
— Da.
— Unde ?
— Urma să primim la zece un telefon. Trebuia să ne sune la recepţia hotelului.
— Unde locuieşte Vili ?
— Nu ştiu şi nici băieţii nu-i cunosc adresa. Totdeauna ne căuta la telefon. în acelaşi loc. Fixa o întîlnire ba pe la motel, ba într-un bar. Se ferea, nu voia să fie văzut cu noi. Pe stradă se făcea că nu ne cunoaşte. Ne pretindea să nu-l salutăm.
— Ce vă mai pretindea ?
— Să nu bem că la băutură ne poate umbla gura, să fim foarte precauţi şi punctuali. El plătea bine dar

cerea şi punctualitate. Cînd zicea la opt ne vedem în separeul patru, trebuia la fără cinci să fii prezent.

— E însurat Vili ?

— Nu ştiu nimic despre el. Niciodată nu i-a umblat gura. A fost scurt, precis, ne-a cerut să facem aşa, a plătit şi dus a fost.

— Pe fiica lui Gogulescu unde aţi cunoscut-o ?

— Mai ştiu eu ? La hotel.

— Ea ... ?

— Cu străinii toată ziua. Ba într-o cameră, ba în alta.

— Chiar aşa ?

— Chiar. Făcea pe naiva, dar noi o cunoşteam bine.

— Ralu a lucrat undeva ?

— Ea şi lucru ... De cînd a terminat şcoala n-a pus mîna, în afară de pila de unghii, pe nimic. N-aţi văzut ce ghiare avea ?

— Ce aţi vrut de la Gogulescu azi-noapte ?

— Nimic deosebit. Vili ne-a cerut să-l şicanăm din cînd în cînd ca să nu ne uite.

— Ce avea Vili de împărţit cu Gogulescu ?

— Hippye, căruia îi merge mintea la toate, spunea odată că au stăpîni diferiţi. Eu n-am priceput prea multe din spusele lui şi nici nu l-am chestionat că ce înţelege el prin „stăpîni diferiţi”.

între timp mi-am privit ceasul. Era zece fără un sfert. Repede m-am ridicat de la masă şi i-am cerut lui Radu să mă urmeze. în curte am luat maşina şi ne-am dus la hotel. La recepţie am aşteptat ora zece, lîngă telefon, explicîndu-i lui Radu ce să-i spună lui Vili. După cîteva minute clinchetul aparatului mă făcu să pun mîna pe receptor şi să i-l întind băiatului :

— Alo, nea Vili ? întrebă el.

— Da, se auzi destul de clar.

— Ce mai faci, băiete ? Cum o mai duceţi voi ?

— Bine, Papa, Totul a mers strună. Cînd ne vedem ?

— La ora 21. Unde-s ceilalţi ?

— Beau, Papa. Au lovele şi sărbătoresc succesul.

— Spune-le să nu-şi bea minţile. în cazul că au şi întrecut măsura să nu-i aduci la motel. Vino singur. Separeul vechi. Te aştept.

— Bine, Papa. La revedere.

La întoarcere am consemnat toată declaraţia lui Radu şi am continuat anchetarea celorlalţi doi. Depoziţiile lor erau identice. Se clarificară toate aspectele : punerea somniferului în cana cu apă, scoaterea cadavrului din hotel, fotografierea documentelor profesorului, vizita la Gogulescu.

După terminare ne-am pregătit de o întîlnire ... cea de la Motel. Dar pînă la ora 21 mai era. Aşa că ne-am gîndit să facem o vizită domnului Gogulescu.

Am intrat în „engliş-parcul” lui, cu ordonanţa procuraturii în buzunar, admirînd minunatele peluze. De sus, dinspre uşa care dădea în balcon, se auzea iarăşi pianul. Ştefănescu, care îşi petrecuse o parte din seara precedentă în grădină, zise patetic : ce înşelătorie ! Aşa sunete armonioase şi curate de la unul atît de „mur-dar” ! ! Se executa o compoziţie de înaltă virtuozitate. Torentul de sunete uneori puternice, alteori catifelate, inunda întreaga grădină. Pentru cîteva clipe ne-am oprit, în dreptul unui arbust japonez, aglomerat de flori portocalii, ca

să ascultăm muzica. Apoi am intrat în casă. Uşa ne-a fost întredeschisă de o femeie la patruzeci de ani, căreia am apucat să-i şoptesc că sîntem oamenii lui Vili. Din acel moment uşa ni s-a deschis iar din privirile ei dispăru congestionarea.

— Domnul Gogulescu este acasă după cîte aud. E sus la pian.

— Nu, domnule. Acesta este un şiretlic. Cînd pleacă de acasă, spre a deruta vecinii, dă drumul la magnetofon.

— Da ? Domnul Vili nu ne-a spus de această manevră.

— A uitat poate. Eu l-am avertizat de acest fapt.

— Ne dai voie să vedem casa ?

— Desigur.

în felul acesta am parcurs toate încăperile. Nu făceam o ilegalitate fiindcă aveam ordonanţa procuraturii în buzunar. Am reuşit numai să evităm tam- tam-ul, cum se spune de obicei, şuşotelile că la Gogu- leşti a fost miliţia... S-a descoperit depozitul de icoane, o armă de vînătoare ascunsă într-o nişă, o sumă mare de bani în valută forte, cîteva documente care atestau că Domnul Gogulescu Ilarion – Mavrocordat junior poseda cîteva case în capitală şi în municipiul nostru, peste o mie de hectare de pămînt arabil în valea Mureşului, o ţesătorie de în, două mori mecanice ... şi alte cîteva mărunţişuri, datate cu 1939.

înarmaţi cu o fotografie de a domnului Gogulescu am părăsit casa mulţumindu-i servantei pentru ajutor şi discreţie. După colţ ne-am oprit cu maşina, în aşteptare. La orele

şaisprezece un bărbat înalt, sprijinin- du-se intr-un baston de modă veche, veni spre noi. Cînd ajunse lingă maşină am scos capul şi l-am strigat :

— Domnul Gogulescu, sînteţi amabil un moment. Ajuns lîngă autovehicul i-am făcut semn să urce lîngă Gherasim. Se supuse fără cea mai mică ezitare. Nu şi-a trădat surprinderea nici măcar printr-un tremur al irişilor. O stăpînire de sine deplină. Admirabilă.

— Sînt arestat, domnilor ?

— Nu, i-am răspuns.

— Atunci ?

— Mergem într-o recunoaştere.

Pînă în faţa spitalului nici el, nici noi, nu am scos un cuvinţel. Acolo a coborît din maşină şi pe urmă, mai corect spus, ne însoţi pînă în subsol. Brancardierul ne deschise una din uşile acelor stranii congelatoare şi trase afară o targă. Descoperi faţa mortului şi i-o arătă bătrinului. Acesta îşi prinse fulgerător buza inferioară cu mîna stîngă şi exoftalmic gemu : – Fata mea ! Fata mea scumpă ! ! Au ucis-o criminalii ăia ! ! ! Omul se prăbuşi lingă cadavru) semidespuiat şi plînse ca un copil. M-am gîndit să-l consolez dar nu găseam cuvinte potrivite.

— Unde aţi găsit-o ? întrebă într-un tîrziu.

— într-o maşină, pe jumătate aruncată în Timiş.

— Cînd ?

— Azi-noapte.

— Cine a ucis-o, domnule Gogulescu ?

— Nu ştiu, răspunse după o ezitare.

— Nu ştiţi ? 1 am replicat total surprins.

— Nu.

— îmi daţi voie să vă zic ceva în particular.

— Da.

— Sînteţi o canalie ! Curată canalie. Aia vă ucid fata cu sînge rece, vă batjocoresc casa şi dumneavoastră nu ştiţi nimic ! Ce fel de om sînteţi ? Nu vă impresionează nimic ? Nu vă schimbă nimic ? Numai banii vă interesează ? Să vă fie ruşine ! în faţa cadavrului fetei vă zic asta. Mi-e lehamite de dumneavoastră. O să cer aprobarea ca să nu vă anchetez. Fac alergie dacă trebuie să vă mai suport mult timp.

Ne-am întors la serviciu şi l-am arestat pe Gogulescu, deocamdată pentru deţinere de valută.

Era ora 17. Pînă la întîlnirea cu Vili mai erau patru ore. Le-am făcut semn celor doi muşchetari ai mei, lui

Ştefănescu şi Gherasim, ca să mă urmeze, ne-am urcat în maşină şi, direcţia restaurantul ..Palace". Era cazul ca măcar o dată să mîncăm şi noi ca oamenii în douăzeci şi patru de ore. Am băut şi un murfatlar. N-am făcut bine ? De ce ? Fiindcă eram în timpul orelor de serviciu ? Dar, mă rog frumos, tind sîntem noi liberi ?... Vă înţeleg. Aţi glumit...

După ora 18 am pornit-o, vehiculînd încet, spre motel. Trebuia să facem o recunoaştere prealabilă a terenului, să vorbim cu un ospătar pe care mai apoi să-l putem folosi ca martor, să ne fixăm vis-â-vis cu separeul patru, să blocăm un colţ al draperiei separeului nostru şi al celui în care urma să se întîlnească Radu cu Vili etc, etc.

Cind totul fu gata am dat telefon ca să fie scos Radu din arest şi adus la motel.

înainte de ora „fatală", Radu a fost instalat în separeul cu pricina şi cu lecţia învăţată aştepta apariţia lui Vili.

Minutele treceau greu. Afară ploaia, care nu contenise timp de douăsprezece ore, se opri. Cerul deveni senin, iar aerul mai călduţ.

La fix intră în local un bărbat scund, brunet, îmbrăcat neglijent, cu privirile rătăcite, care se aşează la o masă, aleasă la întîmplare. Stătu cîteva minute şi se mută la altă masă. Radu din separeu ne făcu semn că e Vili. Apoi, iar schimbă masa zîmbind într-un mod bizar. Ce să fie asta ? m-am întrebat uimit. Se căută îndelung în buzunar şi descoperi o bancnotă de o sută de lei. Mototoli fericit hîrtia şi reveni la prima masă. Purtarea lui mă derută. Nu ştiam ce să fac. Să acţionăm sau nu ? Peste cîteva minute ieşi din local şi o porni spre pădurice a din apropiere. Repede l-am predat pe Radu celor din escorta arestului, care aşteptau

afară, într-o dubiţi, şi ne-am luat după Vili. înainte de a-l pierde în desişul pădurii l-am somat şi l-am arestat. Omul se supuse mecanic. în maşina noastră tăcu pînă ce am intrat în curtea instituţiei noastre. Acolo se întoarse spre mine şî mă întrebă gesticulînd curios :

— La spital m-aţi adus ?

— Da. La spital, răspunse în locul meu Gherasim. În camera de anchete se aşează pe scaun comod, puse piciorul drept pe scaunul de lingă el şi aşteptă curios să vadă ce se intîmplă.

— Cum te numeşti dumneata ? l-am întrebat văzîndu-l cit de lejer s-a instalat. Bănuiam că voi asista la un mare spectacol de teatru în care Vili v-a juca rolul de nebun iar eu pe cel al anchetatorului calm.

— Vili.

— Şi unde locuieşti ?

— Acolo, şi arătă cu mîna spre afară.

— Pe ce stradă ?

— Nu ştiu, şi-şi băgă două degete în gură, lungindu-şi cu ele peretele lateral al gurii.

— Vili şi mai cum ? am devenit uşor iritat.

— Nu mă cunoaşteţi ? Vili de la curtea lui Napoleon. Dar dumneata cine eşti ?

— Eu sînt imperatorul Cezar, m-am răstit la el. Ai auzit de mine ?

— Da, ingînă Vili. Mi-a vorbit împăratul de dumneavoastră.

— Lasă prostiile, omule, că te supun unei expertize. Cu mine nu-ţi merge jocul. Băieţii au recunoscut totul. înţelegi ? Totul! !

— Care băieţi, domnu imperator ?

— Radu, „Hippye” şi Guriţă !” Criminalii ! 1 Şi lasă circul.

— Care circ, domnu imperator ?

— Faptele la care ai recurs. Nu ai nici un Iei de şanse !

— Care şanse, domnu imperator ?

— Ascultă, Vili, orice lucru are o limită, i-am explicat ceva mai calm. Eu sînt pus aici să vorbesc cu dumneata frumos, indiferent cine ai fi. Să-ţi spun ce prevede legea şi basta. Şi m-am oprit o secundă ca să-mi adun gîndurile, timp în care interlocutorul meu, cu o seninătate angelică, mă întrebă :

— Care basta, domnule imperator ?

— Bine. Nu vrei şi pace. O să adunăm comisia încă azi, încă în seara, asta, şi vei fi expertizat. Jocul acesta este ceva care va trage în jos balanţa.

— Care balanţă, domnule imperator ?

— Luaţi-l, i-am spus lui Gherasim care şi execută pe loc ordinul.

Am rămas cîteva minute singur, îngîndurat, supărat, furios, gîndindu-mă la Vili. Cînd reveni Gherasim l-am rugat să-l scoată pe Radu. Cu băiatul am discutat numai în legătură cu Vili :

— Acesta e Vili, măi Radule ?

— Acesta, domn’ căpitan.

— Nu ne păcăleşti ? Sigur ?

— Nu vă păcălesc. Jur pe .. .

— Pe ce mai juri ? Ce ţi-a mai rămas ? Am impresia că la motel i-ai făcut un semn sau la telefon nu ai vorbit cum trebuia şi fie că i-ai dat de înţeles care este situaţia, fie că s-a prins el.

— N-avea cum, domn’ căpitan 1 Aşa amabil, aşa frumos nu i-am vorbit niciodată.

— Dar cum îi vorbeai tu de obicei ?

— Totdeauna îl repezeam. De aceea nici nu mă iubea. Nu ştiu ce i-a venit acuma să mă cheme pe

mine la motel.

tament ilogic. în plus, teatrul. Ce să fie asta ? Peste o oră s-a întrunit comisia medico-le, ropsihiatrică judiciară la cererea noastră. Vil în faţa comisiei şi cînd îl văzu pe doctorul M vru să fugă pe uşă. Zărindu-l şi doctorul pe clamă uimit :

— Vili ? Ce-i cu tine aici ?

— 11 cunoaşteţi ?

— Bine de tot.

— De unde ?

— A fost internat la spitalul de boli nei ani în urmă.

— Şi, de atunci ?

— Nu ştiu. Cu cîţiva ani în urmă a disp urme.

— Unde a fost depistat iniţial ?

— Pe stradă, fără acte fără bani, prin a zeci. A fost simpatic. Un nebun liniştit. Era p unul care se credea Napoleon.

— Ce are, doctore ?

— Paranoe. O treabă confirmată de mai r El este din garda veche. Azi nebunii se cred 1 roboţi, exploratori ai galaxiilor. De, s-au mi şi ei.

Eram făcut praf. Nu mai înţelegeam nimi bun să fi condus gaşca tinerilor ? Să fi pus 1 asasinat ? Fotocopierea unor

documente ? în limba lui. în dialogul ce-l purta Vili cu d dea, se scărpina în cap şi în nas, gesticula, c strîmba imitînd zgomotul maşinii, ridica mii van indicînd înălţimea munţilor. La termi rugat pe doctor să-l întrebe de frate, de rud

— Auzi, Vili, unde e fratele ? se confon ţei mele doctorul.

— Acasă. Acolo, arătă spre ... să fiu sin<

— Unde lucrează fratele ?

— Lucrează ?

— Da, reveni doctorul. Ce face ? Are co plac copii ?

— Copiii. Ca Lela ?

— Da. Ca şi Lela din spital. O mai pe Lela ?

— Da. Are bomboane.

— Aşa e, Vili, Lela avea bomboane. Şi cum că Lela a fost o intendentă bătrînă.

— Bomboane, bomboane, repetă Vili.

— Lasă bomboanele, perseveră medicu vorbeşte unde e fratele ?

— Cu maşina.

— .Are maşină ?

— Da. Aşa de mare. Se ridică în

picioa tinse fhîinile în sus.

— El e tot la spital ?

— 'Nu.

— Pe tine cum te cheamă ?

— Vili.
— Bine, ştiu. Dar mai cum ?
— Vili.
— Şi pe fratele ?
— Vili.
— Vili eşti tu. El nu poate fi tot Vili !
— Ce ai mîncat azi ?
— Lapte.
— Unde ?
— Acolo, arătă tot aiurea, oarecum spre tavan.
— Bine, duceţi-l în sala de aşteptare, m-am adresat celor doi subofiţeri pe culoar.

Rămaşi singur medicul îşi aminti un lucru interesant :

— Prin 1964 sau 1965 organele dumneavoastră l-au depistat pe Vili după prima lui evadare. La cîteva luni iar a dispărut. După această a doua dispariţie a sa, mergînd odată pe stradă îl văd. Era bine îmbrăcat, cu o privire de om lucid. L-am oprit şi, nici nu ştiu, cred că i-am adresat întrebarea : „Ce mai faci, Vili ?” El se opri, mă examină atent şi-mi replică : „Mă cunoaşteţi de undeva, domnule ?” „Da.” „De la spital. Ce, nu mă mai cunoşti ?” „Nu, domnul meu. M-am însănătoşit. Sînt refăcut complet. Nu mai ţin minte nimic din trecut. Mă simt renăscut.”

L-am privit, nu ştiu cum. Eram atît de surprins în- cît am uitat să-l rog să vină la spital ca să-l consult. M-am gîndit că miracolul la care asistasem se dato- reşte unor împrejurări care trebuiesc depistate fiindcă ele conţin elementul care vindecă aceste maladii groaznice. Dar, iată, că m-am înşelat. Vili şi acum e nebun sadea.

— V-aţi înşelat, dar mie mi-aţi deschis o pistă

formidabilă în elucidarea acestui caz.

— Nu vă înţeleg ?

— încă nici eu nu înţeleg perfect totul, dar bănuiesc un anumit lucru. De fapt, unicul posibil. ..

— Bine. Sînt încîntat că v-am putut fi de folos. Aştept să aflu zilele următoare ce noutăţi îmi veţi aduce despre Vili. Acum cred că mi-l daţi mie, ca să-l internez în spital.

— încă nu. De mîine sau poimîinc, poate. /\m nevoie de el citeva zile.

— Fie. Numai să aveţi grijă de el.

— Bine înţeles. Eu sînt „imperatorul" şi ne vom înţelege.

— Imperatorul ? se uită bănuitor la mine medicul.

— Da. Am să vă explic altădată despre ce este vorba.

Medicul plecă uşor nedumerit.

După ce Vili a mîncat bine, ne-am împăRat. în chip de prieteni o pornirăm în oraş, el mai în faţă iar eu pe urmele lui. Că de, nu cadra ca imperatorul să meargă în pas cu Vili de la curtea lui Napoleon. Am străbătut centrul, ne-am oprit în parcul catedralei, am băut citro, am lungit plimbarea pînă spre miezul nopţii. Răcoarea nopţii îl făcu pe Vili să intre într-un bloc vechi, din strada Doja şi să coboare în subsol. Acolo dormi pînă pe la şase dimineaţa. Cînd se lumină o porni la drum, uitînd complet de noi. Se duse la bufetul Expres şi mîncă ceva. Plăti cu suta mototolită. Stătu în bufet pînă pe la opt. De]a Expres se duse în centru, la fîntîna ţîşnitoare unde se jucă cu apa care ieşea sub forma unui jet puternic din gura peştilor de piatră. Plictisit şi de această distracţie se instală pe o bancă în centru.

în jurul prînzului părăsi banca şi.. . înapoi la Expres. Iar mîncă gris cu lapte şi... la drum. După- masă se aşează pe bordura trotuarului, în faţa agenţiei

de bilete T.A.R.O.M., de unde îl luă, din mers, o maşină. Cînd individul aflat la volan îi făcu semn, se grăbi şi se urcă, bucurîndu-se grozav. Noi, cei trei muşchetari, după ei . . .

Maşina din faţă goni spre Buziaş. La camping-ul de la Albina a cotit-o la stingă pe malul Timişului. Nu ne-am mai grăbit, fiindcă ştiam că un coleg de-al nostru păzeşte autoturismul aruncat în apă.

Ne-am oprit la Camping. Responsabilul ne-a servit cu pepsi-cola şi sandviciuri. Gherasim, care nu avea răbdare, împrumută de la responsabil nişte scule de pescuit şi o porni pe mal, în direcţia în care a dispărut maşina cu Viii, pescuind chipurile.

După o oră maşina, de culoare neagră, reveni-spre şoseaua asfaltată. Spre stupoarea noastră, la volan era Vili în carne şi oase. Aproape că era să scap paharul din mină cînd l-am văzut. Uitind pînă şi de plată am fugit la maşină şi am pornit în urmărirea lui. Limuzina neagră din faţă, de cum atinse asfaltul, demară cu atîta forţă încît aproape făcu un salt, ca-n filmele cu Gille Delamare. Uitînd de spiritul de autoconservare am apăsat la rîndul meu pe acceleraţie cu atîta forţă încît după cîţiva metri parcurşi urletul motorului îmi ceru să schimb imediat viteza. Maşinile alergau dementţial pe şosea. Cu tot avansul lui Vili, am simţit că aveam un regim mai bun de viteză. Ştefănescu, de lîngă mine, deschise repede staţia de radio şi comunică în eter, pe simplex, tuturor echipajelor de circulaţie din oraş şi de pretutindeni că maşina care vine pe calea Buziaşului trebuie oprită cu orice risc. în difuzorul care uruia ca o morişcă am auzit mai multe apeluri care confirmau primirea

mesajului. Pe măsură ce ne apropiam de oraş distanţa între noi şi maşina din faţă scădea vizibil. La platforma chimică ne mai despărţeau cîţiva metri. Şi, cînd am ajuns în dreptul liniei de tramvai, ieşi un camion, din stradela de lingă cimitir, care bară tot drumul. Vili frînă cu exasperare. Pe partea opusă apărură două maşini ale circulaţiei. Eram conştient că l-am prins. Numai Ştefănescu nu pricepea încă cum de îi trecuse aşa de repede nebunia.

Am oprit maşina în dreptul limuzinei negre din care cobora Vili, care încerca să joace teatru.

— Lasă-te păgubaş că nu mai ţine.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule ? Nu vă înţeleg ?

— Ba înţelegi foarte bine. Fratele dumitale geamăn pe care l-ai luat în maşină de la T.A.R.O.M. e pe cîmp, undeva, pe malul Timişului. N-ai nici o grijă că nu te voi confunda cu el. Chiar dacă ... poate i-ai luat identitatea de mai mulţi ani.

Ştefănescu mă ciupi cu atîta putere de mînă încît mi-a venit să-i amintesc că e subordonatul meu .. . Vă- zîndu-i însă ochii, m-am calmat. Ochii lui mari şi negri vorbeauân locul cuvintelor pe care ar fi vrut să le rostească. Era entuziasmat. . .

Cu pseudo-Vili în maşină ne-am dus la inspectorat. Peste un ceas veni şi Gherasim cu adevăratul Vili după el, pe care l-a salvat din valurile Timişului în care îl aruncase iubitul lui frăţior. Venea cu ei şi subofiţerul lăsat la paza maşinii din rîu.

Amîndoi ne-au istorisit cum cei doi, care semănau ca două picături de apă, au mers la mal. Cel care fugise cu maşina a sondat apa cu un baston şi s-a convins că maşina e aruncată în apă.

După aceea l-a îmbrîncit pe celălalt în rîu şi a fugit.

— Şi consumaţia ? l-am întrebat.

— Am plătit-o. îmi datoraţi cîte un pepsi.

Scoate, Ştefănescule, cinci iei. Şi mai adu cileva sticle. La noapte lucrăm. Trebuie să descoperim ascunzătoarea ăstuilalt.

Bine, maestre, mă alintă şmechereşte Ghcra- sim. La noapte vom fi pe baricadă !

Au urmat cercetări, confruntări, percheziţii...

După trei zile totul era clar, cit se poate de clar. Gogulescu şi falsul Vili – în realitate, Andrei Selei – lucrau pentru stăpîni diferiţi, mai simplu, pentru două firme diferite. Fiecare dintre ele oferea mult şi pretindea date despre activitatea ştiinţifică a colectivului condus de profesorul Sacheiaride Marius. Miza era mare. Concurenţa, de asemenea. Amîndoi s-au aruncat în viitoarea jocului meschin, cu toate pînzele ridicate. Gogulescu, uzînd de farmecul fiicei sale Ralu, iar Selei de forţa celor trei tineri corupţi. Şanse mai mari avea Selei, fiind omul fără indentitate. în anul 1950 a luat toate actele fratelui său geamăn ; nevropatul Vili şi... deveni omul internat în spitale. Iar Vili... era vagabondul fără căpătîi care îi asigura spatele în caz extremis. Dacă ar fi fost descoperit vreodată, prins în flagrant, urmărit, etc., îşi lichida fratele simulînd o sinucidere şi. . . rămînea în umbră, pierdut, crezîndu-se că cel căutat a murit. La Timiş a vrut să scape de el fiind-că-l incomoda .. .

Sînt dosare care îţi acordă satisfacţia reuşitei. Acesta nici măcar sentimentul acesta nu ni l-a dat. Cînd deschideam dosarul, mi se făcea lehamite de tot ce conţinea. Erau prea multe pentru un singur

caz.. .

La locuinţa lui Selei, alte surprize : valută, arme, fotocopii, schiţa camerelor hotelului şi fotografia frumoasei Ralu. Poza ei sta înrămată pe noptieră. Acest lucru nu a trecut neobservat şi, în anchetă, i-ain cerut

lui Selei explicaţii în legătură cu prezenţa fotografiei fetei :

— Mi-a plăcut de copilul acela.

— Atunci de ce aţi ucis-o ?

— Fiindcă nu m-a ascultat.

— în ce sens ?

— N-a vrut să lucreze pentru mine, pentru noi. Era o egoistă. L-a trişat şi pe tatăl ei. în spatele lui a tranşat cu cei de dincolo. Pe cont propriu, cum s-ar spune.

— Şi i-aţi oferit posibilitatea de a colabora ?

— Sigur.

— Murdărie, domnule Selei, mare murdărie. Omoruri, furturi, bani . . .

La terminarea anchetei i-am relatat profesorului Sachelaride cum stau lucrurile. Omul de ştiinţă mă ascultă, chibzui îndelung, apoi conchise : ar trebui pus totul pe hîrtie. Ceea ce mi s-a întîmplat mie e un fapt neobişnuit, dar se poate repeta în alte forme, cu alţi oameni de ştiinţă, care trebuie sensibilizaţi. E de datoria dumneavoastră să-i pregătiţi pentru o asemenea confruntare .. .

îndemnat de profesor am aşternut pe hîrtie cazul „RALU”.

COMOARA CREMONEZA

— Vă caută Filarmonica, am auzit în receptor vocea

centralistei.

— Cine de la Filarmonică ? Centralista nu-mi răspunse, auzii pe fir un alt glas, ceva mai subţire, agitat :

— Domnul căpitan Gherasim ?

— La telefon.

— Sînt corepetitoarea maestrului şi vă anunţ o mare nenorocire.

— Ce s-a întîmplat ? am întrebat devenind circumspect. în sinea mea bănuiam că a dispărut vreun canar sau vreo pisică siameză. Eram obişnuit : se mai întîmplase ca unele persoane să mă caute cu glas desperat, etichetînd cele întimplate ca „nenorocire”. Dar femeia îmi aduse la cunoştinţă un lucru serios şi cu adevărat grav.

— A dispărut vioara maestrului !

în mai puţin de zece minute am ajuns în sala de concerte, însoţit de doi colegi. Intr-adevăr, „comoara cremonează” dispăruse din vestibulul situat undeva în spatele scenei. Totul se consumase foarte repede ...

Maestrul îşi terminase concertul de vioară şi fusese rechemat pe scenă de mai multe ori, de aplauzele şi entuziasmul publicului. La a frcia rechemare executase ceva în afara programului. Ovaţiile au continuat şi maestrul a revenit la rampă lăsindu-şi vioara în vestibul, pe o măsuţă do bronz, cu picioarele arcuite. Cînd se înapoiase în vestibul, rămăsese înmărmurit : vioara dispăruse. De pe măsuţă, madonele romane din plăcile de Sevres îl priviră cu acelaşi zimbet candid cu c -.r« el se obişnuise de peste treizeci de ani. Presupunînd că cineva dusese ,,instrumentul minune” în încăperea alăturată, care era sala de consiliu, se grăbi într-acolo Dar şi masa acoperită cu catifea bordo era goală. în afara unei uriaşe cupe chinezeşti, care-i fusese dăruită de o

instituţie de muzică din ţara „soarelui răsare”, nimic 1 Uşile, în schimb, erau deschise „De fapt, cine s-ar fi gîndit ca un răufăcător să profite de un asemenea moment solemn ? !” se dezvinovăţi directorul.

Toată suflarea artistică, pînă şi omul de serviciu se aflau în sala de concerte în timpul dispariţiei viorii. De pătruns înăuntru, se putea pătrunde uşor. Uşa din spate, rezervată instrumentiştilor, era larg deschisă şi nu avea portar. Nimeni nu se gîndise vreodată să încuie uşa aceea dosnică. Pe acolo intrau, în pauze, prietenii, cunoştinţele, se strecurau bucheţele de flori ale admiratorilor declaraţi sau nedeclaraţi ; pe acolo se furişau admiratoarele ce se ascundeau de ochii lumii şi elevii ce doreau un autograf.

— Cine să fie hoţul ? ne-am întrebat oarecum descumpăniţi, parcurgînd cu repeziciune încăperile, culoarul, sala de repetiţie, birourile din vecinătatea scenei. Am auzit multe despre viorile „ieşite din casa Guarneri”.

Colegul meu, Ştefănescu, după ce medita un timp, spuse cu oarecare îndoială :

— Nu cumva o fi Gioni, .,Gumă de mestecat”, la mijloc ?

— Nu, l-am contrazis. El colecţionează ţigări şi ecusoane.

— Dar Hari ? reveni Ştefănescu.

— Nici Hari. A dat-o pe timbre.

— Samsarul ?

— E bolnav. S-a internat la Timişul de Sus.

Totuşi, dacă ţineam cont de obiectul furat, nu puteam bănui, din capul locului, decit pe unul dintre colecţionarii fanatici şi pătimaşi. Şi cine putea fi altul, în urbea noastră, dacă nu bătrînul Marcus din piaţa Fîntînilor ? Numai el adună mai toate vechiturile şi umblă cu

limba scoasă după viori vechi, umbrele demodate, lămpi, tablouri, instrumente, ceasuri, gravuri, cioburi, abajururi, lanţuri, statuete .. .

Cum de m-am gîndit tocmai la el ? Unii îi spun fler, alţii perspicacitate. Noi, ceva mai simplu : cunoaşterea oamenilor.

înainte de a pleca, am mai schimbat cîteva cuvinte cu maestrul. Cineva a vrutsă-l întrebe de valoarea viorii, dar i-am făcut semn să tacă. Pentru dînsul, vioara nu avea preţ. Puteai să-i dai comorile lui Darius şi nu ar fi fost fericit. Pentru el fericirea avea alte valenţe, alte orizonturi. însemna cutia aceea .. . fermecată. în clipele acelea ne privea cu atîta speranţă, cu atîta încredere încît aveam impresia că vede prin noi, sesizează îngrijorarea noastră lăuntrică. Aveam un sentiment straniu sub reflectoarele privirilor sale, mă simţeam complexat, ca un şcolar căruia i s-a dat o misiune unică. Cred că şi colegii mei aveau acelaşi sentiment.

Maestrul ne-a dat repede cîteva detalii; că e una din acele viori ce poartă iniţialele JHS, realizată de Andrea Guarneri, una din lăutele primei scrii, confecţionată înainte de a fi fost închis, o soră geamănă a viorii de care marele Paganini nu s-a despărţit pînă la moarte, înarmaţi cu aceste amănunte, ne-am repezit în piaţa Fîntînilor.

Pe drum, căpitanul Ştefănescu mă întrebă dacă am remarcat paloarea cadaverică a maestrului. Fireşte, o sesizasem. Şi înţelegeam desperarea lui.

Apoi am vorbit de alte furturi celebre. Mi-am amintit de modul misterios în care a dispărut din mîinile marelui virtuos Vasa Prihoda celebra vioară „mesia” (realizată de marele Stradivari). în timp ce se urca într-un tren în gara Bratislava. De marile falsuri realizate în materie de viori de Jean Baptist, Lupot din Florenţa, fraţii William . ..

Şi maşina ne-a lăsat în piaţa Fîntînilor.

Marcus era un colecţionar fanatic. Ne-a deschis şi ne-a poftit în una din camere menajera lui. Am întrebat de colecţionar. Ea ne-a spus că nu era acasă. Apartamentul era compus din trei încăperi, construite în stil vagon, avînd uşile larg deschise. în jurul nostru, ceasuri uriaşe şi mici, toate mute, tablouri de diferite forme şi mărimi, de la ovale la rombice, realizate în diverse stiluri. Pe pereţi, draperii şi tapet de pe la 1920. în faţă, două piane mari, vechi, de concert, unul semă- nind mai mult a clavecin, cu multă sculptură, în loc de picioare avînd trei lei din bronz. Pe jos, covoare decolorate în care se puteau ghici vechile nuanţe ale Buha- rei. Pe două etajere o sumedenie de cărţi în diverse legături, iar pe masă pipe, lămpi, abajururi japoneze obosite, din mătase. în aer miros de mucegai. Pretutindeni, o dulce dezordine, mai ales între bibelouri şi statuete. În camera alăturată zării pe un perete atîrnînd o ţiterâ cu interesante încrustaţii de sidef. în spate, pe o draperie ce fusese cîndva bordo, trona un tablou uriaş, o scenă de vînătoare africană iar în faţa tabloului, pe jos o piele de tigru mîncată pe alocuri de molii.

În casă, linişte de cavou. Şi, totuşi, mi s-a părut ceva deosebit, ceva nelalocul său, dar nu ştiam ce ! Se intîmplă uneori ca simţurile noastre să primească o informaţie, să fim asaltaţi de o senzaţie pe care să nu ştim să o atribuim precis unui orgam de simţ ; totul rămî- nînd o imagine subiectivă, nedefinită a unei realităţi obiective percepute.

Am părăsit dezamăgiţi clădirea cu intenţia de a-l aştepta pe Marcus afară, pe scările verandei sale. Ştefănescu şi-a aprins o ţigară şi a început să fumeze cu poftă. Celălalt coleg se juca cu un breloc fluierînd o arie

din Tosca, găsind, probabil, ceva comun între amalgamul din apartamentul lui Marcus şi muzica lui Puccini. Trecuseră aproape cinci minute. Deodată, brusc, m-am întors în cameră şi am ascultat cîteva secunde concentrat, căutînd parcă să-mi frînez şi ritmul cardiac. Apoi, am privit în lung perdeaua bordo, ce împrumutase nuanţe violacee şi m-am repezit la ea luînd-o în braţe, în mîini, între falduri, simţeam că strîng un trup de om învăluit în draperia grea de purpură. Era ... colecţionarul. Am strigat tare, ceva în genul „veniţi” sau „găsit”, nu-mi mai amintesc precis, şi cei doi colegi se năpustiră în casă.

Galben la faţă ca o luminare din seu nerafinat, Marcus strîngea în braţe un toc de vioară. Căpitanul Ştefănescu i-a smuls vioara din mînă şi a pus-o grijuliu pe masă. Menajera, care, intrase între timp, scîncea uşor într-un ungher, ştergîndu-şi faţa cu colţul şorţului. Aveam impresia că privesc o scenă de Manet sau

Cezanne. Apoi, colecţionarul s-a repezit la Ştefănescu, şi a început să-l implore :

— Domnule ofiţer, dă-mi voie s-o văd. Numai s-o privesc. Dar acesta, cu un gest jenat, îl îndepărtă folosind formula stereotipă : „nu se poate” !

Atunci, Marcus veni spre mine, cu nişte mişcări de arlechin şi mă imploră ca un copil :

— Dă-mi voie s-o văd. Te rog .. .

Iar eu i-am deschis tocul, permiţîndu-i să admire vioara. Bănuiam că am ajuns imediat după el la domiciliul său şi nu apucase să-şi vadă, să-şi admire „comoara cremoneză”. Am deschis capacul curioasei cutii şi, încîntaţi, am privit toţi patru sacra realizare a maestrului cremonez. De la rozul mirific al lemnului de trandafir, la negrul sobru al abanosului, cu dulci înclinaţii şi delicate curburi, superbe încorporări de esenţă de rezonanţă, aflate într-un degrade de nuanţe pale în zona cordarului, ni se prezenta această capodoperă în toată splendoarea sa.

Colecţionarul, la rîndul său. ca vrăjit, privea, ui- tînd parcă de prezenţa noastră. Ochii săi negri, adînci, mîngîiau capodopera din lemn lustruit ce ni se înfăţişa în cutia capitonată cu catifea pe care, cu cinci minute în urmă, o strîngea încă la piept.

Cum de l-am găsit ? Cînd am intrat prima dată în cameră, am simţit – da, aşa e corect spus – un uşor ţăcănit monoton. Nu era un fapt auzit, ci perceput parcă de tot corpul. Afară, în liniştea scărilor, mi-am dat seama că urechea a fost aceea care a sesizat acel ceva, acel ţăcănit ritmic ce venea de pe undeva ... Şi m-am întors în cameră căutînd să aflu direcţia din care venea

discretul tic-tac. Venea dinspre draperie. Restul a fost cit se poate de simplu. M-am repezit şi am luat în braţe draperia. Cel care îl trădase pe colecţionar era ceasul său de buzunar, unicul ceas care mergea, un vechi ceas do buzunar ce tulburase liniştea austeră a încăperii.

. . Colegii ştiau că am şi eu ciudăţeniile mele. Ca atare, permisiunea acordată lui Marcus să admire, împreună cu noi, ..comoara cremonează". nu a declanşat nici un fol de comentarii. A fost catalogată ca una din curiozităţile căpitanului Gherasim. De ce i-am permis ? Sînt unde ciudăţenii ale spiritului uman care îi împing pe unii la fapte necugetate, dar pe care juriştii şi psihologii uneori nu le iau în seamă.

Cu vioara în mînă m-am dus la locuinţa maestrului. în camerele sale mai domnea o atmosferă de doliu. T.îngă un geam masiv se afla un trepied încărcat de portative, încremenite în aşteptare.

Am predat maestrului vioara, fără nici o explicaţie. Ochii acestui bărbat ascundeau doi stropi de rouă sclipitoare ce vorbeau, ţineau cea mai grozavă pledoarie mută, auzită vreodată de mine. Mă privi cu interes, deschise cutia, luă vioara şi începu să cînte. Deodată, camera fu invadată parcă de o melodie catifelată, halucinantă, de o frumuseţe dureroasă. Mi s-a tăiat respiraţia. Simţeam că sunetele nu-mi sînt. adresate nici mie, nici încăperilor luxoase. Ei. ..minunii de la Cremona", îi cînta maestrul, numai ei. S-au perindat pe rînd nostalgia. rîsul zglobiu, albastrul lagunelor şi albul imaculat al

zăpezilor, furtunile mării şi plînsul neliniştitor al copilului, cîntecul de fericire, speranţa, iubirea pătimaşă, vibraţia sufletului şi zbuciumul omului aflat în veşnica sa căutare terestră, susurul izvoarelor, toată această viaţă frumoasă, tot universul nostru.

Apoi, sunetele s-au stins ; el s-a întors spre mine, şi eu m-am simţit neînsemnat. Maestrul, trăind probabil cu impresia că mă reţine, mi-a întins mîna cu căldură şi mi-a mulţumit simplu.

Am plecat, iar pe scări m-au ajuns din urmă sunetele acelea, tînguiosul glas al comorii cremoneze. M-am oprit sub ogiva porţii şi am continuat să ascult. Eram unicul auditor ...

COMISARUL ARONESCU
ŞI DOSARUL NR. 1806/1945

Era o noapte îngrozitoare. Batea un vînt năpraz- nic şi rece dinspre munte, ploua din plin, o ceaţă deasă, murdară, învolburată, limita vizibilitatea la numai cî- ţiva metri iar, spre dimineaţă, lapoviţa prinse contur alb, metamorfozîndu-se în milioane de steluţe sclipitoare, ca nişte bobiţe dintr-un candelabru de cristal.

Dar, înainte ca albul imaculat să acopere cenuşiul zărilor, dinspre liziera din vale se auzi o uşoară mişcare. Zgomotul fu sesizat mai întîi de „Fulger”, lupul alsacian care întovărăşea militarul de serviciu din foişorul număru patru. Animalul privi cu luare aminte spre lizieră şi-şi stăpîni cu greu un lătrat. Instinctele sale primare au fost cizelate prin dresaj cu grijă, cu migală, şi lupul ce avea priviri atît de inteligente îşi urmări alarmat însoţitorul. Sesizînd însă că şi acesta scurtează nemărginita întindere de pădure care se pierdea dincolo de cotitura fluviului, se linişti oarecum şi, cu docilitate, îşi mişcă coada, aidoma unui evantai.

După mai bine de o jumătate de oră silueta prinse contururi certe. Era un bărbat înalt, spătos care călca grijuliu, ducînd ceva, un sac după toate probabilităţile.

Grănicerul şi ciinele nu şi-au trădat prezenta pină cînd necunoscutul vizitator nocturn nu ajunse la zece, doisprezece metri. Atunci au sărit amindoi iar „Fulger” nu-şi dezminţi numele . . .

Aşa a fost prins Mirel Aronescu lingă fişie, cu o barcă pneumatică sub braţ.

La percheziţia corporală ce i s-a făcut, în afara actelor personale, în căptuşeala impermeabilului său matlasat, s-a găsit un dosar. În rest, nimic ! I

Pe drum, spre Timişoara, zăpada curgea în cascade albe peste parbrizul maşinii. Urmăream cu o adevărată plăcere mişcările ritmice ale ştergătoarelor. La lumina farurilor furtuna de zăpadă părea o explozie albă, fantastică, jucăuşă, o erupţie cromatică cu dominantă de alb, care venea, venea spre noi mereu.

Ajuns în biroul cald, confortabil, am luat în studiu dosarul găsit asupra evazionistului. Era o mapă din 1945, cu numărul 180G, completată la Chestura din Timişoara. Iată şi obiectul dosarului : domnul doctor în ştiinţe juridice Aurel Manoliu, secretar particular al domnului A . . . , proprietarul uzinelor R .. . solicitase schimbarea numelui său în Dumitru Slavinscky. Motivul acestei cereri nu figura în dosar. Totul se limita la o fotografie, o cerere cu un aviz favorabil, verificarea antecedentelor politice şi penale, o notă a siguranţei, un referat de teren semnat de comisarul Mirel Aronescu, trei adrese lapidare, un formular completat cu tot tipicul cerut şi avizul favorabil al unei comisii constituită din cinci semnatari.

De ce a sustras din arhiva chesturii Aronescu acest dosar şi cine este acest Aurel Manoliu ? Iată

cele două întrebări cheie la care trebuia să dau un răspuns urgent.

Fostul comisar Aronescu, în cadrul interogatoriului, a negat faptul că ar şti ceva despre dosar, despre „domnul doctor Aurel Manoliu” etc, etc., aducînd unele motivări de-a dreptul naive, puerile în apărarea sa.

Deci, am început cu Aurel Manoliu. M-am deplasat în municipiul R . . . spre a stabili ce hram poartă, mai precis, purta cu douăzeci şi şase de ani în urmă, „domnul secretar particular Manoliu”.

Am studiat două zile arhiva şi mi-a fost de ajuns ca să dezleg enigma dosarului 1806. În arhivă figura că Aurel Manoliu în 1945 a dispărut. Domnul A . . . s-a alarmat de dispariţia secretarului şi omului său de încredere pentru motivul că Manoliu deţinea cheia conturilor sale în S.U.A. în decursul anilor a colaborat cu consilierii lui Hitler, furnizîndu-le oţel, dar nu l-a uitat nici pe „Unchiul Sam”. Prin manevre comerciale discrete a cumulat o uriaşă avere în dolari. Operaţiunile financiare le efectua Manoliu, care avea mînă liberă să acţioneze după bunul său plac, dispunînd de un credit moral inepuizabil la A .. .

Prin intermediul unor ţări neutre, oţelul laminat sau prelucrat în tunuri şi locomotive, ajungea în tabăra adversă – ca să folosesc expresia vremii – iar dolarii rezultaţi din vînzări în seiful unor bănci New-York-eze unde evidenţa lor se păstra sub un cifru spre a se evita apariţia vreunui nume în registrele băncii. Nu de altceva dar A ... nu dorea ca spionajul german, agenţii lui Canaris, să aibă posibilitatea să intre în posesia numelui său consultînd un registru undeva pe Wall Street.

Iar Manoliu, cel care păstra cu străşnicie atit secretul operaţiunilor economice, cît şi numărul

contului de la banca păstrătoare, a dispărut fără urme.

La vremea respectivă A .. . , care era unul din directorii celui mai mare concern din ţară şi deţinea pa- chelul de acţiuni, n-a uitat să invinuiască pe unii, acu- zindu-i de dispariţia secretarului său.

Poliţia şi siguranţa, cu toate eforturile depuse, cu tot premiul pe care l-a alocat celui care poate furniza informaţii despre Manoliu, n-a reuşit să afle nimic.

Ce se întîmplase de fapt cu Manoliu ? în mare taină, ajutat de un funcţionar de poliţie corupt, şi-a schimbat numele, apoi l-a mituit pe acelaşi comisar Aronescu, dîndu-i o sumă mare de bani ca să sustragă dosarul. în noul veşmint al identităţii sale a fugit în Statele Unite, unde a transferat banii la mai multe unităţi bancare pe numele de Slavinski. în acest mod a devenit milionar.

Şi acum, ce interese îl legau pe fostul comisar de conţinutul dosarului numărul 1806/1945 pe care l-a păstrat cu atîta grijă ? Comisarul, fiind unicul om care cunoştea misterul dispariţiei lui Manoliu, spera ca, ajungînd în străinătate, să-l găsească şi să-l escrocheze de o sumă mai mare de bani cu ajutorul filelor îngălbenite. Că doar nu concepea ca onorabilul domn Slavinski Dumitru să nu dea cîteva sute de mii, ca să scape de coşmarul demascării sale.

Prin arestarea lui Aronescu şi găsirea dosarului i-am zădărnicit planurile.

CÎT SE POATE DE SIMPLU !

Ora 11. Responsabilul magazinului „Bijuteria” mi-a dat un telefon şi, agitat, a explicat că a închis prăvălia fiindcă în urmă cu cinci minute i-a dispărut un inel cu briliante.

— Ce valoare are inelul, tovarăşe Enăchescu ?

— 48 000 lei.

— Asta da.

— A dispărut din mina unui cetăţean, explică mai departe.

— Aţi reţinut pe cei prezenţi în magazin ?

— Da. Pe toţi.

— Nu daţi drumul la nimeni. Sosesc imediat.

Am pătruns în magazinul destul de aglomerat. Cumpărătorii m-au întîmpinat calmi.

Ca prima măsură le-am cerut să se caute toţi în buzunare. Hoţii obişnuiesc să plaseze lucrurile furate atunci cînd sînt la ananghie. Rezultatul a fost negativ.

Apoi, am ocolit tonetele şi, neobservat de nimeni, le-am palpat colţurile inferioare după care am cerut responsabilului să permită tuturor celor prezenţi să plece, să părăsească magazinul. Enăchescu şi aşa agitat se enervă, mă apostrofă, îmi ceru să-i percheziţionez pe toţi, dar eu am rămas neînduplecat. De supărare a dat un telefon şefului meu. Dar colonelul mă cunoştea şi i-a recomandat să-mi acorde înţelegere.

Am rămas totuşi în magazin pînă la pauza de prînz. Cele două ore, de la 14 la 16, le-am folosit din plin, mon- tînd în magazin două oglinzi, în genul retrovizoarelor de la autoturisme. Fetele de la ceasuri şi-au zimbit cu înţelesuri neîndoielnice. Rideau de mine. Dar nu mă jena zîmbetul lor continuu. Cu ajutorul oglinzilor am reuşit să transmit imaginea unui colţ de tonetă în magazia

alăturată.

La ora 16 s-a redeschis magazinul. Iar lume multă. Eu ... la oglinda finală.

Timpul trecu destul de repede. în jurul orei 18,30 spre uimirea tuturor, m-am repezit din magazie la un cetăţean şi, după mai multe insistenţe, în prezenţa a zeci de martori curioşi, am reuşit să-i întorc buzunarul sacoului pe dos. Din buzunar a apărut inelul cu briliante. Inelul furat dimineaţa. La percheziţie asistase şi responsabilul care, derutat, mormăia ceva confuz.

Pînă la urmă le-am putut explica tuturor de ce am cerut să fie lăsaţi cumpărătorii dimineaţa liberi, de ce am montat oglinzile, în fine, cum am ajuns la hoţ.

Aţi reţinut că la sosirea mea, în mod discret am palpat din jos tonetele. La o tonetă am găsit lipită o bucată de plastilină şi în plastilină fixat inelul furat. Hoţul s-a dovedit a fi ingenios. Dimineaţa a furat bijuteria iar după-masă dorea să intre în posesia ei, atunci cînd nu-l mai poate prinde nimeni. Metoda sa ? Simplă. O bucată de plastilină lipită în prealabil, fără alte recuzite. Deci, o percheziţie nu-şi avea rostul dimineaţa. După-masă oglinzile montate mi-au permis să văd cine bagă mîna să ia inelul dosit. Şi ... la ora 18,30, cînd aglomeraţia era maximă, mîna unui bărbat a început să caute sub tonetă. Mîna a ajuns în buzunarul stîng al sacoului. Cînd a scos mîna din buzunar eram şi eu lîngă el. Totul, cît se poate de simplu . ..

AMNEZIA CU SURPRIZE

— Tovarăşe director, îmi pare rău, dar tratamentul prescris de doctorul Grigoriu e complet contraindicat.

— Ştiu, ştiu, tovarăşe căpitan. Şi cred că nu este nici o enigmă în această nepricepere a sa. Doctorul Grigoriu a avut un accident de circulaţie şi de atunci prezintă o amnezie lacunară, adică o uitare a faptelor sale dintr-o anumită perioadă. Din păcate nu am reuşit încă să stabilesc care este perioada. El se prezintă actualmente ca şi cum ar fi lipsit, să zicem, doi sau trei ani de la cursurile Facultăţii de medicină. De aceea are unele momente de rătăcire, de căutare desperată, de incompetenţă profesională crasă.

,— Şi ce-i de făcut ? Nu putem lăsa bolnavii pe mina unui asemenea om. Medicul are o mare responsabilitate profesională şi juridică, ştiţi dumneavoastră . . .

— Da, ştiu, şi aveţi perfectă dreptate. Azi a administrat în mod greşit o doză de haloperidol unui cardiac, diagnosticînd că palpitaţiile sale se datoresc unei nevroze şi, din fericire, consecinţele nu au fost deosebit de grave. Dar mîine . . . cine poate şti ce surprize ne rezervă. Eu am să-i dau un concediu, ne vom ocupa şi de tratarea lui, un timp îl vom folosi mai mult în munci administrativ-medicale, vom face tot ce e posibil ca să-l recuperăm.

— De cînd lucrează Grigoriu la dumneavoastră ?

— Aproximativ de un an.

— Accidentul unde a avut loc ?

— Nu şiiu precis. Se afirmă că în jurul Clujului. Pe atunci doctorul lucra în Cluj la Igiena Muncii.

După ce am schimbat cîteva cuvinte şi cu

doctorul Grigoriu, care era un bărbat atletic, bărbos, netuns de un trimestru, am părăsit spitalul uşor nedumerit. Cău- tînd să descopăr perioada afectată de amnezia lui, am cerut la serviciul personal al secţiei sanitare autobiografia întocmită de el în urmă cu cîteva luni. Medicul notase pe ani cu cine a fost coleg, ce activităţi a desfăşurat, ce calificative a obţinut, în ce unităţi spitaliceşti a făcut practica, totul cu lux de amănunte, circumscripţiile în care lucrase după absolvire etc. După ce i-am notat seria şi numărul diplomei de medic, eliberate de Facultatea din C . .. m-am întors la birou. Urgent am făcut o adresă către Facultatea de medicină cu pricina cerînd să mi se confirme dacă în anul cutare a absolvit facultatea Grigoriu Traian, născut la 23 iulie 1926 în . .. Apoi am pus mîna pe telefon şi am cerut miliţiei din Cluj să mi se comunice cînd şi unde a avut loc accidentul de circulaţie a cărui victimă fusese Grigoriu Traian. Întîmplarea a făcut să dau peste veteranul serviciului de circulaţie, maiorul Pandelescu, care îmi spuse, după ce consultă fişele, un lucru incredibil : victime cu aşa nume nu am avut ! Atunci am cerut de la Bucureşti să se caute în evidenţa accidentelor din ultimii zece, cincisprezece ani numele lui Grigoriu Traian. De la Bucureşti am fost trimis la Baia Mare, unde, de fapt, figura în scripte numele lui Grigoriu : „în ziua de 17 iunie 1964 a fost înregistrat un accident de maşină. Autorul şi victima Grigoriu Traian”. în registrul miliţiei era specificat, cu meticulozitate, că victima a condus autoturismul în stare de ebrietate, cu viteză excesivă şi, de- rapînd, a intrat intr-un stîlp metalic. Pe drum, pînă la spital, a decedat.

— A decedat ? am întrebat surprins.

— Da, a murit în salvare.

De uimire am uitat să-i şi mulţumesc ofiţerului pentru că m-a servit cu atîta promptitudine.

Deci Grigoriu murise la 17 iunie 1964 ! Dar atunci cine este acest Grigoriu ?

în scurt timp am primit apoi şi de la C .. . răspunsul. îl redau textual :Grigoriu Traian figurează în registrul absolvenţilor facultăţii noastre din anul . .. sub numărul 4723. Precizăm însă faptul că la noi este trecut ca fiind născut la 11 septembrie 1926 şi nu 23 iulie 1926...”

Deci încă un element care pleda în favoarea supoziţiei mele conturată după dialogul telefonic avut cu Baia Mare.

Mulţumit de cele constatate am reluat legătura cu directorul spitalului în care lucra doctorul Grigoriu. solicitîndu-i noi detalii :

— Cum se simte bolnavul, tovarăşe director ?

— Relativ prost.

— Spuneţi, vă rog, nu prezintă el nimic ieşit din comun ?

— Nu. Poate faptul că este foarte bine situat materialiceşte. Peste noapte şi-a cumpărat o vilă de 400 000 de lei, o maşină de 90 000 de lei, are multe bijuterii, dispune de bani ...

— Care ar putea fi sursa acestei bogăţii ?

— Habar n-am. Nu e căutat de nimeni, n-arc anturaj dubios, nu obişnuieşte să întrerupă sarcini.

E lesne de înţeles faptul că din verificările efectuate de mine reieşea clar că doctorul Grigoriu ... nu este doctorul Grigoriu. Ca să destram acest mister cu rapiditate am stabilit toate datele, întregul arbore genealogic al familiei Grigoriu. Părinţii săi, conform „Evidenţei Populaţiei", locuiau la Lugoj. Cum era de aşteptat cu prima maşină m-am repezit în oraşul Lugoj şi am căutat-o pe doamna Grigoriu. Femeia zăcea la pat, paralizată de cinci ani. Întrebînd-o, printre altele, şi de fiul ei, între lacrimi îmi spuse că a murit, a avut un sfîr.şit tragic, sfîşietor. Mi-a arătat mai multe fotografii de ale lui Trăienel, îmi indică locul unde este înmormîntat şi multe alte detalii foarte utile. Chestio- nînd-o dacă mai are actele personale ale băiatului, se opri pentru un moment, îşi şterse fruntea îngîndurată cu o batistă, după care, mai mult în şoaptă, îmi spuse : „— Nu ştiu cine a putut să le ia din casă. Au dispărut ca prin farmec toate actele lui. Pînă şi diploma de medic."

Revenind la domiciliu, am dirijat cercetările pe un nou făgaş, asaltînd arhiva miliţiei. După ce am înghiţit o mare cantitate de praf, mi se dezvălui secretul doctorului Grigoriu. La 18 octombrie 1964 un tînăr de aceeaşi vîrstă cu defunctul îngropat la Baia Mare, fost coleg de liceu cu acesta, după cum am aflat mai apoi, pe nume Scoabă Petru, sub un motiv cît se poate de plauzibil că numele său produce ilaritate la pronunţare, a solicitat, întocmind toate formele legale în acest sens, să-şi schimbe numele în Grigoriu Traian. lucru care la 10 noiembrie în acelaşi an i s-a şi aprobat. Apoi,

am presupus pe loc că, probabil, a vizitat-o în oraşul Lugoj pe mama decedatului său coleg şi prieten şi, profi- tînd de neatenţia ei, i-a şterpelit actele. El neavînd însă decit bacalaureatul... a născocit povestea cu amnezia, etc., etc....

Deci Grigoriu al meu, de facto, era Petru Scoabă.

Fiind „curios din fire" am stabilit de unde e df loc „clientul" meu şi, fără mari dificultăţi, am aflat că părinţii lui locuiesc în municipiul A ... pe strada Lipo- vei, numărul...

Şi am descins în aceeaşi zi pe aleea cu castani din strada Lipovei, la numărul cu pricina. Pentru început am intrat într-o clădire vecină cu clădirea în care locuia familia Scoabă. M-am interesat discret despre ei şi, un bătrînel tare cumsecade, pensionar C.F.R., îmi spuse că domnişorul Petrică Scoabă a murit cu cîţiva ani în urmă. A murit! ? ! m-am minunat. În chip de fost coleg de şcoală cu el mi-am exprimat adîncul regret faţă de soarta fostului meu tovarăş de suferinţă şi de luptă cu ecuaţiile de gradul doi. Aflai şi faptul că este îngropat în cimitirul situat la ieşirea din oraş, în cavoul familial. Deşi mi se părea absurd de a mă deplasa la cimitir, totuşi m-am încumetat să caut cavoul familiei Scoabă. Şi nu mică mi-a fost uimirea cînd, deasupra unei cuşete, citii scris cu litere de bronz : ;Aici se odihneşte robul lui Dumnezeu Scoabă Petru, născut în 1926 . . . Fie-i ţărîna uşoară."

Fie-i 1 mi-am zis.

Deci familia l-a îngropat. Şi încă cu mare alai şi pompă.

înarmat cu aceste date am revenit la Timişoara. Dinamizat de strania situaţie m-am

repezit la domiciliul pseudodoctorului Grigoriu, atins de amnezie şi... tot vecinii m-au încunoştinţat că din cînd în cînd e vizitat de o doamnă distinsă, mai în vîrstă, care seamănă

leit cu mama lui din oraşul A . . . Biata mamă îndurerată ! Şi cum mai umbla lunar cu flori la mormîntul defunctului ei băiat care-şi dormea, pentru toate rudele şi cunoştinţele, somnul de veci în cavoul familial. Iată de ce îşi lăsase şi barbă ! Ca nu cumva să-l recunoască cineva dintre vechile cunoştinţe.

încet, încet totul îmi deveni clar, mai puţin peregrinările doamnei Scoabă la cimitir. ..Curiozitatea" mă puse din nou pe drumuri. Ce să fie oare în cavoul acela ? Mai precis : ce ascunde sicriul în care ar trebui să fie rămăşiţele pămînteşti ale lui Petru Scoabă ?

Ajuns la A ... m-am interesat de trecutul şi prezentul „dinastiei" Scoabă de la o vecină. Şi am aflat că băiatul fusese o puşlama, băiat de bani gata, cu mari „rezerve" în familie.

-— Ce fel de „rezerve" ? Am devenit circumspect.

•— Păi cum, nu aţi auzit ?

— Nu. Habar n-am.

— La noi se vorbesc multe despre familia Scoabă. Dar, poate, lumea şi exagerează. Domnul Scoabă-senior a fost directorul băncii din oraş pînă în anul 1944 sau 1945. Cît a fost dînsul director a dispărut tezaurul local, se spune. Cînd au venit nemţii nu s-a găsit nimic, nici un gram de aur. Apoi, după 1944, a spus că totul a fost numai un zvon lansat de Gestapou. în realitate, fasciştii au luat tezaurul cu ei, au prădat fără milă banca. O vecină care a murit în urmă cu doi ani însă, avînd un conflict cu doamna Scoabă, i-a strigat odată : „să nu dea dracu să vorbesc şi eu, că atunci e de rău" !

— Şi a vorbit sau nu ! ?

— Nu. Doamna Scoabă s-a împăcat cu ea şi, după un timp, femeia care o ameninţase şi-a cumpărat o casă frumoasă, nici azi nu se ştie din ce bani.

— Şi credeţi că e vorba de ceva bănuţi primiţi de la madam Scoabă ?

— Eu nu cred nimic, tovarăşe căpitan, dar lumea vorbeşte şi cred că nu cleveteşte degeaba. Trebuie să fie ceva la mijloc. Unii oameni spun că visteria a fost plină de aur, de valută şi diferite conturi.

Auzind această prezumţie eram pe punctul de a înghiţi pixul cu care îmi făceam adnotările. De, . . . emoţia !

Şi m-am reîntors la cimitir, dar nu singur şi cu mîi- nile goale, ci înarmat pînă în dinţi cu ordonanţă de la procuratură, cu doi martori asistenţi, cu trei ofiţeri şi doi ciocli. Colegii, surprinşi de dinamismul meu neobişnuit, m-au întrebat în zemflemea de unde mi se trage . . . Le-am spus că sper să fi descoperit comorile lui Darius. Ajunşi în cavou, alte zîmbete şi ironii. Grăbit, am cerut să fie scos din cuşetă sicriul lui Petru Scoabă. Ofiţerul spătos de lîngă mine clătină din cap a semn de „incurabil”. Cînd însă nici şase oameni n-au putut urni din loc sicriul, s-au mai schimbat lucrurile. Iar cînd s-a ridicat capacul

sicriului, după încă cîteva eforturi mari, în care ne-am ajutat de un cleşte şi de un patent. . . mai, mai să exclam EVRICA ! Comoara din sicriu mi se părea de domeniul basmelor din o mie şi unu de nopţi. Apoi mai era şi arhiva băncii.

Am predat sicriul la bancă cu alai. în final am făcut o vizită doctorului Grigoriu. M-am adresat pc numele său real... Şi l-am lecuit de amnezie.

.LEUL" IN ANCHETA

— Intri cu Tase în anchetă ?
— Da !
— Singur ? ! ?
— De ce nu ?
— Nu-l cunoşti !
— Nu-i nimic. O să facem cunoştinţă.

— Are şaptesprezece condamnări. E foarte agresiv. A evadat de cîteva ori. La ultima anchetă a regizat un „acces epileptic" de zile mari, după care, a sărit de la etaj şi ia-l de unde nu-i. Pentru imobilizarea lui... Ce mai ! ... e un leu furios. îţi recomand să nu rămîi singur cu el. Ţine lingă tine doi băieţi. Mai ales că eşti şi cam pirpiriu.

— Nu pot să-l cercetez cu asistenţă, am răspuns iritat. E o problemă de psihologie judiciară. Ai fost vreodată la circ ?

— La circ ? ! se miră căpitanul Alexe. Am fost.

— Atunci e bine. Afirmi că Tase e un leu turbat. Probabil că la circ ai observat un lucru extrem de important : dresorul intră în dosul gratiilor, acolo unde năvălesc uriaşele carnivore, singur. Este un act de mare curaj. Cred că şi animalele simt superioritatea lui, în contrast cu spectatorii timoraţi. Sînt animale pu-

lerăm, respirăm acelaşi aer, fiindcii în contextul acesta, ai o mare calitate : eşti om !

— Păduche, dom' şef . . .

— Singur ţi-ai creat situaţia. La treizeci şi patru de ani atîtea condamnări. Familie – ioc ! Pani – pe sponci ! . . . Perspective : încă cinci ani ! . . .

— Aici vă contrazic. Nu-mi agaţă mie nimeni în circă cinci coti. Nu ţine sâ mă tromboniţi cu vorbe frumoase. Vreau să ne înţelegem de la început. Recunosc numai în faţa probelor. Şi cum n-aveţi ce-mi proba : pauză !

— Fie cum vrei. Conform legii, nici nu eşti obligat să recunoşti.

— Şi asta-i veche ... Nu-s obligat, dar e bine, că e în favoarea mea, şi mai ştiu cu ce ... Să ştiţi că nu ciripesc nimic decît dacă văd negru pe alb.

— Bine, Tase, ne încercăm puterile, va să zică. Cine pe cine. Care o fi mai deştept.. .

— Sînt vechi în meserie, rîse Tase .. . Nu e bine să vă purtaţi prea frumos cu mine. Tase e recalcitrant, scandalagiu, bătăuş, spurcat la gură. A evadat de cî- teva ori. Aţi lăsat şi scrumiera pe masă, nu ca alţii. De ce ? Şi mă luaţi cu „dumneata", de parcă cine ştie ce „om" aş fi eu !

— Eşti, Tase, numai că s-a întimplat ceva cu omul din dumneata. Ţi-ai pierdut încrederea. Păcătos, rău, hoţ ... eşti, totuşi, om. Despre oameni am o părere : cred că şi cel mai înrăit are undeva, departe, în străfundul sufletului, un grăunte de „omenie". Poate cînd se gîndeşte la mama, la pruncul lui, la femeia lui. E greu pînă-i găseşti locul. Apoi, totul merge de la sine. Transformi, filtrezi, decantezi, şi redevine co-a fost : OM.

— E greu, domn' şef. Mai ales cu un păcătos ca mine . .. Cuvintele lui conţineau o amărăciune nostalgică ... Eu sînt dat dracului.

— Te lauzi, Tasc. în realitate eşti prost. De ci te ori furi, laşi în urmă un vagon de urme. Ca şi concubina ta, Livia.

— Pe Livia de ce o amestecaţi ? E curată ca lacrima. Păcate pot avea eu, dar ea . ..

De Livia, intr-adevăr, nu ştiam mai nimic, dar l-am încercat. Şi am avut succes. Am dat de tăinuitul colţişor, cutiuţa lui de bunătate : imaginea candidă, aşa ne- pieptănatâ şi cam fluşturatică, a Liviei.

— Poate ai dreptate. O să te rog să mă ajuţi să clarificăm situaţia ei.

— Vă jur că n-am lăsat-o niciodată să meargă la „şut”. îmi spuneam : „Faraoane, la treabă. Dar nevasta, nevastă. Rămîne acasă !” . ..

— Uite, Tase, deşi mi-ai făcut un avans, fără să vrei, eu, totuşi, rămîn la convenţia noastră. Recunoaşte în faţa probelor.

— Bine, dom’ şef.

— Şi, acum, hai la treabă. Să începem cu magazinul numărul doi din piaţa Cuza Vodă. Alimentara din colţ.

— Nu ştiu nimic.

— Ai lucrat cu mănuşi. La locul faptei un rest de ţigară „Carpaţi”. Analiza de laborator a confirmat că hoţul are grupa de sînge „A”, ca tine.

— Asta-i fleac !

— La ieşirea din curte, o urmă de pantof în noroi, bărbătească, nr. 42. Uite fotografia urmei. Şi, acum, priveşte talpa acestui pantof ridicat la percheziţie. Sînt identice. Expertul şi-a dat verdictul. Şi a doua zi ai avut bani...

— Toată lumea are bani.

— La „Carul cu bere” făceai cinste. în restaurant, s-a găsit o mănuşă de lină verde. Ţi-a căzut din buzunar,

probabil. Firul de lină este identic cu scamele găsite la uşa magazinului spart. Perechea ei am găsit-o în poşeta Li viei.

— Nu e ea, domnule căpitan.

— Expertiza merceologică îţi stă la dispoziţie. Mai precis, exemplarul doi.

Un timp, răsfoi nervos expertiza. Citea cu o viteză neobişnuită pentru el.

— încă ceva. Era să uit. Adu-ţi aminte ce ai făcut în magazin ! ...

— Nu mai ştiu.

— Te-ai dus la secţia de brînzeturi.

E clar, capitulă Tase. Am muşcat din caşcaval. Acum înţeleg de ce ieri-dimineaţa am fost pus să muşc în gips. Nimic nu v-a scăpat.

— Bine, Tase. Să mergem mai departe. în ziua de 12 septembrie s-a furat maşina întreprinderii de Construcţii.

— în asta n-am nici un amestec.

— Fie. Cu maşina aceea s-a comis un furt de zile mari. E vorba de vopseaua verde, de paznicul lovit în cap şi celelalte ...

— Asta nu-i opera mea.

— De ce ? Fiindcă ai lucrat tot cu mănuşi ?

— Poate. Şi n-aveţi nici probe.

— Mai încet, mai încet că am.

— Asta nu ţine la Tase.

— Bine. Să ne amintim de un fapt minor. Odată, în timp ce hoţul ducea un transport de vopsea, i s-a defectat motorul. Neputînd umbla cu mănuşi la circuitul electric, şi-a eliberat mîinile şi a prins, cu stingă,

poate că era stîngaci, bujia, iar cu dreapta s-a sprijinit tocmai acolo unde era plăcuţa cu firma fabricii. A urmat reluarea mănuşii, dovadă că pe capotă, sau în alte locuri, nu sînt urme digitale. Pe plăcuţa lucioasă, s-a imprimat un singur deget : arătătorul miinii drepte, indexul. Iţi dai seama că a fost suficient ? Uite şi expertiza.

Hoţul privi stupefiat la fotocopia urmei de pe plăcuţa lucioasă. Intr-un tirziu murmură :

— Placa dracului, ceas rău, ghinion ! Şi ce grijă am avut! ...

— N-ai dreptate. Ai fost foarte superficial.

— Cum adică ?

— Uite-aşa. Vezi plicurile astea ?

— Da.

— Sînt unsprezece. Unul conţine praful din hainele tale, praf şi vopsea. Ai umblat recent în locul unde este depozitată vopseaua. Celelalte zece ? Cînd ai fost arestat iţi aminteşti că ţi s-a curăţat de sub unghii murdăria. Pentru fiecare deget, un plic. Atunci ai ris. Numai că ... eu rid la urmă. Laboratorul a găsit că ai avut sub unghii praf verde. De aci s-a dedus că praful furat se găseşte ascuns undeva . .. Percheziţia efectuată la cumnată ne-a lămurit.. . Mai e necesar săţi citesc expertiza şi procesul-verbal ?

— Nu. Praf a fost, praf s-a făcut. Mă fierbeţi ca pe o giscă proastă. Ba laborator, ba degete ... dinte, lină, pantof şi Dumnezeu mai ştie ce. Cînd mă uit la dosarul ăsta mă doare capul...

Leul meu începea să dea semne de oboseală.

— Dacă vrei, Tase, întrerupem şi continuăm mîine.

— Nu, domnule căpitan, mergem mai departe.

— Fie cum vrei. Atunci, să luăm chestia cu banii.

Poate vrei să relatezi singur .. .

— Nu, nu, nu, mai bine dumneavoastră .. .

— La percheziţia pe care ţi-am făcut-o, ştii că am ridicat o bucată de ziar ! ...

— Da.

— De unde ai luat fila aceea ?

— Mai ştiu eu ? E vorba de foaia găsită în dulap, nu ?

— Aceea .. . Ţineai în ea împachetate opt mii de lei.

— Şi vreţi să spuneţi că banii provin din furt ?

— Exact. Şi uite de ce : hoţul, pe strada Rozelor, nr. 10, a intrat în apartamentul doi, forţînd geamul. A întors casa pe dos, dar n-a luat decît opt mii de lei, bani găsiţi într-o cutie în dulap. Tot de mănuşi s-a folosit. El credea că a lucrat „curat” şi n-a lăsat nici o urmă. Dar s-a înşelat.

— Iar?

— Iar. Neavînd în ce pune banii şi găsind pe masă un ziar, l-a rupt şi a împachetat bancnotele. Cealaltă jumătate a rămas pe masă. La cercetarea locului faptei am ridicat jumătatea de ziar rămas. Şi acum, uite fotografiile.

Tase privi buimăcit la cele două fotografii alăturate. Cele două jumătăţi de ziar, rupte neregulat, se continuau ideal. Îşi plimbă ochii la mine, apoi iar la ziar, şi, într-un tîrziu, clătinînd din cap, exclamă intrigat : Dat dracului ! Apoi, după ce mă examină cu insistenţă, spuse:

— Ştiţi meserie şi... pauză. Eu nu ştiu ...

— Şi pauză ?

— Da.

— Fie cum zici, pauză. Şi iar pauză. Vreau, totuşi, să mai clarific o infracţiune, după care mi le spui pe ce- lelaltc singur. Eu iţi amintesc şi tu povesteşti, te-ai convins doar că nu „vînd gogoşi”, sau te corectez la nevoie.

— Gata, domn’ şef...

— E vorba de copilul Anitei, sora Livioi.

— Ala a murit, domn’ căpitan, la naştere.

— Unde a născut ea ?

— Habar n-am. Ea se dă la buzunare. Pe „chichi- lari” nu-i pot suferi. Nu m-am avut bine cu ea. E şi rea de gură. O cicălea toată ziua pe Livia că trăieşte cu mine, că e proastă şi mai ştiu eu ce.

— Cine a îngropat copilul ?

— Eu.

— Trebuie să ştii că, la două ore după aceea, eu l-am dezgropat.

— De ce ?

— Să i se facă autopsie.

— Şi v-aţi convins că spun adevărul ?

— Nu.

— Imposibil.

— Priveşte ce scrie aici. Am şi unele fotografii. Moartea a survenit în urma strangulării. Unghiile mîi- nii au pătruns în epiderma gîtului. Anitei îi lipseşte degetul arătător. Tocmai unghia care nu s-a imprimat. Vezi ce bine se poate distinge pe fotografie lipsa unei unghii ?

— Văd, văd.

— Să mergem mai departe. Un savant francez a stabilit în urma unor îndelungate cercetări că la extremitatea inferioară a

femurului se formează un punct prin depunerea unor săruri de calciu care marchează naşterea. Un alt punct, tot de acest fel, apare aici, în mandibulă, care indică cu siguranţă zece luni. Uite, expertiza medico-legală, unde se evidenţiază acest punct.

Deci, copilul a fost omorît după o lună de viaţă. Nouă luni intra-uterin, plus una de viaţă fac zece.

— Scorpia.

— Şi mai este ceva . . . Doctorii iau o bucată de plămîn şi-l bagă în apă. Dacă un copil a respirat o singură dată în viaţă, plămînul se ridică la suprafaţa apei. Acestei experienţe medicii îi spun : docimazie hidrostatică pulmonară. Mai e şi una gastro-intestinală. Eu am cerut să se facă amîndouă. Rezultatul este convingător : copilul a respirat. Mai precis, a trăit o lună.

— Bestia. Asta a fost în stare să-şi omoare copilul. Şi eu ce n-aş da să am unul. Tase sări în picioare şi, plin de ură, trînti scaunul de pămînt aşezîndu-se în fotoliul de lîngă mine. Cînd scaunul căzu pe podea, pe uşă năvăli colegul meu cu sfaturile, Alexe ca o vijelie. Cînd ajunse în mijlocul biroului şi nc găsi liniştiţi, stînd în fotolii, se retrase încurcat.

— După plecarea lui, Tase mă întrebă :

— De ce-i aşa grăbit şeriful ăsta ?

— Rămăsei pe gînduri.

„Pauză”, vorba lui Tase ...

CUPRINSUL

Enigma „Capetelor albastre” – — 5
Taina celor patru nimfe ….- — 21
Taina rubinului – -……-…… 66
Cameea cu zeiţa Thetis —…… 101
Movila de la Jupîneşti ……- -…… 107
Comorile din Castelul Baniş •— – 113
Luceau ca stelele —……— – — 121
Anchetă prin . . . corespondenţă ••— 131

O poveste adevărată cu nişte stofe – 137
Acţiunea „RALU” -..... 142
Comoara cremonează .....- -. 189
Comisarul Aronescu şi dosarul
nr. 1806/1945-.....— 197
Cit se poate de simplu .....- . 201
Amnezie cu surprize —-..... 203
„Leul” în anchetă -..... 210

Lector ; AL. JEBELEANU
Tehnoredactor : IOAN I. IANCU

Bun de tipar : 9. VII. 1976. Apărui 1976
Coli tipar: 6,875. Tiraj : 140 0004-90.

Întreprinderea Poligrafică ,.Banut*[1] Timişoara
Calea Aradului nr. 1.
Republica Socialistă România
Comanda nr. 216

V facla
7

Lei 6,50